

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

3

SIRA SAYISI: 222

Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Tokat Milletvekili Özlem Zengin, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu ve Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, Manisa Milletvekili Erkan Akçay ile 177 Milletvekilinin Avukathık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2999) ve Adalet Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/2999 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4
- Katılma Yazıları.....7
- Genel Gerekçesi8
- Madde Gerekçeleri9

• Adalet Komisyonu Raporu13

• Muhalefet Şerhleri.....19

• Teklif Metni.....79

• Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin.....79

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Avukatlık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

<i>Cahit Özkan</i>	<i>Bülent Turan</i>	<i>Özlem Zengin</i>
Denizli	Çanakkale	Tokat
<i>Muhammet Emin Akbaşoğlu</i>	<i>Muhammed Levent Bülbül</i>	<i>Erkan Akçay</i>
Çankırı	Sakarya	Manisa
<i>Mücahit Durmuşoğlu</i>	<i>Ramazan Can</i>	<i>Osman Aşkın Bak</i>
Osmaniye	Kırıkkale	Rize
<i>Fehmi Alpay Özalan</i>	<i>Pakize Mutlu Aydemir</i>	<i>Eyüp Özsoy</i>
İzmir	Balıkesir	İstanbul
<i>Arzu Aydın</i>	<i>Ebubekir Bal</i>	<i>Ali İhsan Yavuz</i>
Bolu	Diyarbakır	Sakarya
<i>Yusuf Beyazıt</i>	<i>Salim Çivitcioğlu</i>	<i>Ahmet Aydın</i>
Tokat	Çankırı	Adıyaman
<i>Hüseyin Şanverdi</i>	<i>Abdullah Doğru</i>	<i>Mustafa Canbey</i>
Hatay	Adana	Balıkesir
<i>Lütfiye Selva Çam</i>	<i>Habibe Öçal</i>	<i>Çiğdem Koncagül</i>
Ankara	Kahramanmaraş	Tekirdağ
<i>Ravza Kavakcı Kan</i>	<i>Vedat Demiröz</i>	<i>Yusuf Başer</i>
İstanbul	İstanbul	Yozgat
<i>Taner Yıldız</i>	<i>Meliha Akyol</i>	<i>Ahmet Çolakoğlu</i>
Kayseri	Yalova	Zonguldak
<i>Halil Etyemez</i>	<i>İbrahim Yurdunuseven</i>	<i>Fuat Köktaş</i>
Konya	Afyonkarahisar	Samsun
<i>Cihan Pektaş</i>	<i>Süleyman Karaman</i>	<i>Yavuz Subaşı</i>
Gümüşhane	Erzincan	Balıkesir
<i>Şamil Ayrım</i>	<i>Ahmet Özdemir</i>	<i>Erol Kavuncu</i>
İstanbul	Kahramanmaraş	Çorum
<i>Recep Özel</i>	<i>Ali Şahin</i>	<i>Yaşar Kırkpınar</i>
Isparta	Gaziantep	İzmir
<i>Zeynep Gül Yılmaz</i>	<i>Muhammet Müfit Aydın</i>	<i>Mustafa Ataş</i>
Mersin	Bursa	İstanbul
<i>Metin Gündoğdu</i>	<i>İlyas Şeker</i>	<i>Selami Altınok</i>
Ordu	Kocaeli	Erzurum
<i>İmran Kılıç</i>	<i>Oya Eronat</i>	<i>Ahmet Yıldız</i>
Kahramanmaraş	Diyarbakır	Denizli

<i>Cengiz Demirkaya</i>	<i>Ahmet Çakır</i>	<i>Zemzem Gülender Açıanal</i>
Mardin	Malatya	Şanlıurfa
<i>Yücel Menekşe</i>	<i>Ahmet Mücahit Arınç</i>	<i>Hasan Çilez</i>
Nevşehir	İstanbul	Amasya
<i>İffet Polat</i>	<i>Mustafa Hilmi Dülger</i>	<i>Refik Özen</i>
İstanbul	Kilis	Bursa
<i>Mustafa Esgin</i>	<i>Şenel Yediyıldız</i>	<i>Bahar Ayvazoğlu</i>
Bursa	Ordu	Trabzon
<i>Mehmet Yavuz Demir</i>	<i>Hacı Ahmet Özdemir</i>	<i>Ahmet Arslan</i>
Muğla	Konya	Kars
<i>İrfan Kartal</i>	<i>Feyzi Berdibek</i>	<i>Hüseyin Yayman</i>
Van	Bingöl	Hatay
<i>Necip Nasır</i>	<i>Hacı Özkan</i>	<i>Ahmet Salih Dal</i>
İzmir	Mersin	Kilis
<i>Hacı Osman Akgül</i>	<i>Kadir Aydın</i>	<i>Mustafa Yel</i>
Gümüşhane	Giresun	Tekirdağ
<i>Şirin Ünal</i>	<i>Recep Şeker</i>	<i>Ekrem Çelebi</i>
İstanbul	Karaman	Ağrı
<i>Orhan Kırçalı</i>	<i>Serap Yaşar</i>	<i>Mahir Ünal</i>
Samsun	İstanbul	Kahramanmaraş
<i>Cemil Yaman</i>	<i>Hamza Dağ</i>	<i>Belgin Uygur</i>
Kocaeli	İzmir	Balıkesir
<i>Mustafa Açıkgöz</i>	<i>Tamer Dağlı</i>	<i>Selim Gültekin</i>
Nevşehir	Adana	Niğde
<i>Oğuzhan Kaya</i>	<i>Metin Çelik</i>	<i>Cemal Öztürk</i>
Çorum	Kastamonu	Giresun
<i>Ali Özkaya</i>	<i>Emrullah İşler</i>	<i>Sabahat Özgürsoy Çelik</i>
Afyonkarahisar	Ankara	Hatay
<i>Semiha İkinci</i>	<i>Uğur Aydemir</i>	<i>Cemal Taşar</i>
Sivas	Manisa	Bitlis
<i>İbrahim Aydemir</i>	<i>Yavuz Ergun</i>	<i>Bayram Özçelik</i>
Erzurum	Niğde	Burdur
<i>İbrahim Halil Fırat</i>	<i>Mustafa Levent Karahocagil</i>	<i>İsmail Emrah Karayel</i>
Adıyaman	Amasya	Kayseri
<i>Hacı Turan</i>	<i>Erol Kaya</i>	<i>Ahmet Kılıç</i>
Ankara	İstanbul	Bursa
<i>Abdullah Nejat Koçer</i>	<i>Hakan Çavuşoğlu</i>	<i>Tülay Kaynarca</i>
Gaziantep	Bursa	İstanbul
<i>Sami Çakır</i>	<i>Hamdi Uçar</i>	<i>Orhan Erdem</i>
Kocaeli	Zonguldak	Konya

<i>Hakan Kahtalı</i>	<i>Kemal Çelik</i>	<i>Yasin Uğur</i>
Malatya	Antalya	Burdur
<i>Vahit Kiler</i>	<i>Sermin Balık</i>	<i>Canan Kalsın</i>
Bitlis	Elâzığ	İstanbul
<i>Hülya Nergis</i>	<i>İsmail Kaya</i>	<i>Ali Cumhur Taşkın</i>
Kayseri	Osmaniye	Mersin
<i>Tuba Vural Çokal</i>	<i>Osman Boyraz</i>	<i>Orhan Atalay</i>
Antalya	İstanbul	Ardahan
<i>Mehmet Ali Cevheri</i>	<i>Rizgin Birlik</i>	<i>Kenan Sofuoğlu</i>
Şanlıurfa	Şırnak	Sakarya
<i>Zülfü Demirbağ</i>	<i>Mustafa Savaş</i>	<i>Orhan Yegin</i>
Elâzığ	Aydın	Ankara
<i>Fatma Betül Sayan Kaya</i>	<i>Halil Özcan</i>	<i>Abdullah Güler</i>
İstanbul	Şanlıurfa	İstanbul
<i>Bekir Kuvvet Erim</i>	<i>İsmail Bilen</i>	<i>Tahir Akyürek</i>
Aydın	Manisa	Konya
<i>Mustafa Demir</i>	<i>Emine Sare Aydın</i>	<i>Nevzat Ceylan</i>
İstanbul	İstanbul	Ankara
<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i>	<i>Muhammed Fatih Toprak</i>	<i>İshak Gazel</i>
İzmir	Adıyaman	Kütahya
<i>Sena Nur Çelik</i>	<i>Ahmet Tan</i>	<i>Mihrimah Belma Satır</i>
Antalya	Kütahya	İstanbul
<i>Selahattin Minsolmaz</i>	<i>Semra Kaplan Kıvırcık</i>	<i>Rıza Posacı</i>
Kırklareli	Manisa	Aydın
<i>Tamer Akkal</i>	<i>İsmet Uçma</i>	<i>Mehmet Uğur Gökgöz</i>
Manisa	İstanbul	Isparta
<i>Yılmaz Tunç</i>	<i>Fatma Aksal</i>	<i>Mehmet Mehdi Eker</i>
Bartın	Edirne	Diyarbakır
<i>Yıldırım Tuğrul Türkeş</i>	<i>Mehmet Habib Soluk</i>	<i>Abdulkadir Özel</i>
Ankara	Sivas	Hatay
<i>Mustafa Köse</i>	<i>Zafer Sırakaya</i>	<i>Adnan Günnar</i>
Antalya	İstanbul	Trabzon
<i>Mustafa Kendirli</i>	<i>Zafer Işık</i>	<i>Metin Yavuz</i>
Kırşehir	Bursa	Aydın
<i>İbrahim Aydın</i>	<i>Cemal Bekle</i>	<i>Abdulahat Arvas</i>
Antalya	İzmir	Van
<i>Hacı Bayram Türkoğlu</i>	<i>Hasan Turan</i>	<i>Ahmet Uzer</i>
Hatay	İstanbul	Gaziantep
<i>Yakup Taş</i>	<i>Osman Nuri Gülaçar</i>	<i>Mehmet Altay</i>
Adıyaman	Van	Uşak

İbrahim Halil Yıldız
Şanlıurfa
Mehmet Ali Özkan
Manisa
Hulusi Şentürk
İstanbul
Veysel Eroğlu
Afyonkarahisar

Atay Uslu
Antalya
Ergün Taşcı
Ordu
Ahmet Akay
Şanlıurfa
Jülide Sarıeroğlu
Adana

Jülide İskenderoğlu
Çanakkale
Ertunç Erkan Balta
Artvin
Halil Özşavlı
Şanlıurfa
Atilla Ödünç
Bursa

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Avukatlık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.
Gereğini arz ederim.

Vildan Yılmaz Gürel
Bursa

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/2999 esas numaralı Avukatlık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.
Gereğini arz ederim.

Mehmet Erdoğan
Gaziantep

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/2999 Esas Numaralı Avukatlık Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzama koyuyorum.
Gereğini saygılarımla arz ederim.

30.06.2020
Mustafa Arslan
Tokat

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYON (2/2999)	
ESAS	Adalet Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Avukatlık mesleği ve avukatların meslek birliği olan baro; kadim bir geçmişe sahip olup tarihsel süreç içinde gelişim kaydetmiştir. Anayasanın 135 inci maddesi uyarınca kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan barolar; avukatların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlâkını korumak maksadı ile kanunla kurulan kamu tüzel kişilikleridir.

Gelişen teknoloji ile birlikte, dünya küresel bir köy haline gelmiş ve kişilerarası, şirketler arası ve uluslararası ilişkiler hem yoğunluk hem de hız anlamında görülmedik bir ivme kazanmıştır. Bu durum, avukatlara ve barolara 21. yüzyıla uyumlu, uluslararası hukuka entegre, gelişimin ve değişimin mihmandarı olma sorumluluğunu yüklemiştir.

Son yıllarda; dünyada olduğu gibi Ülkemizde de, avukatlığa ilgi artmış ve avukat sayımız 31/12/2019 tarihi itibarıyla 127.691'e ulaşmıştır. Bu tarih itibarıyla İstanbul Barosuna kayıtlı avukat sayısı; 46.052, Ankara Barosuna kayıtlı avukat sayısı 17.598, İzmir Barosuna kayıtlı avukat sayısı ise; 9.612 olmuştur. Temelde mesleki dayanışmayı, işbirliğini, meslek disiplinini ve meslek ahlâkını korumayı ve geliştirmeyi hedefleyen barolara kayıtlı avukat sayısı; aynı baroya kayıtlı avukatların dahi iletişim kurmasını, mesleki dayanışmasını, stajyer avukatların ve mesleğin başındaki avukatların gerekli eğitimleri almasını ciddi anlamda aksatacak boyutlara ulaşmıştır. Bilhassa avukat sayısının çok fazla olmasından kaynaklı bu tür sorunların çözülmesi önem arz etmektedir.

Bu minvalde; kamu hizmeti niteliğinde serbest bir meslek olan avukatlık mesleğinin daha iyi bir şekilde icra edilebilmesi amacıyla Avukatlık Kanununda ve bazı kanunlarda değişiklikler yapılmaktadır. Düzenlemeler, kurumsal yapı ve meslekte karşılaşılan bazı sorunlara çözüm bulunmasına ilişkin hususları kapsamaktadır.

Avukatlık hukukuna ilişkin iş ve işlemlerin yürütülmesinde yaşanan gecikmelerin ortadan kaldırılması ve baro hizmetlerinin daha sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla Teklifte, özellikle avukat sayısı fazla olan barolar bakımından aynı ilde birden fazla baronun kurulabilmesi imkânı getirilmektedir. Buna göre, avukat sayısı beşbinden fazla olan barolarda ikibin avukatın yazılı başvurusu üzerine o ilde yeni bir baro kurulabilecektir.

Hukuk sistemimizde, kamu hizmetinin avukatların katılımı ile yürütülmesinde barolara birçok görev verilmiştir. Özellikle adli yardım, zorunlu müdafilik ile kurul, komisyon ve heyetlerde avukatla temsil edilme gibi işler, aynı ilde tek baro kurulmasına ilişkin sistem esas alınarak kurgulanmıştır. Teklifte, aynı ilde birden fazla baronun kurulması halinde avukatların katılımı ile verilen bu hizmetlerin baroların eşit ve dönüşümlü temsili esas alınmak suretiyle yeniden belirlenmektedir.

Avukat sayısı belirli bir sayının üzerinde olan illerde birden fazla baronun kurulmasına imkân tanındığından o ilde kuruluş tarihine göre baro genel kurulları farklı yıllarda yapılabilecektir. Bu durum o ilde her yıl seçim yapılmasına ve avukatların seçimle meşgul edilmesine neden olabilecektir. Teklifte, bu olumsuzlukların giderilmesi amacıyla barolarda ve Birlikte seçimlerin belirli bir takvim

dâhilinde yapılmasına ilişkin düzenlemeler ihdas edilmektedir. Buna göre, tüm baroların genel kurulları son rakamı çift olan yıllarda olmak şartıyla iki yılda bir Ekim ayının ilk haftasında yapılacaktır. Baro genel kurullarının aynı tarihte yapılmasının tabi bir sonucu olarak Birlik genel kurulu, iki yılda bir baro seçimlerinden sonra ve Aralık ayı içinde yapılacaktır. Bu düzenlemelerin uygulamaya geçirilmesi amacıyla Teklifte; görev sürelerine bakılmaksızın baro organlarının seçimlerinin 2020 yılı Ekim ayının ilk haftasında, Birlik organlarının seçimlerinin ise 2020 yılı Aralık ayı içinde yapılması öngörülmektedir.

Baroların Türkiye Barolar Birliği genel kuruluna göndereceği delege sayısında da değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, baro başkanı dâhil her baro Birliğe en az dört delege gönderecektir. Bu asgari sayı dışında baroların levhalarında kayıtlı avukat sayılarına göre ilave delege seçilecektir. Bu bağlamda, levhaya kayıtlı her beşbin üye için bir delegenin seçileceği bir sistem getirilmektedir. Bu şekilde kurumsal olarak baroların, Birlik genel kurulunda temsili daha etkin hale gelecektir.

Avukatların, Birliğin belirlediği resmî kılıkla mahkemelere çıkma zorunluluğuna ilişkin düzenleme keyfilikleri önlemek amacıyla değiştirilmekte, daha özgürlükçü bir yaklaşımla ve herkesin kişisel tercihinə saygı çerçevesinde, avukatların Birlik tarafından şekli belirlenen cübbeyle mahkemelere çıkacağı, kılık kıyafet konusunda başka bir zorunluluk getirilemeyeceği düzenlenmektedir.

Avukatlık mesleğine yeni başlayan avukatların mali yükünün azaltılması amacıyla Teklifte, avukatlık mesleğinin ilk beş yılında baro keseneğinin yarı oranda alınması da kabul edilmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Maddeyle, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 6 ncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Teklifte, belirli şartların gerçekleşmesi durumunda aynı ilde birden fazla baro kurulabilmesine imkân tanındığından, maddede bu yeni durum için uyum düzenlemesi yapılmaktadır. Buna göre, aynı ilde birden fazla baronun bulunması halinde baroya yazılma talebi herhangi bir baroya yapılabilecektir.

Madde 2- Maddeyle, 1136 sayılı Kanunun 15 inci maddesinde değişiklik yapılarak Teklifte getirilen, aynı ilde birden fazla baro kurulabilmesine ilişkin sisteme uyum düzenlemesi yapılmaktadır. Buna göre, aynı ilde birden fazla baronun bulunması halinde stajın ikinci altı aylık kısmı, staj yapılan baroya kayıtlı bir avukatın yanında yapılabilecektir.

Madde 3- Maddeyle, 1136 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinde, aynı ilde birden fazla baro kurulabilmesine imkân tanıyan sisteme uyum düzenlemesi yapılmaktadır. Buna göre, aynı ilde birden fazla baronun bulunması halinde staj başvurusu o ildeki herhangi bir baroya yapılabilecektir.

Madde 4- Maddeyle, 1136 sayılı Kanunun 17 nci maddesinde yeni sisteme uyum düzenlemesi yapılmaktadır. Buna göre, aynı ilde birden fazla baronun bulunması halinde staj başvurusunda ibraz edilmesi gereken tanıtma kâğıdının staj yapılan baroya kayıtlı iki avukat tarafından düzenlenmesi gerekecektir.

Madde 5- Maddeyle, 1136 sayılı Kanunun 42 nci maddesinde yeni sisteme uyum düzenlemesi yapılmaktadır. Buna göre, aynı ilde birden fazla baronun bulunması halinde bir avukatın geçici olarak görevlendirilmesine ilişkin işlemler, kayıtlı olunan baro tarafından yerine getirilecektir.

Madde 6- Maddeyle, 1136 sayılı Kanunun 44 üncü maddesinde yeni sisteme uyum düzenlemesi yapılmaktadır. Buna göre, aynı ilde birden fazla baronun bulunması halinde aynı büroda birlikte çalışma ve avukatlık ortaklığı kurma için aynı baroya kayıtlı olma şartı aranmayacaktır.

Madde 7- Maddeyle, 1136 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi başlığıyla birlikte değiştirilmektedir. Düzenlemeyle, avukatların mahkemelere Türkiye Barolar Birliği tarafından şekli belirlenen cübbeyle çıkacağı, kılık ve kıyafet konusunda başkaca bir zorunluluk getirilemeyeceği hükme bağlanarak keyfi uygulamaların önlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 8- Maddeyle, 1136 sayılı Kanunun 50 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Teklifte, belirli şartların gerçekleşmesi durumunda aynı ilde birden fazla baro kurulabilmesine imkân tanındığından, maddede bu yeni durum için uyum düzenlemesi yapılmaktadır. Buna göre, aynı ilde birden fazla baronun bulunması halinde adalet dairelerinde barolara ayrılacak yer, Türkiye Barolar Birliğine tahsis edilecek ve Birlik bu yeri, kayıtlı avukat sayısını dikkate almak suretiyle barolara tahsis edecektir.

Madde 9- Maddeyle, 1136 sayılı Kanunun 58 inci maddesinde uyum düzenlemesi yapılmaktadır. Buna göre, aynı ilde birden fazla baronun bulunması halinde avukatların bürolarında ve konutlarında yapılacak arama, hakkında soruşturma yürütülen avukatın kayıtlı olduğu baro temsilcisinin katılımıyla yapılacaktır.

Madde 10- Maddeyle, 1136 sayılı Kanunun 59 uncu maddesine fıkra eklenmektedir. Düzenlemeyle, avukatların, avukatlık veya Türkiye Barolar Birliği ya da baroların organlarındaki görevlerinden doğan veya görev sırasında işledikleri suçlar nedeniyle bölge adliye mahkemesi ceza daireleri tarafından verilen kararların, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 286 ncı maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen kesinlik sınırları içinde kalsa bile temyiz edilebilmesine imkân sağlanmaktadır. Belirtilen suçlarla ilgili olarak temyiz edilemeyen kararlara karşı temyiz kanun yolu açılarak, farklı uygulamaların önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 11- Maddeyle, 1136 sayılı Kanunun 64 üncü maddesinde uyum düzenlemesi yapılmakta ve denetleme ve şikâyetle ilgili meselelerde avukatın bilgi vermek zorunda olduğu baro, kayıtlı olunan baro olarak netleştirilmektedir.

Madde 12- Maddeyle, 1136 sayılı Kanunun 65 inci maddesinde düzenleme yapılmaktadır. Buna göre, mesleğe yeni başlayan avukatların baro keseneği, beş yıl süreyle yarı oranında alınacaktır.

Madde 13- Maddeyle, 1136 sayılı Kanunun 66 ncı maddesinde, aynı ilde birden fazla baro kurulabilmesine imkân tanıyan sisteme uyum düzenlemesi yapılmaktadır. Buna göre, aynı ilde birden fazla baronun bulunması halinde avukat o ilde bulunan herhangi bir baronun levhasına kayıt olacaktır.

Madde 14- Maddeyle, 1136 sayılı Kanunun 67 nci maddesinde uyum düzenlemesi yapılmaktadır. Buna göre, aynı ilde birden fazla baronun bulunması halinde avukatlığın kayıtlı olunan baro bölgesi dışında süreklilik arz edecek şekilde yapılmasına ilişkin tutanak o yerdeki tespiti yapan baro yönetim kurulu tarafından düzenlenebilecektir.

Madde 15- Maddeyle, 1136 sayılı Kanunun 77 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Birinci fıkraya eklenen cümlelerle, beşbinden fazla avukat bulunan illerde asgari ikibin avukatla yeni bir baronun kurulabilmesine imkân tanınmaktadır. Hükümle; yeni baronun kurulması, organlarının

oluşturulması ve kuruluş için aranan asgari avukat sayısının ikibinin altına düşmesi halinde yapılacak işlemlere ilişkin usul ve esaslar düzenlenmektedir. Üçüncü fıkraya eklenen cümleyle, aynı ilde yeni bir baronun kurulması halinde baroların Türkiye Barolar Birliği tarafından, tüzel kişilik kazanma tarihi esas alınmak ve birden başlanmak suretiyle o ilin adıyla numaralandırılacağı hükme bağlanmaktadır.

Madde 16- Maddeyle, 1136 sayılı Kanunun 82 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Teklifte, belirli şartların gerçekleşmesi durumunda aynı ilde birden fazla baro kurulabilmesine imkan tanındığından, maddede bu yeni durum için uyum düzenlemesi yapılmaktadır. Aynı ilde birden fazla baronun kurulması halinde baro genel kurulları farklı yıllarda yapılabilecektir. Yine mevcut hükümlere göre, baroların kurulduğu yıllar sebebiyle baro genel kurulları tekli veya çiftli yıllarda yapılabilmektedir. Baro genel kurullarının farklı yıllarda yapılması, Birlik delegeliğine farklı yıllarda delege gönderilmesine neden olmaktadır. Ayrıca aynı ilde birden fazla baronun kurulması halinde aynı ilde her yıl herhangi bir baronun genel kurulu yapılabilecektir. Düzenlemeyle, tüm il barolarının genel kurullarının, baroların kuruluş tarihine bakılmaksızın, belirli bir düzen içinde ve aynı tarihlerde yapılması amaçlanmaktadır. Buna göre, tüm baro genel kurulları son rakamı çift olan yıllarda olmak şartıyla iki yılda bir Ekim ayının ilk haftası içinde yapılacaktır. Bu düzenleme, Teklifte Kanunun 115 inci maddesinde yapılacak değişiklikle de uyumludur.

Madde 17- Maddeyle, 1136 sayılı Kanunun 96 ncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeye göre, seçim dönemi bitmeden önce görevinden ayrılan baro başkanının yerine, baro genel kurulunda yeniden seçim yapılmayacak ve baro yönetim kurulu, kalan süreyi tamamlamak üzere kendi üyeleri arasından baro başkanını seçecektir.

Madde 18- Maddeyle, Kanunun 114 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. İkinci ve üçüncü fıkralarda yapılan değişiklikle, her baro, baro başkanı dâhil en az dört delegeyle ve beşbin üyesi olan barolar bakımından ayrıca her beşbin üye için ilave bir delegeyle Türkiye Barolar Birliği genel kurulunda temsil edilecektir. Düzenlemeyle kurumsal olarak baroların, Birlik genel kurulunda daha etkin bir şekilde temsil edilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 19- Maddeyle, 1136 sayılı Kanunun 115 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Kanunun 82 nci maddesinde Teklifte yapılan değişikliğe göre baroların genel kurulları, son rakamı çift olan yıllarda olmak şartıyla iki yılda bir Ekim ayının ilk haftası içinde yapılacaktır. Maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, bu düzenlemeye uyum sağlanmakta ve Birlik genel kurulunun baro seçimlerinden sonra o yılın Aralık ayında Ankara’da yapılması kabul edilmektedir.

İkinci fıkrada yapılan değişiklikle, Birlik Genel Kurulunun olağanüstü toplanması, on yerine, yirmibeş baronun yönetim kurulunun yazılı talebine bağlanmaktadır. Ayrıca, gerek Birlik Yönetim Kurulunun gerekse yirmibeş baronun talebi üzerine yapılacak olağanüstü genel kurul toplantılarının Kanunda Birlik Genel Kurulunun görevleri arasında sayılan hususlarla sınırlı olarak yapılabileceği ve olağanüstü genel kurul toplantılarında, Birlik organları için seçim yapılamayacağı hükme bağlanmaktadır.

Madde 20- Maddeyle, 1136 sayılı Kanunun 177 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Teklifte, aynı ilde birden fazla baro kurulabilmesine imkan tanındığından maddede bu yeni sisteme uyum düzenlemesi yapılmaktadır. Buna göre, aynı ilde birden fazla baronun bulunması halinde adli yardım bürosu, baroların eşit olarak temsili esas alınarak oluşturulacaktır. Büroda görevlendirme o ildeki avukatlar arasından eşitlik gözetilerek yapılacaktır. Adli yardım bürosunun oluşturulması ve adli yardım hizmetinin yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunca hazırlanan ve Adalet Bakanlığınca onaylanan yönetmelikte gösterilecektir.

Madde 21- Maddeyle, 1136 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinde yeni sisteme uyum düzenlemesi yapılmaktadır. Buna göre, aynı ilde birden fazla baronun bulunması halinde kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinde görevli olan ancak baroya kaydını yaptırmak istemeyen avukat, durumu hakkında, o ildeki herhangi bir baroya bilgi verebilecektir.

Madde 22- Maddeyle, 1136 sayılı Kanuna geçici 23 üncü madde eklenmektedir. Teklifte, Kanunun 82 ve 115 inci maddelerinde yapılan değişiklikle, tüm baro genel kurulları ile Birlik Genel Kurulunun, son rakamı çift olan yıllarda yapılması kabul edilmektedir. Bu değişikliğe uyum sağlamak amacıyla baro ve Birlik organlarının seçimlerinin yapılacağı tarih belirlenmektedir. Buna göre, görev sürelerine bakılmaksızın baro başkanlığı, yönetim, disiplin ve denetleme kurulu üyelikleri ile Birlik delege seçimleri 2020 yılı Ekim ayının ilk haftasında, Birlik Başkanlığı; yönetim, disiplin ve denetleme kurulu üyelikleri seçimleri ise 2020 yılı Aralık ayı içinde yapılacaktır.

Madde 23- Maddeyle, 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılansması Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Teklifte, Avukatlık Kanununda yapılan değişiklikle aynı ilde birden fazla baro kurulabilmesine imkan tanındığından maddede bu sisteme uyum düzenlemesi yapılmaktadır. Buna göre, birden fazla baro kurulan illerde komisyona üye görevlendirilmesi baroların eşit ve dönüşümlü temsili esas alınarak yapılacak ve görevlendirmeye ilişkin usul ve esaslar Türkiye Barolar Birliği tarafından hazırlanan yönetmelikte gösterilecektir.

Madde 24- Maddeyle, 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanununun 16 ncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Teklifte, Avukatlık Kanununda yapılan değişiklikle aynı ilde birden fazla baro kurulabilmesine imkan tanındığından maddede bu sisteme uyum düzenlemesi yapılmaktadır. Buna göre, birden fazla baro kurulan illerde koruma kurullarına temsilci görevlendirilmesi baroların eşit ve dönüşümlü temsili esas alınarak yapılacak ve görevlendirmeye ilişkin usul ve esaslar Türkiye Barolar Birliği tarafından hazırlanan yönetmelikte gösterilecektir.

Madde 25- Maddeyle, 5957 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Teklifte, Avukatlık Kanununda yapılan değişiklikle aynı ilde birden fazla baro kurulabilmesine imkan tanındığından maddede bu sisteme uyum düzenlemesi yapılmaktadır. Buna göre, birden fazla baro kurulan illerde hal hakem heyetlerine üye görevlendirilmesi baroların eşit ve dönüşümlü temsili esas alınarak yapılacak ve görevlendirmeye ilişkin usul ve esaslar Türkiye Barolar Birliği tarafından hazırlanan yönetmelikte gösterilecektir.

Madde 26- Maddeyle, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 66 ncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Teklifte, Avukatlık Kanununda yapılan değişiklikle aynı ilde birden fazla baro kurulabilmesine imkan tanındığından maddede bu sisteme uyum düzenlemesi yapılmaktadır. Buna göre, birden fazla baro kurulan illerde il ve ilçe tüketici hakem heyetlerine üye görevlendirilmesi baroların eşit ve dönüşümlü temsili esas alınarak yapılacak ve görevlendirmeye ilişkin usul ve esaslar Türkiye Barolar Birliği tarafından hazırlanan yönetmelikte gösterilecektir.

Madde 27- Yürürlük maddesidir.

Madde 28- Yürütme maddesidir.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

7/7/2020

Esas No: 2/2999

Karar No: 9

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Tokat Milletvekili Özlem Zengin, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu ve Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, Manisa Milletvekili Erkan Akçay ile 177 Milletvekilinin; Avukatlık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2999)” 30/6/2020 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilmiştir. Teklif, Adalet Komisyonu Başkanvekili Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç başkanlığında, Komisyonumuzun 2/7/2020, 3/7/2020, 4/7/2020 ve 5/7/2020 tarihli toplantılarında Teklif sahipleri ile Adalet Bakanlığı, Yargıtay ve Türkiye Barolar Birliği temsilcilerinin katılımlarıyla görüşülmüştür.

Görüşmelerin tamamı tutanağa bağlanmıştır. İçtüzüğün 45’inci maddesi uyarınca Genel Kurul çalışmalarında Komisyonumuzu temsil etmek üzere Balıkesir Milletvekili Belgin Uygur, Bursa Milletvekili Emine Yavuz Gözgeç, İstanbul Milletvekili Abdullah Güler, Samsun Milletvekili Orhan Kırçalı ile Tokat Milletvekili Mustafa Arslan özel sözcü seçilmişlerdir.

Komisyon, Anayasa aykırılık iddialarını değerlendirmiş, Anayasa’ya aykırılık iddialarını içeren önergeleri oylamış ve Teklif’in Anayasa’ya aykırılık teşkil etmediği neticesine ulaşmıştır.

Müzakereler esnasında Teklifin lehinde genel olarak aşağıdaki görüşler ifade edilmiştir:

Teklifin hazırlık sürecinde, geçmişte düzenleme konusu konularla ilgili olarak gerek kamu kurumları, gerek siyasetler, gerekse de sivil toplum kuruluşlarının ortaya koyduğu görüş ve raporlar gözden geçirilerek değerlendirilmiş; başta hukuk alanında yer alan sivil toplum kuruluşları, hukukçular ve baro başkanları olmak üzere ilgili tarafların görüşleri alınmıştır. Dolayısıyla ilgili tarafların görüşlerinin alınmadığı yönündeki eleştiriler yerinde değildir.

Teklifin müzakerelerinin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için Türkiye Büyük Millet Meclisinde komisyonlar için ayrılan mevcut en büyük salon tercih edilmiş, maske ve hijyen ürünlerinin bulundurulması ve sosyal mesafenin sağlanması bakımından salonda gerekli tedbirler alınmıştır.

Teklifin görüşmeleri için İçtüzüğün “Komisyonların toplantıya çağırılması” başlıklı 26’ncı maddesinde belirtilen komisyonların zorunluluk olmadıkça en az iki gün önceden toplantıya çağırılması gereğince komisyon üyelerine toplantıya çağrı iki gün önceden yapılmıştır. Yine İçtüzüğün “Bekleme süresi” başlıklı 36’ncı maddesinde belirtilen kırk sekiz saatlik süreye uygun olarak toplantı tarih ve saati belirlenmiştir. Dolayısıyla komisyonların toplantıya çağırılması ve havale edilen işlerin görüşülmeye başlanmasına ilişkin İçtüzüğün 26 ve 36’ncı maddelerinde yer alan sürelerle ilişkin kurallara bir aykırılık bulunmamaktadır. Gündemin kurum içi, kurum dışı ve siyasi parti gruplarına dağıtımı ise bilgi mahiyetinde olup kırk sekiz saatlik süreye tabi değildir. Toplantı çağırısı usulüne uygun olup aksi yöndeki eleştiriler yerinde değildir.

Barolar, avukatların üye olduğu kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarıdır. Anayasanın 135’inci maddesine göre “Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, meslek faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlâkını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleridir.” Son yıllarda avukatlığa olan ilgi artmış, avukat sayısı hızlı bir yükseliş göstermiş ve artan avukat sayısı büyük illerde yoğunlaşmıştır. Avukatlık Kanunun 76’ncı maddesinde barolar “...avukatlık mesleğini geliştirmek, meslek mensuplarının birbirleri ve iş sahipleri ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni sağlamak; meslek düzenini, ahlâkını, saygınlığını, hukukun üstünlüğünü, insan haklarını savunmak ve korumak, avukatların ortak ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla tüm çalışmalarını yürüten, tüzel kişiliği bulunan, çalışmalarını demokratik ilkelere göre sürdüren kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarıdır.” şeklinde nitelendirilmesine karşın başta İstanbul, Ankara ve İzmir olmak üzere avukat sayısının yoğunlaştığı illerde baroların stajyer avukatların ve avukatların gerekli eğitimleri alması başta olmak üzere görevlerini layıkıyla yerine getirebilmeleri ciddi anlamda zorlaşmıştır. Bilhassa avukatlık stajının sembolik ve belli prosedürlerin yerine getirildiği bir süreç hâline geldiği ise herkes tarafından bilinmektedir. Günümüzde avukat sayısının yoğun olduğu büyük illerde barolar ile avukatlar arasındaki ilişki adeta sadece baro levhasına kayıt hâline dönüşmüştür. Bu durum yapılan seçimlere de yansımış ve üç büyük ilde yarıya yaklaşan oranda avukatlar seçimlerde oy kullanmamışlardır. Diğer illere bakıldığında ise seçimlere katılım, yüksek oranlarda gerçekleşmiştir. Düşük katılımlı seçimlere rağmen üç büyük ilin Türkiye Barolar Birliğinde temsil oranı neredeyse yarıya yakın bir orana erişmiştir. Ortaya çıkan bu durum baroların gerek demokratik temsili ve gerekse de görevlerini hakkıyla yerine getirebilmelerini temin amacıyla bir düzenleme yapılması ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Düzenlemeyle, başta barolar bakımından temsilde adalet tesis edilecek, barolar tarafından verilen hizmetlerin etkili ve verimli olması sağlanacak, avukatlar bir araya gelerek mesleki faaliyetlerini daha nitelikli yapma imkânına sahip olacak ve mesleğe başlangıçta ve sonrasında avukatlara verilen eğitimler daha nitelikli hâle gelecektir. Sonuç olarak kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan barolarla ilgili getirilen düzenlemeler başta Anayasanın 135’inci maddesi olmak üzere diğer Anayasa ve kanun hükümleri ile uyum içerisindedir, herhangi bir aykırılık bulunmamaktadır.

Getirilen düzenlemeyle beş binden fazla avukat bulunan illerde iki bin avukatın bir araya gelerek bir baro kurulabilmesine imkân tanınmaktadır. Burada yapılmak istenen örgütlenme ve ifade hürriyeti bağlamında sadece bir imkân olup asla bir zorunluluk söz konusu değildir. Bir araya gelip bir baro kurmaya/kurmamaya veya bir ilde birden fazla baro kurulması durumundan bunlardan hangisine kayıt yaptıracağına avukatlar kendileri karar vereceklerdir. Diğer yandan yeni bir baro kurulabilmesi için iki bin olarak belirlenen asgari avukat sayısının üç büyük il haricindeki diğer illerin bir çoğunun avukat sayısından daha fazlasına tekabül ettiği de dikkatlerden kaçmamalıdır.

Cübbe haricinde farklı kıyafetleri nedeniyle avukatların bir ayrımcılığa tabi tutulmamaları bakımından farklı yaşam tarzı ve kişisel tercihlere saygı bağlamında avukatlar, şekli Türkiye Barolar Birliği tarafından belirlenen cübbeyle mahkemelere çıkacaklardır. Kılık kıyafete ilişkin başkaca bir zorunluluk getirilemeyecektir.

Avukatlık mesleğinin ilk beş yılında baro keseneği yarı oranında alınacaktır. Bu durum avukatlık mesleğine yeni başlayan avukatların mali yükünü bir nebze azaltacak bir düzenlemedir.

Avukatlık Kanunun 77'nci maddesinde bölgesi içinde en az otuz avukat bulunan her il merkezinde bir baro kurulacağı hüküm altına alınmış ancak avukatların baroya kayıtlı avukatlar olmasına ilişkin bir zorunluluğa yer verilmemiştir. Bu nedenle kamuda çalışan avukatlar da baroya kaydı bulunup bulunmadığına bakılmaksızın bir ilde bulunan avukat sayısının tespitinde dikkate alınacaktır. Duruşmaya katılma ve benzeri yargılama faaliyetlerini gerçekleştiren kamu avukatlarına bu hakkı vermek esasen eşitlik ilkesine aykırı değil bizatihi eşitlik ilkesinin bir gereğidir.

Adli yardım büroları, baroların eşit olarak temsili esas alınarak oluşturulacaktır. Ancak buradaki eşitlik dosya tevzisi anlamında bir eşitlik değildir. Adli yardım hizmeti veren avukatlara tek baro sisteminde yapıldığı şekliyle dosya tevzisi yapılacaktır. Adli yardım bürosunun oluşumu ve adli yardım hizmetinin yürütülmesine ilişkin çıkarılacak yönetmelikle bu hususlar açığa kavuşturulacaktır. Tevzide eşitlik noktasında bir sıkıntı yaşanmayacaktır.

Avukatların, avukatlık veya Türkiye Barolar Birliği ya da baroların organlarındaki görevlerinden doğan veya görev sırasında işledikleri suçlar nedeniyle bölge adliye mahkemesi ceza daireleri tarafından verilen kararların, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 286'ncı maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen kesinlik sınırları içinde kalsa bile temyiz edilebilmesine imkân sağlanarak, belirtilen suçlarla ilgili olarak temyiz edilemeyen kararlara karşı temyiz kanun yolu açılması sağlanmış böylece farklı uygulamaların önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Teklifin aleyhinde ise genel itibarıyla aşağıdaki eleştiriler dile getirilmiştir:

Yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığının sağlanması ile yargıya olan güven konusunda yaşanan sorunlar ortada iken getirilen düzenleme, gerek hukuk eğitimi gerekse de avukatların hâlihazırda mevcut ve giderek artan sorunlarına ilişkin çözümler içermemekte, düzenlemenin esasını teşkil eden hususlarda herhangi bir toplumsal talep de bulunmamaktadır. Öte yandan Teklifin hazırlık sürecinde, düzenleme konusunun asli tarafını teşkil eden Baroların görüşleri alınmamış; Teklifin sunulması aşamasına kadar/sonrasında neredeyse Baroların tamamının ve ilgili tarafların düzenlemeye ilişkin yoğun eleştirileri göz ardı edilmiştir.

Ülkemizin pandemi ile mücadele ettiği ve hastalığa karşı korunma tedbirlerine ilişkin yoğun uyarıların yapıldığı zor koşullar altında, herhangi bir toplumsal ihtiyaç ve talepten kaynaklanmayan, yargı düzenini etkileyecek böylesine önemli bir düzenlemenin yüksek riskli bölge ilan edilen Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesi sağlık açısından son derece sakıncalıdır. Bunun yanı sıra Teklif'e ilişkin toplantıya çağrı, İçtüzükte yer alan koruyucu sürelerle (İçtüzük madde 26, 36) uyulmaksızın gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla ortada İçtüzük kurallarına uygun, usulüne göre yapılmış bir toplantı çağrısı bulunmamaktadır.

Avukatlar hak arama hürriyetinin temsilcisi yargı mensupları, barolar ise Anayasanın 135’inci maddesi bağlamında kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşudur. Bir ilde, kamu kurumu niteliği taşıyan baroların, birden fazla kurulmasına olanak tanınması hukuk devleti ilkesine aykırı, hukuk güvenliği ilkesini ve üniter yapıyı zedeleyecek mahiyette bir düzenlemedir. Barolar, dayanağı Anayasada yer alan, kamusal özelliklere haiz meslek kuruluşları olmalarının yanı sıra, hukukun üstünlüğü ve insan haklarını savunmak noktasında bilhassa kadın ve çocuklara yönelik insan hakları ihlallerinde hukuki destek vermek ve adli yardım hizmetlerini koordine etmek suretiyle önemli işlevleri yerine getirmektedirler. Çoklu/bölünmüş barolara imkân tanınması, uygulamada belli kimlikler temelinde baroların oluşması sonucunu ortaya çıkacaktır. Neticesinde yargının savunma ayağında bütünsellik bozulacak ve bağımsızlığı zedelenen, avukatlar arasındaki dayanışma zarar görecektir, mali zorluklar, üye kazanmak niyeti gibi nedenlerle barolar tarafından verilen eğitimlerin kalitesi etkilenecek, disiplin uygulamalarındaki zafiyet mesleki yozlaşmaya neden olabilecek ve aynı meslek grubuna mensup avukatlar arasında eşitsizlikler ortaya çıkacaktır. Yine düzenlemeyle Türkiye Barolar Birliği delege yapısının belirlenmesinde, seçimlerin temel ilkesi “temsilde adalet” ilkesine aykırı olarak üç büyük il ile diğer iller arasındaki delege sayısındaki farkın demokratik olmadığı gerekçesiyle değişikliğe gidilmektedir. Oysaki delege sayısındaki farklılık, o illerde bulunan avukat sayısının fazla olmasıyla doğru orantılıdır; hakkaniyete ve temsilde adaletle uygundur. Esasen yapılması gereken seçim usulünde yapılacak bir değişiklik değil, nüfusun bu illerde toplanmasının ve doğal olarak avukat sayılarının artmasının nedenlerinin araştırılması, diğer illerin cazip hâle getirilerek sorunların temelde çözülmesidir. Getirilen düzenleme ile avukat sayısı ile delege sayısı arasındaki oran, temsilde adalet ve çoğulculuk ilkelerine aykırı olarak değiştirilmektedir. Öyle ki, beş bin avukata yaklaşan Antalya Barosu ile bir ilde baro kurulması için gereken asgari avukat sayısının biraz üzerinde avukata sahip iller aynı delege sayısı ile temsil edileceklerdir. Diğer yandan beş binden fazla avukat bulunan illerde iki bin avukat ile bir baro kurulabilecek iken her beş bin üye için ilave bir delege düzenlemesi kendi içinde çelişen, temsilde adaletsizliği ortaya koyan bir düzenlemedir. Anayasa Mahkemesinin bir çok kararında belirttiği şekliyle kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşların özerkliği ile bağdaştırılamayacak müdahalelere yol açabilecek olan düzenleme başta Anayasanın 135’inci maddesi olmak üzere, hukuk devleti ilkesini güvence altına alan 2’nci maddesine, “Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü” başlıklı 11’inci maddesine, hak arama hürriyetini düzenleyen 36’ncı maddesine, temsilde adalet ilkesini içeren 67’nci maddesine ve diğer bir çok Anayasa hükmüne açıkça aykırıdır.

Adli yardım bürosu ve adli yardım temsilcilerinin bir ilde birden fazla baro bulunması durumunda hangi baronun yönetim kurulunun gözetimi altında çalışacağı, temsilcilerin hangi baronun yönetim kurulu tarafından atanacağı gibi adli yardım hizmetinin işleyişine ilişkin konularda Teklifte bir düzenlemeye gidilmemiştir. Bu hâliyle adli yardım sistemi ile çoklu baro sisteminin birbiriyle uyumlu çalışması mevcut düzenlemeler dikkate alındığında mümkün görülmemektedir.

Kamu avukatlarının bir ilde bulunan avukat sayısının hesabında dâhil edilip edilmeyeceği konusunda metinde bir açıklık bulunmamaktadır. Baroya kayıtlı olmayan bir avukatın baro seçimlerinde oy kullanma hakkı bulunmamaktadır. Üye olmamayı tercih eden ve aidat ödemeyen kamu avukatlarının avukat sayısına dâhil edilmesi eşitlik ilkesine aykırılık teşkil edecektir.

Komisyonumuzca Teklifin maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Teklif oy çokluğu ile kabul edilmiş, maddeleri redaksiyona tabi tutulmuştur.

Raporumuz, Genel Kurula sunulmak üzere yüksek Başkanlığınıza saygı ile arz olunur.

Başkanvekili <i>Yılmaz Tunç</i> Bartın	Sözcü <i>Gülray Samancı</i> Konya	Kâtip <i>Belgin Uygur</i> Balıkesir (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Ayhan Erel</i> Aksaray (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Abdullah Koç</i> Ağrı (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Hasan Subaşı</i> Antalya (Son oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Rafet Zeybek</i> Antalya (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Süleyman Bülbül</i> Aydın (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Ayşe Acar Başaran</i> Batman (Son oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Emine Yavuz Gözgeç</i> Bursa (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Tufan Köse</i> Çorum (Son oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Sabri Öztürk</i> Giresun
Üye <i>Abdulkadir Özel</i> Hatay	Üye <i>Turan Aydoğan</i> İstanbul (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Zeynel Emre</i> İstanbul (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Abdullah Güler</i> İstanbul (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Züleyha Gülüm</i> İstanbul (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Mahmut Atilla Kaya</i> İzmir
Üye <i>Ramazan Can</i> Kırıkkale	Üye <i>Halil Öztürk</i> Kırıkkale	Üye <i>Alpay Antmen</i> Mersin (Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye	Üye	Üye
<i>Orhan Kırçalı</i>	<i>Mustafa Arslan</i>	<i>Yücel Bulut</i>
Samsun	Tokat	Tokat
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Bu raporun özel sözcüsü)	
	Üye	
	<i>Yusuf Başer</i>	
	Yozgat	

MUHALEFET ŞERHİ

(2/2999) evrak sayılı Avukatlık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'ne ilişkin muhalefet şerhimiz.

I. GENEL DEĞERLENDİRME

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu, 24 Haziran 2018 tarihinde gerçekleştirilen Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekili Genel Seçimlerinin ardından başlayan 27. Dönem kapsamında ilk olarak, kısa süren 1. Yasama Yılı'nda, özgürlükleri kısıtlayıcı yönde bir kanun teklifi ile çalışmalarına başlamış ve OHAL dönemindeki birçok uygulamanın çeşitli kanunlara zerk edilmesini öngören düzenlemeyi görüşerek TBMM Genel Kurulu'na sevk etmişti. 2. Yasama Yılı'nda görüşülen ilk teklif ise, ekonomik kriz nedeniyle zorluk yaşayan işletmelerin konkordato ilanının önüne geçen düzenlemeler içermektedir. Bu teklifin ardından Adalet Komisyonu'nda, OHAL döneminde kanun hükmünde kararname ile kaldırılan hakim ve savcı alımlarındaki 70 puan barajının tekrar getirilmesi ile çeşitli düzenlemeler öngören değişiklik teklifi görüşüldü. Bu yasama yılında görüşülen son kanun teklifi ise spor kulübü taraftarlarını adeta zapturapt altına almayı hedefleyen sporda şiddet konusuna ilişkin düzenleme oldu. Halen devam etmekte olan 3. Yasama Yılı'nda görüşülen ilk teklif; kamuoyunda, 'avukatlara yeşil pasaport' düzenlemesi olarak bilinen '1. Yargı Paketi'ydi. Ardından, aralarında hırsızlık, gasp, rüşvet, yaralama suçlarından kaynaklı cezaevinde olan adli suçlulara 'af' öngören kanun teklifi Adalet Komisyonu'ndan geçirilmiştir. Geçen ay (Haziran 2020) da '2. Yargı Paketi' diye adlandırılan hukuk muhakemelerine ilişkin teklif görüşülerek Genel Kurul'a sevk edilirken, teklifin Genel Kurul'daki görüşmelerine bugünlerde halen devam edilmekte. Son olarak; 2 Temmuz 2020 tarihinde görüşmelerine başladığımız, 'çoklu baro' uygulamasını öngören (2/2999) evrak numaralı Avukatlık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi, dört günün ardından Adalet Komisyonu'ndan AKP ve MHP'li milletvekillerini oylarıyla geçti. İktidar partisinin 27. Dönem'de Adalet Komisyonu'na sevk ettiği 8 kanun teklifinden 6'sı 'torba kanun' niteliği taşıırken, sporda şiddet ile baroların bölünmesine ilişkin son teklif tek bir kanun kapsamında değişiklikler içermektedir. Tek bir kanunun çeşitli maddelerinde değişiklik öngören iki kanun teklifinin ilginç bir şekilde ortak özelliği, reaksiyonel olmasıdır. Sporda Şiddet Kanunu'nda yapılan değişiklikler, siyasi baskı sonucu tekrarlanan İstanbul seçimleri döneminde Partimizin adayı Erkem İmamoğlu'na spor kulübü taraftarlarının müsabakalardaki yoğun desteğinden kaynaklanırken, 'çoklu baro' sistemini öngören düzenleme de Ankara Barosu'nun insan

hakları temellindeki açıklaması üzerine gündeme geldi. ‘Tepki yasası’ adını verebileceğimiz bu iki düzenlemenin içerikleri de, özgürlükleri kısıtlayıcı ve hukuk devletine aykırılık açılarından birbirinin benzeridir. Bu, iktidarların otoriterliğinden kaynaklanmaktadır. Otoriter iktidarlar, toplumda reaksiyon yaratan olası durumları, iktidarını güçlendirmek için fırsat görür ve çözümden çok ‘tepki yasaları’ yoluyla süreçten faydalanmak ister.

Avukatlık Kanunu’nda ‘çoklu baro’ uygulamasını öngören teklif, iktidarın tepkisinin gözlemlenmesi açısından tarihe not düşülecek niteliktedir. Ankara Barosu’nun, Avukatlık Kanunu’nun da baroların nitelikleri arasında sayılan “... hukukun üstünlüğü, insan hakları korumak ve savunmak” sorumluluğu çerçevesindeki tutumu, önce iktidarın politikalarının propagandasını üstlenmekten başka bir misyonu olmayan ‘yandaş medya’ tarafından dini inanca saygısızlık, karışıklık olarak lanse edilmiş; ardından da AKP Genel Başkanı ve aynı zamanda Cumhurbaşkanı olan Recep Tayyip Erdoğan - hem de Covid 19 salgını döneminde – Mayıs ayındaki bir kabine toplantısı sonrası, *“Kalkıp bu Ankara Barosu'nun yetkisinde olan bir konu değildir. Herkes yerini haddini bilecek. Diyanet İşleri Başkanımıza ve açıklamalarına yapılan her kavram karşımızdaki zihniyetin ilkeliliğin ve içindeki bataklığın yansımasıdır.”* sözleriyle Ankara Barosu’nu hedef almıştı. Erdoğan’ın açıklamalarıyla siyasetin öncelikli konuları arasına giren barolara ilişkin kanun değişikliği teklifi, iktidarın basiretsizliğinin toplumu kutuplaştırma politikasıyla birleşmesi sonucu, demokratik tepkilerin engellendiği antidemokratik içerikli bir metne dönüştü.

Teklifin içeriğine ilişkin, TBMM Başkanlığı’na sevkinden önce yansıyan bilgiler üzerine Türkiye’deki baroların tamamı ve üst örgütleri konumundaki Türkiye Barolar Birliği imzasıyla ortak bir açıklama yapılarak, gündeme getirilen değişikliklerin avukatların sorunlarına çözüm nitelikli olmadığı, çalışmanın durdurulması ve Covid-19 salgın tehdidinin atlatılmasının ardından barolar ve uzmanların katılımıyla bir çalışmanın yürütülebileceği görüşleri kamuoyuyla paylaşıldı. Baroların bu yapıcı tepkisine iktidar kanadından olumlu karşılık gelmemesi üzerine 80 baro başkanı, ‘Savunma Yürüyüşü’ adı altında 20 kilometreyle sınırlandırılan sembolik bir yürüyüşle Ankara’ya gitme kararı aldı. 19 Haziran 2020 tarihinde başlayan sembolik nitelikteki bu yürüyüşün, 22 Haziran 2020 günü Ankara’da Anıtkabir ziyaretiyle sonlandırılması planlanırken, 22 Haziran günü Ankara girişinde buluşan baro başkanlarının Başkent’e girişleri emniyet güçleri tarafından engellendi. Bulundukları yerde etrafları çevrilen ve fiziki müdahaleye maruz kalan baro başkanları; gündüz güneşin sıcaklığında gece de sağanak yağmurun altında 24 saat boyunca direnişlerini devam ettirdi. Geçen yılın Aralık ayında avukatlara diplomatik pasaport hakkı tanıyarak rahatça yurtdışına

çıkabileceklerini ‘reform’ diye alkışlatanların makyajları, baro başkanlarına Ankara’ya giriş vizesi vermediklerinde akmaya başladı ve gerçek yüzleri ortaya çıktı.

AKP iktidarının despotik tutumu, teklifin TBMM Başkanlığı’nı sunulmasının ardından da devam etti. 30 Haziran 2020 günü TBMM Başkanlığı’na sunulan ve özünde baroların bölünmesiyle Türkiye Barolar Birliği’ndeki seçim sistemini değiştiren düzenlemelerin yer aldığı teklife karşı aynı gün İstanbul Barosu, Çağlayan Adliyesi’nde binlerce avukatın katılımıyla ‘Savunma Mitingi’ gerçekleştirdi. Tüm tepkilere karşın teklifin görüşmelerine 2 Temmuz 2020 tarihinde Adalet Komisyonu’nda başlandı. Bunun üzerine baro başkanları komisyondaki çalışmaları takip etmek ve teklifle ilgili görüşlerini paylaşmak için Ankara’ya, Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne geldi ancak TBMM’nin Çankaya Kapısı’ndan içeri alınmadılar. Komisyon görüşmelerinin başlamasının ardından muhalefet partilerinin tüm girişimlerine karşın iktidar partisi AKP ile ortağı MHP’nin olumsuz tutumuyla baro başkanlarının içeri alınması engellendi ve çok sayıda baro başkanı ve temsilcisi, Meclis’in giriş kapısında oturma eylemi başlattı. Diğer yandan Ankara’da 3 Temmuz 2020 tarihinde yapılması planlanan ‘Büyük Savunma Mitingi’, Ankara Valiliği’nin 15 gün boyunca Ankara’da eylem yasağı kararıyla engellenmek istendi. Buna karşın Ankara Adliyesi önünde bir araya gelen avukatlar açıklama yaparak tepkilerini göstermek istedi. Polis bu eyleme de biber gazıyla müdahale etti.

Baro başkanları, dört gün boyunca sabah saatlerine kadar süren komisyon toplantıları sırasında, aynı Ankara girişinde olduğu gibi saatlerce TBMM Çankaya Kapısı önünde bekleyişlerini sürdürdü. Başkanların buradaki oturma eyleminin gazeteciler tarafından haberleştirilmesi engellenmek istendi ve güvenlik güçleri tarafından çeşitli zorluklar çıkartıldı. Yaşananlara tepki gösteren muhalefet partisi milletvekilleri, TBMM önünde fiziki engellemelerle karşılaştı.

Baro başkanlarının uzlaşmacı yaklaşımının karşılık bulmaması, Ankara’ya yaptıkları ‘Savunma Yürüyüşü’nün engellenmesi; İstanbul’daki ‘Savunma Mitingi’nde yaşananlar, Ankara’daki ‘Büyük Savunma Mitingi’nin yaptırılmaması ile Ankara Adliyesi önündeki açıklamaya müdahale edilmesi ve son olarak baro başkanlarının dört gün boyunca Meclis kapısı önünde bekletilmesi, avukatlar açısından hak savunusunun en önemli örneklerinden biri olarak tarihin beyaz sayfalarına şimdiden yazıldı. O sayfaların karşısındaki siyah sayfalarda ise, AKP iktidarı ile ortağı MHP’nin; savunma hakkını bile tanımayan, ‘tek adam’ın vesayetindeki despotik tutumları not edildi.

II. KOMİSYON GÖRÜŞMELERİ ve TEKLİFİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Teklifin; AKP ile MHP tarafından kin ve otoriter bir anlayışla hazırladığı yasama faaliyeti sürecinde de kendini gösterdi. Adalet Komisyonu’nun daha geçen ay çalışmalarını tamamladığı 66 maddelik Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’nin TBMM Genel Kurulu’ndaki görüşmelerinin devam ettiği ve komisyon üyelerinin bu çalışmalarda bulunmasının gerekli olduğu bir dönemde gündeme getirilen Avukatlık Kanunu’na ilişkin teklif, TBMM İç Tüzüğü ihlal edilerek gündeme alındı. İç Tüzüğün 26’ncı maddesinde; komisyon başkanlıklarının, TBMM Başkanlığı’nca sevk edilen kanun tekliflerinin görüşmelerini, “komisyon üyelerine, Cumhurbaşkanlığına, parti gruplarına ve diğer ilgili komisyonların başkanlıklarına ve teklifleri gündemde yer alan kanun teklifi sahibi Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinden ilk imza sahibine” en az iki gün (48 saat) önceden bildirmelerinin ardından başlatmaları şart koşulmuşken, bu hükme uyulmamıştır. Avukatlık Kanunu’nda değişiklik içeren teklifin çağrısı, TBMM’de grubu bulunan partilerin başkanlıklarına 1 Temmuz 2020 tarihinde iletilmiştir. CHP olarak çağrı metnini aldığımız gün ve saat, ‘Zimmet Defteri’ne 01.07.2002 ve 11.07 olarak kaydedilmiştir. Buna göre komisyonun en erken 3 Temmuz 2020, saat 11.07’de toplanması gerekmektedir. Ancak görüşmelere, 2 Temmuz 2020 tarihinde saat 16.00’da başlanmıştır. Komisyon görüşmelerinin başlangıcında bu duruma ilişkin usul tartışması açılarak, görüşmelerin İç Tüzük uyarınca bir gün sonraya ertelenmesini talep etmemize karşın hiçbir haklı gerekçe sunulmadan itirazımız reddedildi ve Komisyon Başkanlığı, İç Tüzük ihlalinde ısrar etti.

Yaşanan gelişmelere paralel toplumun geniş bir kesiminde duyarlılığa neden olan baro düzenlemesine ilişkin komisyon görüşmelerine, ‘halkın vekili’ sorumluluğuyla hareket eden çok sayıda milletvekillinin de ilgisi oluştu. Bu çerçevede Cumhuriyet Halk Partisi olarak tüm grubumuzla görüşmeleri takip edeceğimizi kamuoyuna deklare ettik. Oluşan durum üzerine toplantı, daha geniş bir salon olan Plan ve Bütçe Komisyonu salonuna alındı ancak bu salon da katılım açısından yeterli gelmedi. Son günlerde Covid-19 vakalarının artış gösterdiği Meclis’te milletvekili ve katılımcılara sağlıklı bir çalışma ortamının sağlanmaması, AKP ve MHP’nin oldubitti ile teklifi geçirme çabasının tezahürüydü. Yapılan tartışmaların ardından hiçbir milletvekilinin söz hakkının kısıtlanmayacağını taahhüt edilmesi üzerine konuşma listeleri oluşturulup toplantıya başlandı.

‘Çoklu baro’ uygulaması ile Türkiye Barolar Birliği’nin seçim yöntemini değiştiren maddelerin özünü oluşturduğu 28 maddelik kanun teklifi, hazırlayanlar ve altında imzası bulunanlar bakımından tam anlamıyla hukukun katledilmesi; siyaseten çelişki ve tutarsızlarla

doludur. Bu tutarsızlıklar, teklifin daha ilk sayfasında tespit edilmektedir. Aylardır süren karşılıklı açıklamalar, gösterilen tepkiler ve iktidar kanadının toplumu kutuplaştırma amaçlı dini inanç üzerinden söylemlere sarılması ortadayken, teklifin genel gerekçesinde bu duruma tek bir kelime değinilmeyerek, baroların ‘demokratik ve çoğulcu yapıya kavuşturulacağı’ vurgusu yapılmıştır. Sözde meşruluk zemini kurma çabasına giren iktidar partisi mensupları, ‘tek adam’ın hırsı uğruna Ülkemizin geleceğini, geçmişteki gibi tehlikeye atmaktadır. 2013 yılında FETÖ’nün baroları etkisiz kılma amaçlı projesinin esas alındığı teklifle; adeta FETÖ’nün yarım kalan işi tamamlanmaktadır. Zihniyet olarak aynı kökten gelenler, istedikleri kadar fotoğrafta kavgalı görüntüsü versin, bu ve benzeri düzenlemelerle birlikteliklerini tüm kamuoyu görmekte.

Teklif, AKP iktidarının barolara ilişkin “Siyaset yapıyorlar” eleştirisinde de samimiysiz olduğunu göstermiştir. Bir ilde birden fazla baronun kurulmasına imkan veren ‘çoklu baro’ uygulamasının, avukatlar arasında siyasi bölünmelere doğal zemin hazırlayacağı kaçınılmaz bir gerçektir. Teklifle bir yandan baroların siyaset yapması kurumsallaştırılırken diğer yandan da savunmanın siyasi görüş, etnik köken, inanç temelli barolara bölünmesine neden olacaktır. Bunun yargısal süreçlere yansımaları da yüzde 20’lere inmiş durumdaki yargıya güveninin daha da düşmesi olacaktır. Avukatın bağlı bulunduğu baronun siyasi düşüncesi ve nüfuzu, davanın sonucuna etki edecek sonuçlara yol açacaktır ki bugün Türkiye’de belli siyasi görüşlere sahip avukatların adliyelerdeki etkinlikleri göz önüne alındığında bu durum olasılık olmanın ötesine çoktan geçmiş durumdadır. Uygulama; baroları bölmekle kalmayacak mahkemeleri bölecek, adaletin tesisini yok edecek, toplumsal birlikteliğimizi erozyona uğratacak niteliktedir.

Teklifle gerekçe yapılan görüşlerden biri de, baro yönetimlerinin temsil oranının düşüklüğüdür. Öncelikle bu görüş kesin bir doğruluk taşımamaktadır. Bölünmesi planlanan barolardan biri olan Ankara Barosu’nun yapılan son seçimlerine, baroya kayıtlı 18 bin avukattan 11 bini oylamaya katılmış ve bu avukatların 7 bin 227’sinin oyunu alan Demokratik Sol Avukatlar Grubu’nun listesi seçimi kazanmıştır. Buna göre Ankara Barosu’nun mevcut yönetimi oyların yüzde 70’ini alarak işbaşı yapmıştır. İşlerine gelince temsilde adaleti diline dolayanların geçmişlerinin hiç de temiz olmadığı bir gerçektir. AKP’in katıldığı ilk seçim hatırlanacağı üzere 3 Kasım 2002 tarihli genel seçimlerdir ve bu seçimlerde aldığı oy oranı yüzde 34.28’di. Fakat Meclis’teki temsil oranı yüzde 67.1’di. AKP, yüzde 34 oyla normalde 188 milletvekili alması gerekirken, 363 milletvekili elde etmişti. Yani, 175 milletvekili hak edilmeden AKP hanesine yazılmıştı. Kendilerine gelince (yüzde 10 barajını sonuna kadar suiistimal ederek) o yıllarda hakız sandalye elde edenler, bugün; aslen baroların kontrolünü

amaçlayan tekliflerine ‘temsilde adalet’, ‘demokrasi’ kılıfı girdirmeye çalışmaktadır. Baroları bölmeye gelince demokrasi havarisi kesilenlerin, yüzde 50+1’le ülkenin sorgusuz sualsiz beş yıl boyunca yönetilmesini öngören Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’ne sahip çıkması, ilkesiz siyaset anlayışlarının net göstergesidir. Bu bağlamda yanıtlanması gereken asıl sorulardan biri; şu anda iktidarın politikalarını desteklemeyen barolarda, AKP ve MHP’nin desteklediği Baroda Birlik ya da Milliyetçi Avukatlar Grubu işbaşında olsaydı, ‘temsilde adalet’ iddiası yine de gerekçe yapılacak mıydı?

Teklifteki çelişkili, samimiyetsiz, tutarsız bir diğer düzenleme ise Türkiye Barolar Birliği Genel Kurul delegasyonunun oluşumudur. İktidara bağımlı olmayan başta İstanbul, Ankara ve İzmir barolarının Türkiye Barolar Birliği genel kurul delegasyonundaki etkisini zayıflatma amacı taşıyan teklif göre; 99 üyeli bir baro ile 9999 üyeli bir baro, Türkiye Barolar Birliği genel kuruluna aynı sayıda delege gönderecek. Bu çarpık ve çarpılmış anlayışa göre; son nüfus sayımında 84 bin 600 kişi ile Türkiye’de en az kişinin yaşadığı il olan Tunceli ile 15 milyon 519 bin 267 kişiyle en kalabalık nüfusa sahip il olan İstanbul’un milletvekili sayısını eşitlemek gerekecektir. İktidarın totaliter yönetim anlayışı, hangi haksızlığa, mağduriyete yol açarsa açsın, rakamları da kavramları da işine geldiği gibi kullanma düzeyine erişmiş durumdadır.

Teklif sahibi iktidar partisi temsilcilerinin, komisyon görüşmeleri sırasında tutarlılık sergiledikleri tek konu ise bir yalana ısrarla sarılmaktı. AKP sözcüleri, ‘çoklu baro’ uygulamasının Dünya’nın çeşitli ülkelerinde uygulandığını dile getirerek, sıklıkla Almanya örneğini verdi. Devlet yapılanmaları başkanlık, yarı başkanlık ve federasyon şeklinde organize edilmiş ülkelerin, yargı örgütlenmelerine paralel ortaya çıkan baro örgütlenmeleri ‘çoklu baro’ örneği olarak lanse edilmeye çalışılsa da gerçeğin böyle olmadığı bilinmektedir. Almanya’da eyalet sisteminden kaynaklı avukat örgütlenmelerinde çeşitlilik olmasına karşın sınırlı sayıda baro bulunmaktadır. Barolar Almanya’da eyaletlerde bulunan ve Türkçe karşılığı ‘Yüksek Bölge Mahkemesi’ olan ‘Oberlandesgericht’ diye ifade edilen eyaletin en üst düzeydeki Eyalet Üst mahkemesine göre oluşmuştur. İhtiyaca ve de tarihsel şartlara göre bir eyalette birden fazla Oberlandesgericht bulunabilmektedir. Bu mahkemelerin yetki alanları özel kanunlar ile belirlenmiştir ve coğrafi sınırlar da aynı şekilde yine bu yasalar kapsamında belirlenmiştir. Almanya’da hâlihazırda toplam 24 Oberlandesgericht bulunmaktadır. Aynı zamanda buna paralel olarak her bir bölgede birer Avukatlık Barosu bulunmaktadır. Bu bölgesel baroların yanında Karlsruhe’de bulunan Federal Yüksek Mahkemeye akredite olabilmış olan avukatların sadece üye olabildiği bir baro daha mevcuttur. Tüm bunların bağlı olduğu, sadece bu baroların üye olduğu ve merkezi Berlin’de bulunan, Türkiye’deki Barolar

Birliğin karşılığı olan Federal Baro bulunmaktadır. Görüleceği üzere Almanya'daki baro örgütlenmesi temeline eyalet sistemini almaktadır ve bizde uygulanmak istenen 'çoklu baro' uygulamasıyla uzaktan yakından alakası yoktur. Barolara yönelik hayata geçirilmek istenen sistem, adeta 'Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi' gibi kendine özgü, Dünya'da eşi benzeri bulunmayan niteliktedir ve 'Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi' bugün nasıl işlemez, hatta sorun haline gelmişse 'çoklu baro' adıyla getirilen uygulamada da ciddi sorunlara yol açacaktır.

Teklifin gündeme gelişi, içeriği ve Adalet Komisyonu'ndaki görüşmeleri bir kez daha göstermiştir ki AKP örgütlenmesi artık bir parti organizasyonu olmaktan çıkmıştır. 'Tek adam'ın tahakkümü altında her geçen gün daha da amaçsız kalan, daha doğrusu bir kişinin iktidarını korumanın dışında amacı olmayan bir yapıya dönüşmüş durumdadır. Avukatlık Kanunu'nda yapılan değişiklikler de tutarsız görüşler ileri sürülerek komisyonda sahiplenilmek zorunda kalmıştır.

Sığ bir anlayışın temelini oluşturduğu teklifle AKP, geçmişteki birçok kararında olduğu gibi toplumun geleceğini değil kendi gününü kurtarmayı amaçlamaktadır. Bu çerçevede yargıda uzun yıllardır yapılan dizayn, avukatlar da dahil edilerek tamamlanmak istenmektedir. Yargının; sav (savcı), savunma (avukat), karar (yargıç) olarak tanımlanan üç sacayağında, sav (savcı) ve karar (yargıç) ayaklarını yıllar içinde kontrolüne alan ve politikalarına muhalif tüm kesimlere, kontrol altında tuttuğu bu iki ayak üzerinden baskı uygulayan AKP iktidarı, sacayağının son ayağı olan savunmayı, yani avukatları da kontrol altına alıp, görevlerini yapamaz duruma getirmek, etkinliklerini kırmayı arzulamaktadır. Geçmiş dönem İstanbul Baro Başkanlarından Yücel Sayman'ın, avukatların hem yargı hem de demokrasi için vazgeçilemez önemine dikkat çektiği değerlendirmeleri, barolara yönelik saldırının asıl nedenini tüm gerçekliğiyle ortaya koymaktadır:

"Baro, tıpkı savcı ve yargıçlar kurulu gibi yargının bir kurumudur.

Yargı=savcı (iddia) + yargı (hüküm) formülü otoriter, despotik ve siyasi iktidarın adalet üzerinde muktedir olduğu siyasi bir projedir. Bu siyasi projede savunma sadece 'Savunma yapma hakkıdır'; bu hak her zaman çeşitli gerekçelerle sınırlandırılabilir. Yargıda 'baro' diye bir kurumsal yapılanmaya yer verilmez: 'Savunma' kurumsal olarak yapılandırılmış bir örgütlülük içinde avukatın yargılama faaliyetindeki işlevini ifade etmez; savunma, 'görülen davada ileri sürülmüş bir hakkın dikkate alınması ya da alınmaması' konusunda 'yardımcılık' düzeyine indirgenir. Ve bu işi avukat yapsa da olur, yapmasa da, 'Çünkü zaten

savcı ve yargıç bunun gereğini görevinin bir parçası olarak yapıyor' denir. Yani yargılama faaliyetinde avukat dışlanır.

Yargı=savcı (iddia) + avukat (savunma) + yargıç (hüküm) formülü otoriter, despotik ve siyasi iktidarın adalet üzerinde muktedir olduğu siyasi projenin panzehridir.

Bu panzehrin otoritarizmi ve despotizmi alt edebilmesi için avukatın yargılama faaliyetindeki 'savunma' işlevini özgürce, bağımsızlığı yaşayarak ve dokunulmazlıkla donanmış olarak yerine getirmesi için 'savunmanın' yargıda örgütlenmiş bir kurum olarak, 'savunma kurumu' olarak yer alması olmazsa olmazdır."

İktidarın, bu düzenleme nedeniyle gelecek yıllarda ezberindeki 'KANDIRILDIK' ifadesini kullanması kesindir ancak Türk yargı sistemi, hukuk devleti ilkesi ve demokrasisinde açılacak telafisi güç gedikler, 'KANDIRILDIK' sözüyle telafi edilemeyecek kadar büyüklük olacaktır.

III. ANAYASAYA AYKIRILIK

A. Barolara İlişkin Düzenlemenin Anayasal Çerçevesi

Barolar, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları (KKNMK) olarak dayanağını doğrudan Anayasa madde 135'ten alırlar.

Bununla birlikte savunma, sav+savunma+hüküm diyalektiği merkezinde yer aldığından ve yargısal karar sürecinde eksen bir konuma sahip olduğundan; meslek olarak dayanağını, Anayasa'nın adil yargılanmaya ilişkin düzenlemelerinde bulur.

Baroların ve savunma mesleğinin anayasal konumu, daha genel olarak, "insan haklarına dayanan demokratik hukuk devleti" çerçevesinde Anayasa bütününde araştırılmalıdır.

Şu halde barolar, kamu tüzel kişiliğidir (1).

Barolar, adil yargılanma hakkının ana bileşenleridir (2).

Barolar, demokratik hukuk devletinin bileşenleridir (3).

1) Kamu Tüzel Kişiliği Olarak Barolar

Ön sorun olarak ifade edilmelidir ki, "kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu olarak kamu tüzelkişiliği"; dernek (Anayasa, m.33), vakıf (Anayasa, m.33), sendika (Anayasa, m.51) ve siyasal parti (Anayasa, m.68-69) gibi giriş ve çıkışın birey özgürlüğüne dayalı

olduğu gönüllü örgütlenmelerden nitelik olarak ayrılır¹. Bu açıdan; baroların hukuki rejimi belirlenirken, sayılan tipteki örgütlenmelere ilişkin ilkeler ve hukuki rejim esas alınamaz.

Anayasa madde 135; kamu tüzel kişiliği statüsündeki kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının görev+yetki+sorumluluklarını, yükümlülük ve özelliklerini ayrıntılı biçimde düzenlemektedir. Anayasa Mahkemesi'nin bu bağlamdaki değerlendirmesi şöyledir:

“1982 Anayasası'nın kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına yaklaşımı, meslek üyelerinin ortak gereksinimlerinin karşılanması, çalışmalarının kolaylaştırılması ve meslek disiplini yönünden gözetim ve denetim ağırlıklıdır. Üyelerinin uğraş konuları ve çalışma alanları bakımından bir tür kamu hizmeti yaptıkları gözönünde tutularak "idare" bölümü içinde düzenlenmişlerdir” (AYM, E. S.: 1994/82, K.S.: 1995/9).

KKNMK'NİN görevlerini, barolar açısından somutlaştırmakta yarar var:

- Avukatların ortak gereksinimlerini karşılamak,
- Avukatların mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak,
- Avukatlık mesleğinin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak,
- Avukatların birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak,
- Avukatlık meslek disiplini ve ahlakını korumak.
- Barolar, ancak yasa ile kurulabilir.

Demokratik yönetim ve siyaset dışı kurumlar: Baroların yönetimi ve karar organları, kendi üyeleri arasından seçimle belirlenir. Bu alandaki sınır, siyasal partilerin aday gösterememeleridir.

Yasak: Barolar, amaç dışı faaliyette bulunamazlar.

Statüsü: barolar, kamu tüzel kişiliğidir. Kamu tüzel kişiliği, avukatların tabi olduğu kuralları uygulama görev ve yetkisi ile donatılan özerk bir kurum olmasını ifade eder. Bu itibarla, kamu kurumlarında geçerli görev+yetki+sorumluluk üçlüsü, kamu tüzel kişiliği çerçevesinde örgütlenmiş olan barolar için de geçerlidir. Denetim, bu çerçevede anlam kazanır.

Denetim: Barolar üzerinde, “Devletin idari ve mali denetimine ilişkin kurallar kanunla düzenlenir”.

¹ Bunlar, özel hukuk tüzel kişileri olup, özel hukuk tüzel kişileri ile kamu (hukuku) tüzel kişileri arasında nitelik farkı vardır..

Görev güvencesi ve yargı kararı: Amaç dışı faaliyet gösteren baroların yöneticileri ancak yargı kararı ile görevden alınabilir.

Özetle, barolara ilişkin emredici ve yasaklayıcı kurallar madde 135’te sayılmış olup, yasallık ilkesi ve yargı denetimi, anayasal kuralların uygulanmasına ilişkin asgari güvenceler oluşturur.

2) Adil Yargılama Bileşeni Olarak Barolar

Öncelikle, sav+savunma+hüküm diyalektiğinde adil yargının sağlanması için gerekli asgari kuralları açıklamak uygun düşer. Sonra, baroların, sav+savunma+hüküm üçlüsünün ayrılmaz bileşeni olduğuna dikkat çekmek uygun düşer; zira baroların işlevi savunma hakkı ile sınırlı kalmayıp, adil yargılanmanın asgari gerekleri bütününe yayılır.

a-) Mahkeme hakkı

-Yargı yetkisi: Mahkemelere ulaşma olanağı yoksa hukukun üstünlüğünden söz edilemez (İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi-İHAM, Golder/Birleşik Krallık, 21 Şubat 1975). Hakkaniyete uygun bir yargı hakkı ile iç içe olan “ mahkeme hakkı”, bir mahkemeye somut ve etkili bir erişim hakkını gerekli kılar. Yetkili bir yargı organına etkili bir başvuru hakkı, hukukun genel ilkeleri arasında yer alır. Mahkeme hakkı, âdil yargı güvencelerinden biridir. Mahkeme, maddi planda yargısal işleviyle nitelenir: “*kendi yetkisine giren her alanda, hukuk kuralları temelinde ve öngörülmüş usule uygun olarak karar vermek (sorunu çözmek)*” (İHAM, Sramek/Avusturya, 23 Ekim 1984). “*Yargısal olmayan bir organ tarafından değiştirilemeyecek bağlayıcı bir karar vermek*”, mahkeme kavramına içkin bir yetkidir (İHAM, Van den Hurk/Hollanda, 19 Nisan 1994).

-Yargıca etkili ulaşım: “*Başvurucunun, haklarına müdahale oluşturan işleme itiraz için açık ve somut bir olanağa sahip olması*” gerekir (İHAM, Bellet/Fransa, 4 Aralık 1995).

-Gerekçeli karar: Mahkemeye erişim hakkı, uyumsuzluğu kesin olarak çözen gerekçeli bir kararı elde etme hakkını gerekli kılar.

-Hukuki güvenlik ilkesi: Hukukun üstünlüğünün bir gereği olarak, mahkemelerce uyumsuzluğun kesin olarak çözümünün sorgulanmamasını gerekli kılar. Benzer şekilde, ister gerçek ister tüzel kişi olsun, bazı hak sahiplerine adalet başvurma hakkını engelleyen kurallar, mahkemeye erişim hakkının özünü zedeler (İHAM, Les saints-monastères/Yunanistan, 9 Aralık 1994). Hukuki güvenlik ilkesi, iç hukukta bir başvuru için uyulması gereken formalitelere ve sürelerle ilişkin kuralları da kapsamına alır.

Savunma, mahkeme hakkına ilişkin temel ilkelerin uygulamaya konmasında yeri doldurulmaz bir işlev görür.

b-) “Silah”ların eşitliği ilkesi

Silahların eşitliği ilkesi (SEİ), adalet hakkı bütününe niteleyen, düzgün yargılamanın temel bir ilkesidir: “*Herkes, davasının hakkaniyete uygun bir şekilde dinlenilme hakkına sahiptir*”. Silahların eşitliği, uyuşmazlığın tarafları arasında adil bir dengenin gözetilmesini gerekli kılar.

-SEİ, kanıt öğelerinin araştırılmasına eşit katılabilmeyi gerekli kılar.

-SEİ, bulgu ve iddiaların dikkate alınması konusunda eşit araçlara sahip olunmasını gerekli kılar.

-SEİ, başvuru yollarının kullanılmasının da güvence altına alınmasını gerekli kılar.

Savunma, silahların eşitliği ilkesinin en etkili aktörüdür.

c-) Bağımsız ve tarafsız bir mahkeme hakkı

Adil yargılanma hakkı, mahkemenin örgütlenmesi ve oluşumuna ilişkin güvenceleri de kapsamına alır.

-Mahkemenin bağımsızlığı, yargıcın statüsü ile ilgili ölçütler ile açıklanır: Göreve geliş şekli ve görev süresi, görevden alınamaması, görev yerinin değiştirilememesi, görevlerini yerine getirirken ona emir vermenin hukuken olanaksız olması, dış baskılara karşı koruma mekanizmasının varlığı (İHAM, Sramek/Avusturya, 22 Ekim 1984) nesnel ölçütlerdir. Öznel ölçüt ise, başvuru gözünde “*bağımsızlık görüntüsü*”ne sahip olması anlamına gelir. Statü bağımsızlığı, yargıcın işlevsel bağımsızlığının bir güvencesidir. İşlevsel bağımsızlık, her yargıcın, yargı erki içinden gelecek baskılara karşı, -özellikle hiyerarşik bakımdan üst konumda bulunanlara- korunmasını gerekli kılar (İHAM, Agrocomplex /Ukrayna, 6 Ekim 2011).

Her mahkeme, yargılama görevini, iktidarın müdahalesi olmaksızın tam bir özgürlük içerisinde yapabilmelidir.

-Başta, yasama ve yürütmeye karşı bağımsızlık zorunludur.

-Taraflar karşısında bağımsızlık, mahkemenin tarafsızlığı ile bitişik bir durumdur.

-Bütün fiili iktidarlara karşı bağımsızlık; başta basın gelmek üzere, görülmekte olan davayı etkileyen faktörlere karşı bağımsız olmayı içerir.

-Tarafsızlık da, öznel ve nesnel bir değerlendirmenin konusunu oluşturur. “Öznel yansızlık”, “tersi kanıtlanıncaya kadar” varsayılır; “nesnel yansızlık” ise, yargıcın kişisel

davranışından çok, belli olguların, bunu teyit edip etmediğinin sorgulanmasını gerekli kılar. Adil yargı güvenceleri, sorgu yargıcından başlar ve tarafsızlık bu aşamadan itibaren gözetilir. Yansızlık, yargıcın tutum ve kanaatleri hesaba katılmaz ise sağlanabilir. Zira, önyargılı olan, yargılayamaz. Kararların gerekçelendirilmesi, hem nitelikli adalet için vazgeçilmezdir; hem de yargıcı kişisel kanaatlerinden uzaklaştırmaya zorlayan bir olgudur.

Şu halde bağımsızlık ve tarafsızlık, haklı olanı haksızdan ayırmak, gerçeği söylemek için (*jurisdictio*) tanınan bir statüdür ve yargıcın erdemidir.

Bağımsız ve tarafsız bir mahkeme hakkı, ancak bağımsız ve özerk savunmanın olduğu, sav+savunma+hüküm üçlüsünde sağlanır.

d-) Açık usul (aleniyet) ve çabukluk (ivedilik) ilkesi

Yargısal sürecin açıklığı, gizli adalete karşı başvuruçular için güvence oluşturur ve adalette güvenin korunmasını sağlar. İHAS, m.6/1, aleniyet ilkesinin ikili görünümünü yansıtır: Tartışmaların aleniyeti ve karar bildiriminin aleniyeti. Hızlılık ise, “makul süre” anlamında kullanılır ve bu süre, adaletin saygınlığı ve etkililiğini sağlayan bir süreçtir.

e-) Yargı kararlarının uygulanması: yükümlülük-hak

Yargı kararlarının uygulanmaması, hukukun üstünlüğü ilkesi ile bağdaşmaz; uygulama gereği, hakkaniyete uygun dava kapsamı içinde yer alır.

Şu halde, düzgün yargı kavramı, aşamalar olarak, yargıca erişim, yargılamanın oluşumu ve kesinleşmiş-bağlayıcı kararları uygulama yükümlülüğünü kapsamına alır.

f-) Suçsuzluk karinesi

“*Suçluluğu mahkeme kararı ile saptanıncaya kadar kimse suçlu sayılamaz*” ilkesi, sadece davaya bakmakta olan yargı mercii için değil, diğer devlet organları açısından da geçerlidir. Aslında bu ilke, herkes için, her zaman ve yer yerde geçerli bir ilkedir. Bu nedenle bu ilke, sadece ceza davaları için değil, diğer yargı mercileri önünde de geçerlidir.

g- Savunma hakları

Ceza davalarında, “somut ve etkili” bir savunma söz konusu. Silahların eşitliği ilkesi ve çapraz sorgulama ilkesi, ilgilinin her aşamada kendini dinletebilmesi (sesini duyurabilmesi) önemlidir. Bunların sağlanabilmesi, devletin pozitif (olumlu) yükümlülüğünü gerekli kılar. Susma hakkı da bu çerçevede yer alır.

-Sessizliği koruma ve kendisinin suçlandırılmasına katkıda bulunmama hakkı, yetkililerin istismarcı yaptırım uygulamalarının önüne geçmeyi amaçlar.

-Susma hakkı, kişinin sessizliğinin suçunu kabul ettiği anlamına gelmez veya böyle bir sonuca götürmenin önündeki engeldir.

Davasına katılma hakkı da savunma hakkı içinde yer alır:

-Sanık, her şeyden önce kendisine yöneltilen suçlamanın ne olduğu ve nedeni konusunda bilgilendirilmelidir.

-Eğer dil sorunu var ise, adli yardımdan yararlanmalıdır.

-Sanığın davada kişisel olarak hazır bulunma hakkı vardır.

Uygun bir biçimde kendini savunma hakkı, sanığın “somut ve etkili” bir savunmadan yararlanma hakkı olarak tanımlanır. Bu da, savunmayı hazırlamak için yeterince zamana ve uygun ortama sahip olma hakkını kapsamına alır.

-Kendini kişisel olarak savunma hakkı, dosyaya giriş hakkı ile suç tanıtılarının kendisine iletilmesi hakkını gerekli kılar.

-Avukat bulundurma hakkı ise, güvenlik tarafından başlatılan ön soruşturma (polis sorgusu) aşamasından itibaren geçerlidir.

-Savunma hakkının etkililiği, sanığa, avukatıyla üçüncü kişilerin gözetimi dışında iletişimde bulunma hakkını içerir.

Tanıkları sorgulama hakkı da, savunma hakları içinde yer alır ve çapraz sorgulama sürecinin bir parçasını oluşturur.

Adil yargılama, bağımsız yargı ile mümkündür. Yargının bağımsızlığı, sav+savunma+hüküm üçlüsünde anlam kazanır. Bu nedenle, belirtildiği üzere, özerk ve demokratik baro çatısı altında örgütlenen savunmanlık, bağımsız yargının ayrılmaz ögesidir. Bağımsız yargı, erkler ayrılığının sacayağıdır. Erkler ayrılığı ise, hukuk devletinin iskeletidir. Bu bakımdan barolar, bağımsız yargının (adil yargılanma hakkı) vazgeçilmez öğeleri olduğu gibi, demokratik hukuk devletinin de bileşenidir.

3) Demokratik Hukuk Devletinin Bileşeni Olarak Barolar

Türkiye Cumhuriyeti, insan haklarına dayanan², demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir (md.2).

² Madde 2 metninde “insan haklarına saygılı” ibaresi yer alıyor olsa da, 2001 Anayasa değişikliği sırasında madde 14’te kullanılan “insan haklarına dayanan demokratik ve laik Cumhuriyet” tanımından hareketle madde 2, “insan haklarına dayanan” şeklinde okunmalıdır.

Baroların çifte konumu; hem hukuk devleti hem de demokratik devlet açısından ayrıcalıklı anayasal statüye sahip olmasından kaynaklanıyor:

-Hukuk devleti, mekanizma olarak iki temel gerekliliğe dayanır: erkler ayrılığı ve normlar hiyerarşisi.

Barolar, bağımsız yargı için ne kadar gerekli ise, bağımsız yargı da erkler ayrılığının temel koşuludur. Şu halde özerk barolar, erkler ayrılığının da olmazsa olmaz bileşenleridir. Normlar hiyerarşisi açısından; barolar, kaynağını, normlar hiyerarşisinin en üstünde yer alan Anayasa'dan alıyor.

“İnsan haklarına dayanan demokrasi” açısından, Barolar, demokratik ve insan haklarını savunan kamu tüzel kişiliği statüsü ile, içerik olarak hukuk devleti gereklerine yanıt veren kuruluşlardır. Zira hukuk devleti, mekanizma olarak erkler ayrılığı ve normlar hiyerarşisine dayandığı gibi içerik olarak belli bir demokrasi anlayışına, belli bir insan hakları ve belli bir devlet anlayışına dayanır. Şu halde yasa önerisinin öznesi konumundaki barolar, hukuk devletinin mekanizma ve içerik olmak üzere çifte aktörleri olarak görülebilir.

Bağımsız yargı, erkler ayrılığının sacayağı; erkler ayrılığı ise, hukuk devleti örgütünün ana iskeletidir. Bunun barolar açısından anlamı şu: bağımsız yargının (adil yargılanma hakkı), ana bileşeni olarak barolar, erkler ayrılığı ve hukuk devletinin de vazgeçilmez öğeleridir.

Seçimle belirlenen organlar eliyle yönetilen barolar, Anayasa madde 2’de öngörülen “demokratik hukuk devleti”nin bileşenidir aynı zamanda.

B. Teklifin Aykırı Olduğu Anayasa Maddeleri

Her il için öngörülen tek baro yerine çoklu baro ve demokratik olmayan temsil, Anayasaya çok yönlü olarak aykırıdır. İlk başlıkta verilen bilgiler ışığında üçlü test yaklaşımı bu açıdan da geçerlidir.

1-) Çoklu Baro, Anayasa Madde 135’e Aykırıdır

Amaç, yasallık, siyasal partilerle ilişki, amaç dışı faaliyet, faaliyetten men, idari ve mali denetim, kamu tüzel kişiliğinin yarattığı yetki tekeli bakımından Anayasa madde 135’e çok yönlü olarak aykırıdır.

a- Amaçlar yönünden

Madde 135’te sıralanan 5 amaç, her ilde tek baro ilkesi ile birden çok baro açısından nasıl değerlendirilebilir?

- Avukatların ortak gereksinimlerini karşılamak
- Avukatların mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak

- Avukatlık mesleğinin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak
- Avukatların birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak
- Avukatlık meslek disiplini ve ahlakını korumak

Sıralanan 5 ayrı amacı, bir ilde kurulu olan bir baro yerine birden çok baronun daha iyi karşılayacağını gösteren somut bir gerekçe veya bir kanıt olmadığı gibi, tam tersine, herbirinin ayrı ayrı incelenmesi ve irdelenmesi, üye sayısı daha yüksek olan tek baro uygulamasının belirtilen amaçlara daha elverişli olduğunu teyit eder. Bu itibarla, madde 135'in ortaya koyduğu amaçlara, baroların teklifi ilkesi daha elverişlidir. Baroların teklifi ilkesinden ayrılıp çoklu baroya geçiş için amaçsal bir haklılaştırma söz konusu değildir. Örneğin, İstanbul Barosu'na kayıtlı avukat sayısı yaklaşık 48 bin olduğuna göre, Teklif md.15'e göre, İstanbul'da 24 baro kurulabilecektir. Bu durumda, Anayasa madde 135/1'de beş kalem olarak sıralanan amaçları daha iyi nasıl gerçekleştirecekleri bir yana, “kamu tüzel kişiliği” adı altında yapılan hukuki işlemlerde 24 ayrı uygulama tarzı ortaya çıkacak demektir. Çoklu işlem ve uygulama, kamu tüzelkişiliği ve kamu hukuku ile özdeşleşen kamu yararı kavramına tamamen yabancı ve aykırıdır.

Avukatların mesleğe yabancı ölçütlerle farklı barolara dağılmasını içeren çoklu baro sistemi;

- Bölünmüş ve belki de kutuplaşmış avukatların ortak gereksinimlerini karşılamayı zorlaştıracaktır. Birbirlerine karşı, kayıtlı oldukları baroya göre partizan ve hasmane şekilde davranacak avukatlar ortaya çıkacaktır. Farklı siyasi eğilimleri sonucu ayrı ayrı kurulmuş barolar, bazı durumlarda, aralarındaki siyasi mesafe nedeniyle, avukatların ortak gereksinimlerini savunmak amacıyla birlikte hareket edemeyebileceklerdir.

- Avukatlar arasındaki genel dayanışmayı ortadan kaldıracak, herkesin ancak kendi barosuna kayıtlı meslektaşıyla dayanışma sağlayabileceği rekabetçi bir ortama yol açacaktır. Bu açıdan, çoklu baro sistemi, avukatların mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak şöyle dursun, bugün olduğundan daha da zor hale getirecektir.

- Partizanlığı ve siyasi bölünmeyi avukatlık mesleğinin merkezine getireceğinden, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesine mani olacaktır.

- Avukatların birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak bir yana; söz konusu ilişkilerde ön yargıyı ve şüpheyi egemen kılacaktır.

- Siyasi parti aidiyet ve disiplinin, avukatlık meslek disiplini ve ahlakının yerine geçmesine yol açabilecektir.

Bu itibarla; kanun teklifinde önerilen çoklu baro sistemi, Anayasa'nın 135. maddesinin birinci fıkrasına aykırıdır.

b- Yasallık bakımından aykırılık

“*Kanunla kurulma*” kuralı barolar için de geçerli olduğuna göre, 5000 avukat ve 2000 imza kuralı, yasallık ilkesini karşılar mı?

Yasa önerisi, “*Beşbinden fazla avukat bulunan illerde asgari iki bin avukatla bir baro kurulabilir*” kuralı (md.15) ve bu çerçevede öngördüğü düzenleme ile kamu tüzelkişilerinin “kanunla kurulma” koşulunu ihlal etmekte; kamu kurumuna ilişkin anayasal statü, gönüllü kuruluş esasına dayanan özel hukuk tüzel kişisine dönüştürme irade ortaya koymaktadır. Bu da, haliyle melez statülü bir kuruluşun kamusal yetki kullanma riskini beraberinde getirmektedir ki, hukuki niteliği belirsiz bu tür bir ara statü ihdası, Anayasa'ya aykırıdır.

c- Siyasal partilerin aday gösterme yasağı bakımından

Barolar, “*kendi üyeleri tarafından gizli oyla seçilen... organlarının seçimlerinde siyasi partiler aday gösteremezler*”.

Madde 135 çerçevesinde tekli baro uygulaması için geçerli olan bu kuralın çoklu baro uygulamasında dolanılacağı açıktır. Zira çoklu baro örgütlenmesi, siyasi görüş farklılıkları ve ideolojik temelde gerçekleşeceğinden, böyle bir yapılanmada siyasi partilerin belirleyici olacağında kuşku bulunmamaktadır.

Zorunlu baro kuralında ise, örgütlenme yasal ve partiler ötesi bir temelde gerçekleştiği için, adaylık yarışması da partiler dışı şekilde cereyan etmektedir. Buna karşılık, kuruluşunda bir siyasi partinin belirleyici olması kuvvetle muhtemel olduğu bir baroda aday belirleme işlemi de, haydi haydi partiler tarafından koterilacaktır.

d- Amaç dışı faaliyetler bakımından

Barolar, “*amaç dışında faaliyette bulunamazlar*”; amaç dışı faaliyetin yaptırımı, seçimle gelinen görevin sona ermesidir. Çoklu baroda, barolar siyasallaşacağı için, her ne kadar yargı yetkisi söz konusu olsa da, yargının, yürütmenin güdümünde olduğu bir anayasal düzen ve uygulamasında, iktidar partisinin etkili olacağında kuşku bulunmamaktadır. Her

halükârda; aynı ildeki barolar, baro kamu tüzelkişiliğine içkin olmayan dışsal itkilerle kurulacağından, amaç dışında faaliyette bulunma yasağının ihlal olunacağı aşîkardır.

Bu itibarla, madde 135/1’de belirtilen ve beş kalemde toplanan amaçların, İstanbul örneğinden devam edecek olursak, 24 ayrı baro arasında nasıl bir uyum sağlanacağı da ayrı bir tartışma konusudur.

e- İdari ve mali denetim bakımından

Çoklu baro uygulamasında baro farklılaşmaları daha çok siyasal, ideolojik ve inanç temelinde ortaya çıkacağından, kamu makamlarının barolar üzerindeki idari ve mali denetimlerini yansız ve nesnel ölçütlerle yapmalarını zorlaştıracaktır. Sayıştay yoluyla Belediyeler yönetimleri üzerindeki denetimlerde, iktidar partileri tarafından ve muhalefet partileri tarafından yönetilen belediyeler arasında ayrım yapıldığı bilinmektedir.

f- Faaliyetten men bakımından

Kamu makamlarına tanınan faaliyetten alıkoyma yetkisi de, çoklu barolar arasında ayrım yaparak uygulama riskini doğurmaktadır.

Öte yandan, görev süresi bitiminde yenilenen seçimler, istisnai olarak faaliyetten men halinde yenilenir. Bu anayasal düzenleme karşısında, baroların ve TBB seçimlerinin yasa yoluyla yenilenmesi mümkün değildir. Bu nedenle, “Görev sürelerine bakılmaksızın tüm barolarda baro başkanlığı...seçimleri 2020 yılı ilk haftasında; ...Aralık ayı içinde yapılır” şeklindeki madde 22, Anayasa madde 135/6’ya aykırıdır. Uygulama süresi bakımından da Anayasa madde 67/sona aykırıdır: “*Seçim kanunlarında yapılan değişiklikler, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren itibaren bir yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanmaz*”.

g- “Kamu tüzelkişiliğinin yarattığı yetki tekeli bakımından

Şu halde, meslek temelinde örgütlenen barolar, “kamu kurumu” ve “kamu tüzelkişileri”dir.

Birer kamu tüzelkişilik olan barolar, bu ayrıcalıklı ve tikel statü gereği, aynı mekanda rekabetçi bir süreç içine giremezler.

Bu anayasal niteleme ve statü belirleyici: Öncelikle, kamu tüzelkişiliğinin tekliği ilkesi vurgulanmalıdır. Aynı konu, yer ve adla birden çok kamu tüzelkişiliği kurulamaz.

Kamusal yetkinin tekelci özelliği, aynı yerde aynı işlemi bir başka organca paylaşma olanağını ortadan kaldırır.

Bu nedenle, 135. maddenin çoklu baroya kapalı olmasının yanısıra, amaç bakımından da tekil baro esası üzerine oturtulmuş bir statü söz konusudur.

Bu bağlamda madde 135, çoklu baroya olanak tanımamakla birlikte, olsa olsa mesela İstanbul özelinde, Avrupa ve Anadolu yakasında olmak üzere iki ayrı baro kurulabilir; bu da ancak mekan farklılaşması nedeniyle görev ve yetki alanlarının örtüşme ihtimali yokluğu ile açıklanabilir.

Kamu tüzel kişiliği, aynı yerde aynı konuda yetki tekeli beraberinde getirir. Beş kalemde sayılan sayılan pozitif yükümlülükler ile 3. fıkradan itibaren öngörülen yasakların özellikleri, kamu tüzelkişiliğinin yetki tekeli ilkesini pekiştirmektedir.

Amaç-araç ilişkisi bakımından; çoklu baro kurma, bir an için meşru amaçla açıklansa da, bu amaca yasa yoluyla ulaşılamaz; Anayasa değişikliğini gerekli kılar.

Bu nedenle, çoklu baro öngören yasa önerisi, Anayasa madde 135’e açıkça aykırıdır.

Anayasa madde 135 ile çizilen çerçeve kamu kurumu niteliği taşıyan bütün kamu tüzel kişileri için geçerli olmakla birlikte, barolar açısından bunlara iki anayasal norm kategorisi daha eklenmektedir. Bunlar adil yargılanma hakkı ve hukuk devleti ilkesidir.

2) Çoklu Baro, Adil Yargılama İlkesine Aykırıdır

Adil yargılamanın asgari gerekleri, hukukun genel ilkeleri ışığında, yukarıda somutlaştırılan ilkelere dayanır.

Sav+savunma+hüküm üçlüsünde avukatların işlevi, savunma ile veya savunma hakları ile sınırlı olmayıp, adil yargılanma hakkı bileşenleri bütünü için geçerlidir.

Öyle ki, bağımsızlık ve tarafsızlık, yargıç için vazgeçilmez iki temel özellik ise, savcı için tarafsızlık ve güvence öğeleri öne çıkar. Avukat açısından bağımsızlık ve mesleki özerklik ilkeleri esastır.

Avukatlık Kanunu madde 1 tanımları öngörür:

Avukatlığın mahiyeti:

Madde 1 – *Avukatlık, kamu hizmeti ve serbest bir meslektir.*

(Değişik ikinci fıkra: 2/5/2001 - 4667/1 md.) *Avukat, yargının kurucu unsurlarından olan bağımsız savunmayı serbestçe temsil eder.*

Bağımsız savunmayı kamu hizmeti olarak serbestçe temsil etmek, kamu tüzel kişiliği statüsü ile donatılmış ve önceden yasa ile kurulmuş özerk mesleki örgütlenme çerçevesinde mümkündür.

Siyasal güç dengelerinin karşı karşıya geldiği durumlarda yargıcın bağımsızlık ve tarafsızlığını savunmak zordur. Gerçekten de; önüne gelen davada karşılıklı şekilde görevlerini ifa eden iki avukatın farklı ideolojik eğilimli avukatların toplandığı iki farklı baroya kayıtlı olduğu durumda, yargıcın, kendi kişisel politik eğilimi itibarıyla avukatlardan birisine sempati, diğerine de antipatiyle yaklaşması riski doğacaktır. Her ne kadar yargıcın, kişisel görüşlerini davayı ele alırken dikkate almaması gerekli de olsa; hukuk düzeninin farklı siyasi eğilimlerde baro kurulmasını mümkün kıldığı ve yasaklamadığı şuuruyla, bazı yargıçların durumdan vazife çıkarmaya meyletme riskleri olacaktır. Yargıçların görevlerini layıkıyla yapmaları halinde Mahkeme'nin tarafsızlığı açısından böyle bir riskin olmayacağını söylenmesi bir anlam ifade etmez: Önemli olan, hukuk düzeninin, bizzat kendi eliyle, yargıçların önüne gelecek istisnasız her davada politik etkenleri yargıç tarafından dikkate alınabilir hale getirmemesidir. Oysa benzer risk, halihazırdaki tekçi baro sisteminde (avukatların kurumsal bağlılıkları temelinde) bulunmamaktadır.

Siyasal kliantelizm tehlikesi, baroları üye devşirmek suretiyle güç kazanma yarışına sokacağından, kamu tüzelkişiliği statüsü zedeleneyeceği gibi, bu statünün, sendika ve dernek şeklinde farklı mesleki örgütlere dönüş riski bulunmaktadır. Anayasa, kamu tüzelkişiliğiyle sendika ve dernekler arasında nitelik farkı derecesinde ayırım yaptığına göre; yasakoyucunun, bu ayırımın uygulamada bulanık hale dönüşmesine yol açacak yönde düzenlemelerden kaçınması gerekir. Anayasa Mahkemesi de; bu açıdan kamu hukuk kural ve usullerinin esas olduğunu ifade etmektedir:

“Mesleki kuruluşları yasayla düzenlenen mesleklerin verdikleri kamu hizmetinde düzeylerini korumak ve mesleğe mensup olanların ortak çıkarlarını kollamak ve aralarındaki dayanışmayı güçlendirmek için kurulurlar. Bu tür mesleki kuruluşların çok partili demokratik düzen içerisinde giderek etkili bir baskı grubu haline gelmeleri ve bu şekilde örgütlenen menfaat grupları arasındaki dayanışmanın toplum çıkarları aleyhine gelişmesi tehlikesi, bunların kamu hukuku kural ve usulleriyle yönlendirilmesini zorunlu kılmış ve sosyal bir olgu olarak öteden beri varlıklarını koruyabilmiş bu kuruluşları Anayasal bir kurum haline dönüştürmüştür” (AYM, E.S. : 1991/4, K.S.: 1991/45).

Ne var ki, çoklu baro uygulamasında adı, kamu tüzelkişiliği olarak korunsun da, kişilerin girişimiyle kurulan örgütlere indirgenme ve dönüşme riski açıktır.

Şu halde, adil yargılama süreci, sav+savunma+hüküm üçlüsünde tarafsızlık, bağımsızlık, güvence ve özerklik ilke ve değerleri çerçevesinde ortaya çıkar.

Bu üçlüyü birleştiren özellik, ortak hukuk formasyonudur. Hukuk fakültesi 1. Sınıftan itibaren, öğrenciler, hukuk bilgisi ve hukuk kültürü ötesinde, hukukun genel ilkelerinin

özümsemesi ereğinde, “farklı kimlikler yerine hukukçu hukukçu kimliği ortak paydası”nda yetiştirilmektedir.

Hukukçu adayları, mezun olduktan sonra meslek seçimine ilişkin tercihlerine göre farklı statülere tabi olur. Hakimlik ve savcılık tercihinde sınavı kazanmak belirleyici iken, adaylar, avukatlık tercihinde yetki alanları ve sayıları iller ile örtüşen barolar arasında tercih hakkına sahiptirler.

Bununla birlikte, Kanun Teklifi yasalarsa, 80 Baro arasında tercih yapma ötesinde, avukat adayları, bir ilde kurulu olan barolardan hangisini tercih edecekleri sorunsalı ile de karşı karşıya geleceklerdir.

Bunun iki ciddi sakıncası ve bir ağır/vahim sonucu olacaktır:

-Sakınca 1: Çoklu baro örgütlenmesinde siyasal ve dinsel faktörler, ideolojik ayrışmalar öne çıkacaktır. Böyle bir durumun ortaya çıkmayacağını söylemek, tamamen hayalcilik olacaktır. Avukatlara kendi iradeleriyle baro kurma imkanı tanındığında, bu amaçla bir araya gelecek kişiler, ister istemez yaşamlarında belirleyici olan siyasal, felsefi ve dinsel ölçütler temelinde buluşacaklardır. Oysa bu tür gruplaşmalar için siyasi partiler ve dernekler vardır; bu çeşit ölçütlerle oluşacak baro kamu tüzelkişiliği, kamu tüzelkişiliği kavramının doğasıyla çelişen şekilde partizan bir nitelik taşıyacaktır. Baro kamutüzelkişiliği; belirli bir siyasi görüşün ya da dinin propaganda mekanı değildir ve göz göre göre böyle Anayasa’ya aykırı bir yola girilmemelidir.

-Sakınca 2: İki bin üye ile kurulan bir baro, var olan baro karşısında üye sayısını arttırmak için ve kuruluş gücünü muhtemelen bir parti veya cemaatten aldığı için, hukuk fakültesi öğrencileri ile, “siyasal klientelizm” benzeri (burs, yurt gibi) bir ilişkiye girecek, baroya kaydı sağlandıktan sonra da, kendisine iş vaadi gibi mali sıkıntıyı açıcı vaatlerde bulunulacaktır³.

-Sonuç: Siyasal-dinsel-ideolojik aidiyetlere göre, daha öğrencilik döneminde başlayan ayrışmalar, tarafgir avukat görüntüsünü aşık hale getireceği için, siyasal gücü arkasına alan savunma, *jursidictio* (haklı ve gerçek olanı dile getirme) sürecinin bağımsız ve tarafsız bir biçimde ortaya çıkmasını engelleyecektir.

Amaç-araç ilişkisi bakımından; yasa önerisi ile yapılması öngörülen düzenleme, hukukçu formasyonu ve çoklu baro yaratma saik ve tarzı ile, Avukatlık Kanun madde 1’in öngördüğü

³ Böyle bir ilişki tarzı, bir yönüyle sınıfsal çelişkileri ortaya çıkarırken, öte yandan mali sıkıntı, genç hukukçu adayların dürüst davranmasını engelleyici olacaktır. Cemaat örgütlenmesinin, İstanbul ve Ankara gibi metropol üniversitelerinde Anadolu’dan gelen ve aile olanaklarıyla öğrenimini sürdürmekte sıkıntı çeken öğrencilere kurduğu tuzaklar belleklerde canlılığını korumaktadır.

tanımla örtüşmediği gibi, “adil yargılanma hakkı” ekseninde öngörülen anayasal kurallar ve kurumlarla da bağdaşmamaktadır.

3) Çoklu Baro, Demokratik Hukuk Devletine Aykırıdır

Savunmanın hukuk devletinin gerçekleşmesindeki işlevi açıklandıktan sonra, baroların tekliği ile çoklu baro uygulamasının Anayasa madde 135 ve adil yargılama hakkının asgari gerekleri açısından yapılan karşılaştırmada, çoklu baronun hem madde 135 gereklerine hem de adil yargılama hakkı gereklerine aykırı olduğu ortaya konuldu.

Değinilen sakıncalar, demokratik hukuk devleti açısından da geçerlidir. Bölünen, parçalanmış ve siyasallaştırılan baroların hukuk devletinin temel gereklerine yanıt vermesi zordur. Güçlü barolar, yargı bağımsızlığının ve erkler ayrılığının güvencesidir.

Yine, barolar için çerçeve niteliğindeki madde 135 ihlal edildiğinden, Anayasa’nın üstünlüğü (md.11) ile hukuk devletinde hukuki yapılanmanın iskeleti olan normlar hiyerarşisi ilkesi de ihlal edilmiştir.

Demokratik devlet (md.2) açısından barolar, demokratik yönetimin temel gereklerine göre örgütlenmelidir. Anayasa Mahkemesi’nin konuya ilişkin yaklaşımı açıktır : “*Herhangi bir kuruluşun oluşmasında demokrasinin temel kuralı olan seçime yer verilmişse, bu kuruluşun yönetim ve işleyişinin de demokratik kurallara aykırı olamayacağının kabulü gerekir*” (AYM, E.S.: 2006/143, K.S.: 2009/98). Yine AYM’ye göre; “*Anayasa’nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa’ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasakoyucunun da uyması gereken temel hukuk ilkeleri ve Anayasa’nın bulunduğu bilincinde olan devlettir. Adaletli bir hukuk düzeninin kurulabilmesi, diğer seçimler yanında kamu kurumu niteliğindeki meslek örgütlerinin seçimlerinde de seçime katılacakların adil bir biçimde temsil edilmesine bağlıdır. Adil temsilin sağlanmadığı bir seçimin demokratik olmasından ve hukuk devleti ilkesine uygunluğundan söz edilemez*”. (AYM, Esas Sayısı : 2006/143, Karar Sayısı : 2009/98). Aynı doğrultuda; “*Anayasa’nın 2. maddesinde yer alan demokratik devlet ilkesinin en önemli unsuru çoğulculuk ve yönetilenlerin yönetime dengeli bir biçimde katılımının sağlanmasıdır. Bu durum ülke düzeyinde yapılan genel ve yerel seçimlerde geçerli olduğu gibi, herhangi bir meslek örgütüne üye olanlarının çıkarlarını*

sağlamak ve mesleğin gelişmesine katkıda bulunmayı amaçlayan kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları için de geçerlidir” (AYM, E.S.: 2008/80, K.S.: 2011/81).

Ne var ki, Türkiye Barolar Birliği seçimlerine ilişkin olarak delege sayıları bakımından öngörülen eşitsiz temsil ilkesi (kanun teklifi, md.18) tamamen ölçüsüz olup, Anayasa madde 2, 13, 67 ve 135’in gereklerine açıkça aykırılık teşkil etmektedir. Yönetilenlerin yönetime dengeli bir biçimde katılmasının sağlanması gereğini ve temsilde adalet ilkesini istikrarlı şekilde vurgulayan AYM içtihatlarına açıkça aykırı kapsamda bir kanun teklifini kanunlaştırmak, Anayasa’nın 11. maddesine ve 153/son maddesine de aykırı bir tavır oluşturur.

Demokratik hukuk devleti, aslında demokrasinin iki boyutunu da kapsamına alır: Makro demokrasi (ulusal ölçekte seçimle belirlenen yasama ve yürütme) ve mikro demokrasi (halka yakın mekanda demokrasi uygulaması olarak yerel yönetimler ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları).

Bu açıdan, KKNMK ölçeğinde seçimle belirlenen yönetimlerin ulusal ölçekte ortaya çıkan siyasal çoğunlukla örtüşmemesi, demokratik devlet bakımından sağlıklıdır. Zira bu tür bir farklılaşma, merkez ve çevre arasında demokratik denge ve denetim düzeneği bağlamında yorumlanabilir. Buna karşılık, siyasal eğilimlerde farklılaşma varsayımı sonucu, kamu tüzelkişilik statüsünü bozarak mesleki nitelikteki kamu kurumlarını siyasal partilerin güdümünde bir tür gönüllü ve partizan örgütlenmeye dönüştürme sonucunu doğuracak yasal düzenleme öngören yasa önerisi, bu açıdan da Cumhuriyetin demokratik devlet niteliğini zedelediğinden Anayasa madde 2’ye aykırıdır.

Burada da, *amaç-araç testi* yapılabilir: Normlar hiyerarşisi şeklindeki hukuki yapılanmaya dayanan hukuk devleti, baroların statüsü Anayasa ile öngörüldüğü halde yasa ile değiştirilmek suretiyle Anayasa açıkça ihlal edilmiş olmaktadır. Demokratik açıdan, Anayasa madde 2’de Cumhuriyetin temel niteliği olarak öngörülen demokratik devlet, yönetici organların nasıl olursa olsun seçimle belirlenmesini değil, seçimin belli ilkelere dayanmasını gerekli kılar. Bu ilkeler, pozitif hukuk olarak Anayasa madde 67’de olduğu kadar (uygulama alanı sınırlı olmakla beraber) İHAS 1 no.lu ek protokol madde 3’te, içtihadi açıdan AYM ve İHAM kararlarında belirlenmiş bulunuyor. TBB yönetiminin seçimi için öngörülen delege sistemi, sözkonusu kural ve kararlara aykırı olup, en başta Anayasa madde 2 gelmek üzere birçok normun ihlali sözkonusudur. Sonuç olarak, demokratik temsil bakımından, öngörülen düzenleme, Anayasa madde 13 ve 67’ye açıkça aykırı bulunmaktadır.

Sonuç olarak, Avukatlık Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, çoklu baro düzenlemesine ilişkin hükümler başta olmak üzere, birçok maddesi, Anayasa'nın en başta 135. Maddesi olmak üzere, birçok maddesine çok yönlü aykırılıklar içermektedir. Kanunlaşması durumunda, baroların özerkliği ve bağımsızlığı ötesinde adil yargılanma hakkı ilkeleri ve demokratik hukuk devletin temel gerekleri, geriye dönülmesi zor bir biçimde zedelenecek; hukuk güvenliği ve toplumsal barış açısından da ciddi sakıncaları beraberinde getirecektir.

IV. TEKLİFİN MADDELERİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

(2/2999) evrak sayılı Avukatlık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi, 28 maddeden oluşmakla birlikte esasında bir madde etrafında şekillenmektedir. Teklifin 'çoklu baro' düzenlemesini öngören **15. Maddesi**, diğer tüm değişikliklerin temelini oluşturarak, 5 binden fazla avukatın bulunduğu illerde asgari ikibin avukatla baro kurulmasına imkan sağlanmaktadır. Türkiye genelinde 5 binden fazla avukatın bulunduğu iller İstanbul, Ankara ve İzmir'dir. 31/12/2019 tarihi itibarıyla; İstanbul Barosu'na 46.052, Ankara Barosu'na 17.598, İzmir Barosu'na 9.612 kayıtlı avukat bulunmaktadır. Kalan 78 ilde baroya kayıtlı avukat sayısı ise 5 binin altındadır. Bu durumda 'çoklu baro' uygulaması bugün itibarıyla bu üç şehrimizde uygulamaya sokulabilecektir. 2 bin imza kriteri esas alınarak azami baro hesabı yapıldığında İstanbul'da 23, Ankara'da 8, İzmir'de 4 baro kurulması söz konusu olacaktır. İstatistiki analizler de göstermektedir ki 'çoklu baro' uygulaması, bir sistem getirmeyi değil baroları bölmeyi hedeflemektedir. Bu üç baro yönetiminin, iktidarın politikalarını 'takdir' etmeyen, özgürlükçü ve insan haklarına saygılı duruşları, AKP Genel Başkanı ve aynı zamanda Cumhurbaşkanı olan Recep Tayyip Erdoğan başta olmak üzere iktidar sözcülerini rahatsız etmiştir. Sadece görevlerini yapmaktan kaynaklı birilerine rahatsızlık verdiği anlaşılan bu baroları etkisiz hale getirmek isteyen iktidar, amacına ulaşmak uğrunda Anayasa'nın 2, 11 ve 135'inci maddeleri ihlal etmekten kaçınmamaktadır. Yargının üç sacayağından biri olan ve bu niteliğiyle kamu hizmeti sunan avukatların örgütlü yapısındaki bütünselliğin parçalanması, baroların kamusal kimliğinin ortadan kalkması; siyasi, etnik ve inançsal yapıların ortaya çıkması, etkilerinin zamanla yok olmasına ve birer hemşehri derneğine dönüşmelerine neden olacaktır. Bu gerekçelerle **15. Madde** ile bu maddeye bağlı olarak **1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 13, 14, 16, 20, 21, 23, 24, 25 ve 26'ncı** maddenin teklif metninden çıkartılması gerekmektedir.

Teklifin **7. Maddesi** ile avukatların mahkemelerdeki kılık kıyafetine ilişkin yeni bir düzenlemeye gidilerek, avukatların; Türkiye Barolar Birliği tarafından şekli belirlenen cübbe dışında herhangi bir kıyafet zorunluluğuna tabi tutulamayacağı kaydedilmiştir. Komisyon toplantısına Türkiye Barolar Birliği'nin görüşlerini paylaşmak için katılan temsilcisinin de aktardığı üzere, uygulamada yaşanan kılık kıyafetle ilgili sorunlar yine uygulamada çözüme kavuşturulmalıdır. Ayrıca Türkiye Barolar Birliği Meslek Kurulları'nın 20'nci maddesindeki "Avukatlar ve avukat stajyerleri, mesleğe yaraşır bir kılık ve kıyafetle mahkemelerde görev yaparlar. Duruşmalara, Türkiye Barolar Birliği'nce şekli saptanmış cübbe ile ve temiz bir kıyafetle çıkarlar. Erkek avukatlar, iklim ve mevsim koşullarının elverdiği ölçüde kravat takarlar." şeklindeki düzenleme yeterlilik arz etmektedir. Getirilmek istenen maddenin uygulamaya konulması halinde, şortla ya da parmak arası terlikle mahkemelere katılımlar söz konusu olabilecektir. Bu gerekçelerle maddenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

Teklifin **12. Maddesi** ile mesleğe yeni başlayan avukatların baro keseneği ödenek miktarı düşürülmektedir. Buna göre, mesleğe yeni başlayan avukatlar baro keseneğini, beş yıl süreyle yarı oranında ödeyecek. Bu uygulama başta Ankara Barosu birçok baro tarafından mesleğin başlangıcında olan genç avukatlara destek amaçlı hayata geçirilmiş olup, düzenlemenin amacına ulaşması için oranın yarı değil de dörtte bire indirilmesi daha anlamlıdır.

Teklifin **18. Maddesi** ile Türkiye Barolar Birliği genel kurul delegasyonunun oluşum şekli yeniden düzenlenmektedir. Buna göre; her baro, baro başkanı dahil en az dört delegeyle ve beşbin üyesi olan barolar bakımından ayrıca her beşbin üye için ilave bir delege belirlenecek. Getirilen uygulama, 99 üyesi bulunan bir baro ile 9999 üyesi bulunan başka bir baronun aynı sayıda Türkiye Barolar Birliği genel kurulunda temsili sonucunu doğuracaktır ki bu durum anayasal 'temsilde adalet ilkesi'yle çelişmektedir. Aralık 2019 itibarıyla 127.691 avukat barolara kayıtlıdır. Çoklu baro kurulmasına imkan veren dağılım delege sisteminde yapılacak değişiklikle değerlendirildiğinde;

46.052 avukat ile İstanbul 137 delegeden başkan dahil 13 delegeyle, 17.598 avukat ile Ankara 52 delegeden başkan dahil 7 delegeyle, 9612 avukat ile İzmir 29 delegeden başkan dahil 5 delegeyle temsil edilecektir. Diğer tüm barolar başkan dahil 4 delege ile temsil edilecektir.

Mevcut delege sistemi milletvekili seçim sistemi ile aynı mantığı taşımaktadır. Hali hazırda İstanbul Barosu bakımından 333 avukat başına 1 Birlik Genel Kurulu üyesi, Ankara Barosu bakımından 332, İzmir Barosu bakımından 320,4 şeklindedir. Yapılan değişiklik ile bu oranlar İstanbul Barosu bakımından 3542'ye, Ankara Barosu bakımından 2514, İzmir Barosu bakımından 1922'ye düşecektir. İstanbul'daki veya Ankara'daki bir avukatın Türkiye Barolar Birliği Yönetimine etki etme şansı düzenlemeyle 10 kat azalacaktır.

Düzenleme ayrıca Anayasa Mahkemesi içtihadı ile de çelişmektedir. Mahkeme önceki yıllarda Türk Eczacılar Birliğinin delege sisteminde yapılan sistem değişikliğini değerlendirmiş, Anayasa'nın 135. Maddesinin anayasanın sistematigi bakımından İDARE bölümünde yer aldığını vurgulamıştır. Anayasa Mahkemesi, 3.12.1991 karar günlü E: 1991/4 K: 1991/45 sayılı kararında; "Anayasa'nın 135. maddesi, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının "... kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunla gösterilen usullere göre yargı denetimi altında, gizli oyla seçilen ..." tüzelkişiler olduğunu öngörmekte bunların kuruluşunda organların "seçim"ini benimsemektedir. Kuruluşunun oluşmasında, demokrasinin temel kuralı olan "seçim"e yer verilince yönetim ve işleyişinin de demokratik kurallara aykırı olamayacağını kabul etmek gerekir. Demokrasi, Anayasa'nın Başlangıç kısmıyla 2. ve 5. maddelerinde devletin korumakla ve özen göstermekle yükümlü olduğu ilkeler arasında yer almakta, özgürlükçü niteliğinin erdemi ve değeri de, hukuk devletinin çağdaşlaşmasına katkısı nedeniyle büyük önem kazanmaktadır. Demokratik seçimin en önemli niteliği, adil bir katılım ilkesine dayalı serbest, eşit ve genel-oy esasını içermesidir. İtiraz konusu kuralın, sayısı kaç olursa olsun iki yüzden fazla üyesi olan eczacı odalarının Büyük Kongre'ye katılmasının 7 temsilciyle sınırlandırması ve böylece en önemli organın oluşumuna adil katılımı önlemesi, Eczacı Odalarının iç işleyişinde, demokrasiye aykırı düşen bir düzenlemedir. Bu nedenle itiraza konu, 6643 sayılı Türk Eczacılar Birliği Kanunu'nun "Âzası iki yüze kadar olanlar beş, iki yüzden fazla olanlar yedi mümessil ve aynı miktarda yedek seçerler." biçimindeki 51. maddesinin ikinci fıkrası, Anayasa'nın Başlangıç, 2., 5. ve 135. maddelerine aykırı bulunarak iptal edilmiştir. Bu gerekçelerle maddenin teklif metninden çıkartılması gerekmektedir.

Teklifin **19 ve 22. Maddelerinde**; barolar genel kurulları ile Türkiye Barolar Birliği genel kurulunun, yılın belli bir aylarına sabitlenmesi ve mevcut yönetim kadrolarının görev süreleri, teklifin yasalaşmasıyla sona ermesini öngörmektedir. Bu düzenleme de baroların iç işleri ve özerklik yapısına doğrudan müdahale anlamı taşımaktadır ve maddenin teklif metninden çıkartılması gerekmektedir.

07.07.2020

Zeynel Emre
İstanbul
Turan Aydoğın
İstanbul

Tufan Köse
Çorum
Alpay Antmen
Mersin

Rafet Zeybek
Antalya
Süleyman Bülbül
Aydın

MUHALEFET ŞERHİ

Savunma mesleğinin insanlığın oluşumundan itibaren var olduğunu söylemek kuşkusuz abartı değildir. Savunma birebir kişi haklarına özgü bir refleks olup bunun ehil kişiler eliyle yapıldığına dair antik çağlara değin uzanan bilgiler silsilesi mevcuttur. Savunma hem bir insan hakkıdır, hem de adil sonuçlara ulaşılması ancak silahların eşit olduğu bir düzlemde mümkündür. Bu nedenle savunmanlık yani avukatlık mesleği hem insanlık tarihi kadar eski, hem de doğası gereği bağımsızdır.

Hâlihazırda parlamento gündeminde tartışılan barolar, köken olarak oldukça eskiye dayanmaktadır. “Baro”nun kökenine bakıldığında, mahkemede bir başkasını savunan insanların çalışmalarını düzenleyen ilk metinlerin 13. yüzyılda ortaya çıktığı bilinmektedir. Bu bağlamda avukatların baro şeklindeki örgütlenme biçimlerinin de bu yüzyılda oluştuğunu söylemek mümkün. İlk “dernek” tarzı bir örgütlenme ile mesleki birliklerini var eden avukatlar, dernek oluşumundan baroya evrilme sürecinde önemli bir değişim ve dönüşümü de sağlamışlardır.

Avukatlar, bugün de hala yürürlükte olan kendi başına bir teşkilatlanmayı, XIV. Louis’in Hükümdarlığı altında “baro” denilen bir kuruluşla geliştirmişlerdir. Yani “baro” yapısı ilkin Fransa’da ve imparatora bağlı olarak ortaya çıkmıştır. Ancak **avukatlar hükümdarın gölgesinde kalmayı tercih etmeyerek bağımsız bir statü kurmak adına çalışmalar yürütmüşlerdir.** İşte bu **bağımsız statü; avukatlık mesleğinin tam da doğasından gelmektedir.** Nitekim avukatlık mesleğinin bağımsız yapısı her ne kadar çeşitli dönemlerde sekteye uğratılmış olsa da avukatlık mesleği her daim gelişme göstermiş ve özerk yapısını hep ileriye taşımıştır. Baroların ilk kurulduğu yer olan Fransa örneğinde baroların ve avukatların; kimi zaman parlamentoyu, kimi zaman hükümdarı, iktidarı, genelkurmayı, hatta Fransız Devrimi sürecinde, devrim konseyini dahi eleştiren açıklamalarda bulunduğu bilinmektedir. Çünkü gelişimin temelinde eleştiri vardır. Avukatlar ve dolayısıyla barolar, hak savunusunun en kristalize biçime evrilmesini eleştirinin gücüne borçludur. Avukatların ve baroların eleştirme hakkını kullanma biçimleri ve oluşturdukları bağımsız tavır, tüm dünyada da avukatların meslek örgütlerince benimsenmiş ve hayata geçirilmiştir. Hukuk ilkelerinin demokrasiye evrilen serüveninde ve insan haklarının en gelişkin hale dönüşmesinde bağımsızlığından ödün vermeyen avukatların ve onların birliklerinin payı büyüktür. Çünkü avukatlık yargı gücünün en bağımsız yapısını oluşturmaktadır. Adaletin terazisinin tam dengede durması şüphesiz savunma mesleğini yürütenlerin çabaları sayesinde.

Türkiye’de kurulan ilk baro İstanbul Barosu’dur. İstanbul Barosu çerçevesinde gelişen mesleki örgütlenme 1934 yılında birlik oluşumunu sağlamıştır. Türkiye Barolar Birliği’nin kurulması ilk kez Ocak 1934’te İzmir’de düzenlenen Türkiye Avukatlar Kongresi’nde

gündeme getirilmiş ve 5 gün süren toplantıya katılan baro temsilcileri, "Türkiye Avukatlar Birliği"nin kurulmasını kararlaştırmışlardır. Ancak, alınan bu karara rağmen, 27 Haziran 1938 de kabul edilerek 1 Aralık 1938' de yürürlüğe giren ve günün koşullarına göre pek çok ileri yeni hüküm içeren 3499 sayılı Avukatlık Kanunu'nda Barolar Birliği yer verilmemiştir.

Daha sonraki yıllarda toplanan baro temsilcilerinin, (1957'de Ankara'da ve 1958'de İzmir'de), Türkiye Barolar Birliği'nin kurulmasının gerekliliği konusunda tam bir görüş birliğine vararak bu amaçla başlattıkları ön çalışmalar sonunda, 16 Mayıs 1963'te hazırlığı tamamlanarak 7 Temmuz 1969 tarihinde yürürlüğe giren 1136 sayılı Avukatlık Kanunu ile "Türkiye Barolar Birliği" nin kurulması yasal olarak da kabul edilmiştir. 1136 sayılı Avukatlık Kanunu İle Kurulması Öngörülen Türkiye Barolar Birliği'nin kuruluş hazırlıkları Kanunun geçici 10.Maddesi uyarınca tamamlandıktan sonra ilk toplantı 9-10 Ağustos 1969 günü Ankara'da Yeni Sahne Salonunda yapılmıştır.

Türkiye Barolar Birliği, yasaların bir meslek kuruluşu olarak kendisine yüklediği görevlerinin yanında, toplumun hukuki sorunlarıyla ilgili görüş ve önerileriyle de hukuk sisteminin, insan haklarının gelişmesine katkı sunmuş; demokrasi ve insan hakları adına uygulamada ortaya çıkan aksamalara karşı sorumluluk bilinciyle mücadele etmeye gayret etmiştir. Her ne kadar barolar birliğinin yönetim sorunları ülkede hukuk uygulamalarının geriye düşmesine neden olsaydı da bazı baroların haklı ve bilinçli çıkışları avukatlık mesleğinin hukukun gelişimi adına önemli bir alanı teşkil ettiği gerçeğini yansıtmaktadır.

Uzun yıllara dayalı bir mücadele sonucunda elde edilen kazanımlar ve mesleki örgütlenmenin, bu yasa eliyle sonlandırılması demek avukatlık mesleğinin de sonlandırılması ile aynı anlamı taşımaktadır. Üstelik bu yasa hiç de acil olmamasına rağmen Covid-19 bulaş riskinin had safhada olduğu bir dönemde baroların katılımı olmaksızın geçirilmek istenmektedir.

Aşağıda izah edeceğimiz nedenlerle bu yasa teklifine karşı olduğumuzu ifade ediyoruz.

1- USUL AÇISINDAN DEĞERLENDİRME

Savunma mesleğine ilişkin örgütlenme şekli olan baroların, “çoklu” barolara dönüştürülmesine dair kanun teklifi çalışması hiçbir ortaklaşma çalışması yürütülmeksizin, en önemlisi baroların görüşlerine başvurulmaksızın, hiçbir altyapısı olmayan, mesleğin sorunlarını çözmek bir yana mesleği marjinalleştiren bakış açısı ile ele alınmıştır. Oysa mevcut durumda yurttaşların hukuka olan güveni yüzde otuzlarda seyrederken, yargı bağımsızlığının olmadığı neredeyse her gün yeni bir kararla deşifre olurken, yapılması gereken şey, demokratik kriterler çerçevesinde çalışmalar yürütülmesidir. Ancak Covid-19 virüsünün her geçen gün daha çok yurttaşı esir aldığı, ağır hasta ettiği son derece olağanüstü bir dönemde böylesi yapısal bir değişikliğin hızlıca gündeme alınması hüsnüniyetli bir yaklaşım olarak görülmemekte, ülke halklarını derin bir kaygıya gark ettirmektedir. Bu girişimin hüsnüniyetli olmadığı geçtiğimiz haftalardan itibaren “çoklu baro” düzenlemesine karşı olan baro başkanlarına yapılan hukuk dışı muamelelerden, avukatların yürüyüşlerinin

engellenmesinden, yasanın görüşmeleri esnasında komisyon toplantılarında bulunma talebinde bulunan baro başkanlarının parlamentoya dahi alınmamasından bellidir.

Parlamento gündemine gelen bir yasa teklifinin etraflıca tartışılması, muhataplarının taleplerinin dinlenmesi ve o çerçevede değişiklik önerilerinin değerlendirilmesi demokratik hukuk devletin gereğidir. Ancak ne var ki, iktidar ve ortağı bu yasa teklifini hiçbir siyasi partinin taleplerini değerlendirmeksizin, ilgili kurumlardan görüş almaksızın sunmuş ve komisyon çalışmaları da bu antidemokratik yöntem çerçevesinde işletilmiştir.

Usul esasa mukaddimdir, sözü burada da vuku bulmuş, yasanın görüşme usulünde uygulanan baskıcı yöntem yasanın içeriğini de açık etmiştir. Görüşülen bu yasa teklifi, otoriter bir yönetim biçiminin izdüşümüdür. Bu nedenle bahse konu yasa teklifine öncelikle usulden itiraz ediyoruz. Demokratik yöntemlere dayalı olmayan bir kanunun meşruluğu da yoktur. Bu itibarla, işbu teklif metni değerlendirme dışı bırakılmalı, olağan şartlar oluştuğunda demokratik yöntemlerle avukatların temel sorunlarının çözümüne odaklı yeni bir yasa teklifi çalışmaları yürütülmelidir.

ESAS AÇISINDAN DEĞERLENDİRME

1- Anayasaya Avkırılık

Savunma hakkının özdeşleştiği avukatlık mesleği, savunma hakkının kullanıldığı insanlık tarihi kadar eskidir. “Savunma hakkının” bir temsilci *aracılığı ile kullanılması avukatlık mesleğini yaratmıştır. Diğer yandan avukatlığın*, hukukun gelişimine paralel olarak devamlı gelişen ve amacına uygun düzenlemelere ihtiyaç duyan bir meslek olduğu şüphesizdir. Ancak bu ihtiyaç, mesleğin gelişimi ve ihtiyaçları temelindedir. Avukatlık mesleğinin kamusal niteliği haiz serbest meslek olarak tanımlanması ve bu bağlamda meslek örgütlerinin teşkili, herkesin savunma hakkına ihtiyacı olduğu gerçeğinden hareketle sağlanmıştır. Savunma hakkı kutsaldır ve herkes içindir. Bunun için barolar anayasal niteliği olan kuruluşlar olup bağımsız ve özerktir.

Anayasanın 135 inci maddesi; “*Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzel kişilikleridir.*” şeklinde düzenlenmiştir. Bu itibarla barolar anayasal meslek kuruluşları olup barolara kayıt yaptırmak mesleki şart niteliğindedir. Teklif metninde önerilen çoklu baro sisteminin örneği başka hiçbir sistemde olmadığı gibi sendikal bir yapı şeklinde değerlendirilmesi ve 2000 avukatın imzası ile teşkil edilecek baroların avukatlık meslek örgütü olarak nitelendirilmesi son derece talihsizdir. Avukatlık kamusal bir meslek olup mesleğin yürütülmesi aşamasında mevcut olan sorunların artmasından başka hiçbir şeye

hizmet etmeyecek olan bu teklifin adil yargılanma hakkı ve silahların eşitliği ilkesine de aykırı olduğu aşikardır.

İktidarın yargıda kadrolaşma harekâtının nüvelerini verdiği ve keyfi hukuk uygulamalarıyla savunma hakkının kısıtlandığı bu ortamda avukatların durumu doğrudan bireyin savunma hakkının da kısıtlanması demektir. Savunma makamını temsil eden avukatların; yargı baskısı ile pasifize edilmeye ve görevlerini yaptırmamaya dönük bir tercih ile karşı karşıya oldukları açıktır. İşbu kanun teklifi de gerekçesinde de belirtildiği üzere avukatlık mesleğini ileriye taşımak için değil, aksine hukuk ilkelerinden taviz verilmesinin bir basamağı olarak gündeme getirilmektedir. Daha önceki basamaklardan birisi kuşkusuz önceki adı HSYK olan kurumun içinin ardı ardına yapılan yasal düzenlemelerle boşaltılması ve son olarak da 16 Nisan referandumu ile iktidarın yörüngesine alınması idi. Nitekim referandumun hemen akabinde HSK üyelerinin değiştirilmesi şeklindeki uygulamalar yargının ne kadar bağımlı kılındığının açık bir göstergesiydi. Şimdi ise benzer bir istibdat yöntemi avukatlara yönelik uygulanmak istenmekte ve bunun için ilk hedef avukatların meslek örgütlerinin parçalanması olarak belirlenmektedir. Yek ve güçlü bir “baro”dansa parçalara ayrılmış çoklu bir yapının kendi iç sorunları ile uğraşmaktan adalete hizmet edemeyecekleri öngörüsü ile hareket eden iktidar ve ortağını anayasayı hiçe sayan yaklaşımı kabul edilemezdir.

1136 Sayılı Avukatlık Kanunu'nuna göre; *"Avukat, yargının kurucu unsurlarından olan bağımsız savunmayı serbestçe temsil eder"* denilerek avukatlık mesleğinin *"yargının kurucu unsuru"* olduğu açıkça ifade edilmektedir. Yine buradan hareketle avukatın hukuki bilgi ve tecrübelerinin *"adalet hizmetine tahsisi"* ve böylelikle de adalete yardımcı olması dolayısıyla *"yargısal bir görev"* ifa ettiği de tartışmasızdır. Savunmayı temsil eden avukatları içermeyen bir yargı ve yargılamadan söz edilemez. Savunmanın devre dışı bırakıldığı bir yargılama, baştan kadüktür. Adil yargılanma hakkının uygulanması, korunması, geliştirilmesi ve güçlendirilmesi; bağımsız mahkemelerin olduğu kadar bağımsız avukatların da varlığına bağlıdır. Ancak ne var ki ilk çağlardan itibaren hür ve bağımsız olmasına önem verilen avukatların mesleki sorumluluklarının görmezden gelinmesi ve sadece yandaş avukat üretme gayretleri; adil yargılanma hakkı, savunma hakkı, silahların eşitliği ilkesi gibi temel kriterleri de zedelemektedir.

Yine Anayasanın 10 uncu maddesi kanun önünde herkesin eşit olduğunu ifade eder. Oysa bu kanun metnine göre çoklu baro sistemi oluşturularak avukatların eşitsiz koşullarda görev yapmaları kaçınılmaz olacaktır. Salt avukatlara özgü bu düzenlemenin yalnızca avukatlarla değil, avukatların savunmasını üstlenecekleri yurttaşlarla da ilintisi olduğu açıktır.

Avukatlığın amacı; hukuki münasebetlerin düzenlenmesini, her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesini ve hukuk kurallarının tam olarak uygulanmasını her derecede yargı organları, hakemler, resmi ve özel kişi, kurul ve kurumlar nezdinde sağlamaktır. Avukatlık hizmeti; adaletin sağlanması için anayasa ve kanunlarla yargı makamlarının esas öznelerinden biri olarak tanımlanmaktadır. Başka bir anlatımla; evrensel hukuk normlarına göre adaletin sağlanması ve hak unsurunun anayasa

ilkeleri çerçevesinde tamamlanması için avukatlık mesleği olmazsa olmaz adalet unsurlardan biridir.

Anayasa uyarınca Türkiye; demokratik toplum düzenini ve böylesi bir düzenin başlıca teminatı olan güçler ayrılığı ilkesini benimsemiş bir cumhuriyettir. Anayasa'nın 2 inci maddesi Türkiye Cumhuriyetini, "insan haklarına saygılı, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti" olarak tanımlanmaktadır. Hukuk devletinin temel yapı taşları arasında, bağımsız ve tarafsız yargı erkinin varlığı yer almakta olup; yargının, özellikle yürütme erki nezdindeki denetim görevi, vazgeçilmez bir önem taşımaktadır. Nitekim Anayasa 9 uncu maddesinde; yargı yetkisinin, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılacağını ifade edilmekte; Anayasa 138 inci maddesinde de, yargı bağımsızlığını güvenceye almaya yönelik düzenlemelere yer verilmektedir. Çağdaş ve demokratik bir toplum düzeninde yargı, anılan konumu ve işlevi ile bireyin ve toplumun da temel güvencesidir. Yargının bağımsızlığı için; öncelikle ve her durumda, yargısal öznelerin de bağımsız ve etkin kılınması gerekir.

Avukatın ve genel olarak savunma makamının, özellikle yürütme erki karşısında bağımsız kılınması ve yargısal faaliyetlerini, etkin bir biçimde yerine getirebileceği normatif ve kurumsal bir zeminin tesis edilmesi, öncelikle yukarıda anılan ilke ve değerlerin bir gereğidir. Hatta hüküm makamı ile iddia makamının, mevcut durumda yürütme erki ile olan bağı ve ilişkisi dikkate alındığında, en azından avukatın (savunma makamının) mutlak anlamda bağımsız ve özgür kılınması, çok daha büyük bir önem taşımaktadır. Kaldı ki, “adil yargılanma hakkı”, adalete ve sonuçta hukuk devleti anlayışının gereklerine ulaşmanın vazgeçilmez yolu olarak, hem Anayasanın 36 ıncı maddesinde hem de tarafı olunan uluslararası hukuk belgelerinde tanınmış ve güvenceye alınmış bir haktır.

Bu yasa metni ise anayasal güvence altında olan tüm hususlara aykırıdır. Keza uluslar arası sözleşmelere de açıkça aykırı olan bu teklif metnin kabulü olanaksızdır.

2- Avukatlık mesleğinin yapısına aykırılığa ve mesleğin marjinalleştirilmesine dair eleştirilerimiz:

Avukatlık mesleği, ilk kez 3 Nisan 1924 yılından çıkarılan 460 sayılı Muhamat Yasasıyla hukuk sistemimize girmiştir. Modern anlamdan ilk kez hukuk sistemine “muhami” (himaye eden) unvanıyla giren mesleğin unvanı, 1926 tarihinde çıkarılan yasa ile “avukat” olarak değiştirilmiştir.

Yasanın birinci maddesine göre avukat; “*bütün hukukî meselelerde başvuranlara sözlü ve yazılı görüş bildiren, her türlü belgeleri düzenleyen, mahkeme ve hakemler önünde gerçek ve tüzel kişileri vekil sıfatıyla temsil eden ve dava ve savunmayı kendisine meslek seçmiş kişi*” olarak tanımlanmıştır.

Yargının 3 önemli ayağından “savunma” yı temsil eden avukatlık mesleği her daim çeşitli eleştirilerin odağında olmuştur. Kuşkusuz bunun bir sebebi mesleğin tanımının muğlak

bırakılması ise de diğer sebebi de insan hakları ve demokrasinin gelişimi için öncü rol üstlenmesindendir. Ülkedeki hukuk dışı uygulamaları deşifre eden bir mekanizma olması mesleğin bağımsız yapısı ile doğru orantılıdır. Ancak Türkiye gibi antidemokratik uygulamaların yoğun yaşandığı toplumlarda mesleğin dezavantajlı durumu da hep bağımsızlık noktasında, bağımsız kalabilme çabasından ileri gelmiştir.

Avukatın “hak” kavramını içselleştirmiş, önündeki dosyaya bir dosya değil, bir “insan hakkı” olarak bakabilen duruşunun evrensel hukuk normlarının şekillenmesi noktasında etkisi tartışmasız olup tarihsel olarak da insan hakları mücadelesinin baş aktörü, itici gücü yine avukatlar olmuştur. Tam da bu nedenle devletlerin hedefinde olmuştur. Fakat tüm engellemelere rağmen mesleğin tüm dünya ölçeğinde gelişim seyretmesi karşısında işbu yasa teklifinde olduğu üzere mesleğin yapılmasının önüne bariyerler konulması, iktidarın antidemokratik özelliği ve otoriterleşme eğilimi ile doğrudan ilintilidir.

Hâkim ve savcılarının bağımsız olmadıkları, bağımsız bir yargı mekanizması olmadığı gerçeği bir yanda başat sorun olarak dururken, avukatlık mesleğinin de siyasal örgütlenmelere özgülenmesi hukuk devleti ilkesini temelden sarsarken içinde bulunduğumuz tehlikeyi de büyütmektedir.

Üstlerinin ve bürolarının hukuksuz bir biçimde arandığı, haksız bir biçimde tutuklanıp aylarca belki yıllarca adalet mekanizmasının işlemediğine şahit olarak, mesleklerini icra etmeye çalışan avukatların; hukukun gücüne değil, gücün hukukuna inanan kişilerce fiili saldırıya uğradığı, uğratıldığı artık ne yazık ki bilinen bir hadisedir.

Gelinen fazda savunma makamını temsil eden avukatlar, baktıkları davalara göre kodlanmakta ve görevlerine dair faaliyetleri suç addedilmektedir. Sayıları 500 civarında olduğu ifade edilen avukat hâlihazırda cezaevindedir. Asrın Hukuk Bürosu avukatlarının, Çağdaş Hukukçular Derneği avukatlarının, Özgürlük İçin Hukukçular Derneği avukatlarının ve dahi pek çok muhalif avukatın maruz kaldığı baskı ve tehdit aynı zamanda yurttaşların savunma hakkının da baskı ve tehdit altında olduğunun açık bir ifadesidir. Avukatların gözaltına alınmaları sırasında kolluk görevlilerinin uyguladıkları ters kelepçe, fiziki müdahale görüntüleri de tüm kamuoyunun malumu olmakla beraber avukatlar üzerinden halkın tehdit edildiği de açıktır. Yani en ufak bir eleştiri yahut muhalif duruşun karşılığı, kolluk gücü tarafından kaba güç ile verilmekte, devlet erki ise bu haksız müdahalelerin meşruluğunu savunmaktadır. Sadece trafikte çok beklediği ve bunun sebebini sorduğu için darp edilen bir avukata ait görüntüler hala hafızalardadır. En ufak bir meseleyi sorgulamanın dahi kaba güç içeren bir karşılığının olması, bu karşılığın da hak mücadelesi veren avukatlar üzerinden verilmesi mevcut iktidarın avukata olan bakış açısının yansımasıdır. Bu yansımanın ise tüm toplumu tehdit eden yanı ise es geçilmemelidir.

Hali hazırda adil yargılanma hakları ellerinden alınan ve bu nedenle ölüm orucunda olan avukatlar Ebru Timtik ile Aytaç Ünsal; bedenlerini açığa yatırarak hukuksuzluğu deşifre etme çabasındadırlar. Ancak adil yargılanma talepleri karşılanmadığı gibi mevcut hukuksuzlukların meşrulaştırılması çabaları da son derece tehlikelidir. Çağdaş Hukukçular

Derneği üyelerinin uzun bir süre iddianamesiz cezaevinde hatta tek kişilik hücrelerde tutulmuş olması, haklarında verilen tahliye kararı üzerinde heyet üzerinde baskı kurularak yeniden tutuklanmaları ve hâlihazırda akıl almaz cezalara maruz bırakılmaları avukatların, bilhassa da muhalif avukatların nasıl bir abluka altına alındığına yalnızca bir örnektir. Tüm bu uygulamalar savunma hakkının ne denli büyük bir baskı altında olduğunu, diğer yandan adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ifade etmektedir.

Adil yargılanma hakkının uygulanması, korunması, geliştirilmesi ve güçlendirilmesi; bağımsız mahkemelerin olduğu kadar bağımsız avukatların da varlığına bağlıdır. Ancak ne var ki avukatların mesleki sorumluluklarının görmezden gelinmesi; adil yargılanma hakkı, savunma hakkı, silahların eşitliği ilkesi gibi temel kriterleri de zedelemektedir. Yargıcın müdafiiyi duruşmadan çıkarma yetkisi ile donatılması, dosyalar hakkında verilen gizlilik kararlarıyla avukatın dosyaya erişiminin engellenmesi, cezaevlerindeki avukat görüşlerinin kayıt altına alınması şeklindeki uygulamalar mevcut iktidarın “savunma” hakkına olan bakış açısını göstermesi ve bu yasa teklifinin hangi reflekslerle hazırlandığını göstermesi bakımından mühimdir.

Savunmaya yönelik gerçekleştirilen engellemelerin bir boyutunu da ruhsat gaspları oluşturmaktadır. Özellikle 2016 yılından sonra yani OHAL döneminden itibaren stajını tamamlayarak ruhsat başvurusunda bulunan avukat adaylarına haklarında devam eden kovuşturma ve soruşturma gerekçe gösterilerek ruhsatları verilmemektedir. Avukat adayları, bu nedenle mesleklerine başlayamamaktadır. Bulundukları illerin baroları aracılığıyla Türkiye Barolar Birliği’ne (TBB) başvurup ruhsatlarını alan bazı avukatlar hakkında ise Adalet Bakanlığı tarafından ruhsatlarının iptali yönünde dava açılmıştır. Bakanlığın ruhsat iptali için açtığı davalar TBB’nin takdir yetkisine müdahale niteliğinde olup binlerce avukatın mağdur olmasına sebep olmaktadır. Ruhsatlarını almalarının önünde engel oluşturan ve mağduriyetlerine yol açan Avukatlık Kanunu 5’inci maddesinin 3’üncü fıkrasının kaldırılmasını talep eden avukatlar, maddenin kendi içinde çelişkiler barındırdığını, yanlış yorumlanmaya müsait olduğu ve ‘masumiyet karinesi’ ilkesinin alenen ihlali olduğunu ifade etmektedirler. Bakanlık, ruhsat alma hakkını kazanan avukatları, adeta suçlu ilan ederek ruhsat almalarını engellemekte ve bu nedenle çok sayıda kişi avukatlık mesleğini bu nedenle icra edememektedir. Yani kamuda bir kısım memurun ihraç edilmesi ile işleyen ve onbinlerce yurttaşın işsiz kalmasına neden olan süreç, özünde serbest meslek olan avukatlık mesleğini de ruhsat gaspları ile etki altına almıştır. Mevcut iktidar kendi tahayyülü olan bu dizayn sürecine avukatları da dahil ettiği bu yasa teklifini pandemi gibi olağanüstü bir döneme denk getirmiştir. 15 Temmuz Darbe Girişiminin ardından ilan edilen OHAL döneminde hukuksuz uygulamalar gerçekleşmiş, o dönemki projelerin ikinci aşaması da Covid-19 gölgesinde devreye sokulmuştur. Yani baroların yapısında dair bu köklü değişim önerisi, iktidarın darbe yöntemlerindendir.

Avukatların tutuklanması, tutuklanma tehdidi ile boyun eğdirme çabaları, hatta gözaltında bulunan avukatlara ters kelepçe, darp gibi onur kırıcı muamelelerde bulunulması, KHK ile avukatların gözaltına alınma işlemlerinin kolaylaştırılmasının yanı sıra hâkimlere avukatı görevden men yetkisinin son derece hadsiz bir biçimde bütün davalara sirayet ettirilme

çabaları hukuk devleti ilkesinden vazgeçildiğinin bir diğer ifadesidir. Savunma makamını temsil eden avukatlar, mevcut durumda hukuk ilkelerinin tek savunucusu ve gerçek adaletin yol göstericisi durumundadırlar. Bu nedenle avukatlara yönelik yargı baskısının mevcut hukuksuzlukların üzerini örtme çabası olduğu da açıktır. Savunma hakkının kısıtlanması ile hukuk dışı kararların artması muhtemel; bu kararların denetimden azade tutulacağı da aşîkârdır.

3- Çoklu Baro Tartışmalarının Geçmişten Günümüze Hangi Aşamalardan Geçtiğine Dair Kısa Panorama:

• Danıştay'ın 146. Yıldönümü Töreni-10 Mayıs 2014

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Danıştay'ın 146'ncı yıldönümü dolayısıyla düzenlenen törende konuşan Türkiye Barolar Birliği Başkanı Metin Feyzioğlu'na tepki göstermiş; Feyzioğlu'nun konuşmasını 'Yanlış konuşuyorsun' diyerek bölmüş ve Feyzioğlu'nun Başbakan Erdoğan'a 'Neyi yanlış konuşuyorum sayın Başbakan'ım?' sorusu üzerine Başbakan Feyzioğlu'na 'Böyle bir edepsizlik olmaz ki' şeklinde yanıt vermişti. Konuşmasına devam eden Feyzioğlu, Başbakan Erdoğan'ın bu sözleri üzerine kürsüden; "Edepsizlik yapan ben değilim sayın Başbakan" demiş ancak bu sözler üzerine ayağa kalkan Başbakan Erdoğan; *"Yasal hakkı da yok, ama maalesef biz tüzükle böyle bir şeye söz veriyoruz"* diyerek tepkisini devam ettirmiştir. *"Tamamen siyasi bir konuşma yapılıyor ya böyle bir şey olabilir mi?"* diyen Başbakan Erdoğan, bu sözlerinin ardından salonu terk etmiştir. Hala hafızalarda olan bu görüntüler, cumhurbaşkanının yargıya ayar verme eğilimlerini göstermesi bakımından mühimdir.

Dönemin başbakanı olduğu sıralarda Barolar Birliği Başkanının konuşmasından haz etmeyen Erdoğan'ın, Feyzioğlu'nun konuşmasına dair "yasal hakkı da yok" şeklindeki yorumu; hâlihazırda barolara yönelik tutumun işaret fişeği olarak nitelendirilebilir. Nitekim törenden sonra 2 Aralık 2014 tarihindeki 6572 sayılı Kanun'la Yargıtay Kanunu'nun adli yılın açılışını düzenleyen 59. maddesi yürürlükten kaldırılmış olup yürürlükten kaldırılan kanun, her adli yılın Ankara'da bir törenle açılmasını, Yargıtay Birinci Başkanı'nın bir konuşma yapmasını, açılış konuşmasının metni ve tören gündemi üzerinde daha önceden Başkanlar Kurulu'nundüşüncesinin alınmasını düzenliyordu. Yargıtay, yasal dayanağı kaldırılmasına rağmen gelenekselleşen adli yıl açılış törenini 2015 yılında Dünya Barış Günü'ne rastlayan 1 Eylül'de yapmış, törene, Erdoğan'ın tepki gösterdiği **TBB Başkanı çağrılmamıştır.**

• 2015-2016 Adli Yıl Açılış Töreni

Türkiye Barolar Birliği (TBB) ise 2015 adli yılı açılış nedeniyle alternatif tören düzenlemiş, Tören TBB Kültür Merkezi'nde barolardan uluslararası katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Törene, baroları ve avukatları küresel boyutta temsil eden en büyük üç örgüt olan Uluslararası Avukatlar Birliği (UIA), Avrupa Barolar ve Hukuk Kuruluşları Konseyi (CCBE) ve Avrupa Barolar Federasyonu (FBE) katılmıştır.

- **2016-2017 Adli Yıl Açılış Töreni**

15 Temmuz 2016'daki darbe girişiminin ardından adli yıl açılış törenleri Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'ne taşınmış; 2016-2017 adli yıl açılış töreni ilk kez Beştepe'deki Cumhurbaşkanlığı'nda, 2 bin 400 kişi kapasiteli Millet Kongre ve Kültür Merkezi'nde yapılmıştır. Tören, Yargıtay tarihinin en büyük adli yıl açılış töreni olarak tarihe geçerken, ilk kez törende bir Cumhurbaşkanı da konuşmuş oldu.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan salona girerken hâkim ve savcılar tarafından ayakta alkışlanmış, bu görüntüler yargının bağımsız olmadığına altını çizmesi açısından kaygı ile izlenmiştir. Tartışmalı adli yıl açılış töreninin Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde yapılacağı belli olmadan önce TBB de davet edilmiştir. **Yargıtay Başkanlığı, 2016-2017 adli yıl açılış töreninin bir otelin kongre salonunda düzenleneceğini, geleneğe uygun bir şekilde TBB Başkanı'nın da konuşma yapacağını yazılı olarak iletmış, TBB de bunu memnuniyetle kabul ettiğini Yargıtay Başkanlığı'na bildirmiştir. Ancak daha sonra törenin Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde yapılacağına dair 21 Ağustos 2016 tarihinde medyada haberler çıkması üzerine TBB Yönetim Kurulu toplanarak bu durumun kuvvetler ayrılığı ilkesine zarar vereceğini, yargının bağımsızlığı ile tarafsızlığının ulusal ve uluslararası kamuoyunda yıpratılmasına neden olabileceğini Yargıtay Başkanlığı'na aynı gün sözlü olarak iletmıştır. Daha sonra da toplanan TBB Yönetim Kurulu, 2016-2017 Adli Yıl açılış törenine Türkiye Barolar Birliği'nin katılmamasına karar vermiştir. Bu kararın, tamamen yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı konusundaki hassasiyetten kaynaklandığı da kamuoyuna açıklanmıştır.**

- **2017-2018 Adli Yıl Açılış Töreni**

2017-2018 adli yıl açılış Yargıtay Konferans Salonu'nda gerçekleşmiştir. Törene katılmayan TBB'den yapılan açıklamada, 3 yıl öncesine kadar Türkiye'de çok doğru ve sağlıklı bir yargısal gelenek olduğu vurgulanmıştır.

Yargıtay Başkanı ve Türkiye Barolar Birliği'nin yargının sorunlarını, devleti yönetenler ve yönetmeye talip olanlar önünde konuştuğu kaydedilerek, söylenenlerden rahatsız olanların sudan bahanelerle bu konuşmaların dayanağı olan kanun maddesini değiştirdikleri, kanunda açık hüküm olmasa da uygulamaya devam edildiği belirtildi, Yargıtay'ın siyasi iktidarın dediğini yapmayı tercih ettiğine işaret edildi. **TBB Başkanı'nın adli yıl açılışına konuşmacı olarak değil, dinleyici olarak davet edildiği kaydedilen açıklamada, "Anlaşılan kendi kendilerine konuşup, kendi kendilerine dinleyecekler. Doğruların söylenmesinden ve duyulmasından bazıları memnun olmuyor demek ki. Biz gerçek sorunların hiç kimseden çekinilmeksizin konuşulmadığı bir vere sırf alkışlamak için gitmeziz. Yargıtay'dan da kendisine ve şanlı tarihine yakışanı yapmasını ve geleneği veniden başlatmasını bir kez daha talep ediyoruz"** denilmiştir. Bu açıklama yargının geldiği durumu özetlemesi bakımından önemli, avukatlara ve barolara yönelik iktidarın tavrını izah etmesi açısından da kayda değerdir.

- **2018-2019 Adli Yıl Açılış Töreni**

2018-2019 adli yıl açılış töreni ikinci kez Cumhurbaşkanlığı Sarayı içerisindeki Beştepe Kongre ve Kültür Merkezi'nde yapılmış, Cumhurbaşkanı Erdoğan, Kırgızistan'da temaslarda bulunduğu için törene katılmazken Yargıtay Başkanlığı, bünyesindeki tüm hakim ve savcılar törene davet etmiş ve katılımın zorunlu olduğunu belirtmiştir. Bu gelişme törenin Sarayda yapılması ve katılımın hakim ve savcılara zorunlu kılınması açısından önemi büyüktür. Ortaya çıkan fotoğraf, yargı erkinin saray bünyesinde olduğunun deşifresidir.

- **2019-2020 Adli Yıl Açılış Töreni**

2019-2020 adli yıl açılış töreninin 3. kez Cumhurbaşkanlığı Sarayı'nda yapılmış; törende, adli yıl açılış törenlerinde Yargıtay Başkanı ve TBB Başkanı'nın konuşacağına ilişkin gelenek de geri getirilmiştir. 2014'teki gerginlik ve kanun değişikliği ardından 5 yıldır adli yıl açılış törenlerinde konuşması istenmeyen TBB Başkanı'na, bu kez konuşma hakkı verilmiştir. Ne yazık ki bu gelişme TBB Başkanının daha önceki açıklamalarından vazgeçtiğinin ve meslektaşlarını yalnız bıraktığının göstergesi olarak kayıtlara geçmiştir. Daha evvelki yıllarda iktidarın politikalarını eleştiren ve yargı bağımsızlığını savunan TBB başkanının hukuka aykırılıkların daha da vahim bir hal aldığı dönemde saray törenine katılması ne yazık ki sonun başlangıcını hazırlayan önemli bir nüvedir.

- **2018 Afrin Saldırısı Sonrasında Barolar Yeniden Hedefte**

Afrin'e yönelik askeri harekât sonrası düşüncelerini kamuoyuyla paylaşan Türk Tabipler Birliği'ne yönelik iktidar temsilcilerinin de dâhil olduğu bir linç kampanyası başlatılmış ve Oda başkanı olmak üzere yönetim kurulu üyeleri gözaltına alınmıştı. Cumhurbaşkanı Erdoğan tartışmayı milliyetçi söylemlerle derinleştirmiş; meslek örgütlerinin başında bulunan “Türk”, “Türkiye” gibi ibarelerin kaldırılmasının gerektiğini savunarak meslek örgütlerini hedef almıştı. Bu söylemlerle muhalif kesimin bu tür meslek örgütlerinde değil de alternatiflerinin içinde yer almasını istediğini beyan etmiş, kendinden olmayı ötekileştirme yöntemini burada da sergilemiştir. Üstelik “barış söylem”inin, “savaş karşıtlığı”nın bu denli hedef alınması iktidarın halklara olan bakış açısını ortaya sererken, iktidarın yanında olmayanların maruz kalacağı etkileri de göstermektedir. Yani meslek örgütlerinin bağımsız bir duruş sergilemesi ve iktidarı eleştirmesi, iktidarın kutuplaştırma, ötekileştirme siyasetinin çarkları arasına sıkıştırılmaktadır.

Barolar demokratik kitle örgütü veya sivil toplum örgütü sayılmasalar da, bir 'hukuk örgütü' olmaları nedeniyle, her türlü insan hakları ihlallerinin doğrudan 'öznesi' konumundadırlar. Dolayısıyla, kamu kurumu niteliğinde olan barolar ve TMMOB gibi meslek odaları insan hakları ve hukukun üstünlüğünü kendilerine ilke edindikleri için sadece teknik işlerle ilgilenen lonca tipi mesleki örgütlenmeler sınıfında görülemezler. Barolar, kanuna göre, kamu hizmeti yapan avukatların zorunlu üyesi oldukları, kamu kurumu niteliğinde mesleki bir örgüt olarak görülmektedir. İşleyiş olarak 'özerk' durumda bulunan baroların, hukuk örgütü niteliği

gereği insan hakları ihlallerinde doğrudan “taraf” olması, aynı zamanda toplumsal işlevi gereği de “müdahil” de olması gerekmektedir. Sözü edilen bu tutum yukarıda da ifade edildiği gibi Avukatlık Kanunuyla da yasaya bağlanmıştır.

Baroların, Avukatlık Kanunu 76. maddesi uyarınca, insan haklarını ve hukuk devleti ilkesini korumak için her türlü girişimde bulunmaları hem yetkileri, hem de sorumluluklarıdır. Her kurumu bağlayıcı nitelikteki Anayasanın 2, 10 ve 136. maddeleri, AİHS 13. maddesi ve İstanbul Sözleşmesi gereğince, hangi nedenle olursa olsun, devleti temsil eden hiç kimse, kamu gücünü kullanırken; dinsel nedenlerle belirli toplumsal kesimleri suçlayamaz, hedef gösteremez. Baroların bunu hatırlatması, görevleri gereğidir. Baroların ve Meslek Odalarının siyasi iktidarla benzer olup olmadığına bakılmaksızın görüş ve önerilerini rahatlıkla ifade etmesi, demokrasinin gereğidir. İktidarın düşüncesi ya da uygulamalarıyla uyuşmayan her açıklama sonrası barolara ve meslek odalarına yapılan “müdahaleleri” toplumun can damarlarından olan bu yapıları yok etme taktikleri olarak değerlendirmek gerekir.

• Diyanet İşleri Başkanının Açıklamaları Neticesinde Geline Aşama:

Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş’ın LGBTİ+ bireylere yönelik nefret söylemi içeren sözleri ülkede birçok kesimden tepkiyle karşılanmıştır. Ankara Barosu başta olmak üzere çeşitli baroların avukatlık meslek ilkesi gereği bu düşüncelere karşı görüş belirtmesi, AKP Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından sert sözlerle karşılanmıştır.

“Herkes haddini bilecek” diyen Erdoğan, Ankara Barosu’nun açıklamalarının devlete saldırı olduğunu iddia etmiştir. Oysa bir düşünce açıklaması ve birey haklarının savunulması hiçbir ölçekte devlete saldırı niteliğinde değildir. Aksine bu tür görüş ve düşüncelerin açıklanmasını yasaklanması ve açıklananların açık hedef haline getirilmesi toplumsal bir krizin sebeplerindendir. Nitekim tepkiler bununla sınırlı kalmamış, baro seçim usul ve yöntemlerinin değişebileceği mesajları iktidar tarafından vermeye başlanmıştır. Son olarak “çoklu baro” seçeneği ile beraber baro seçim usullerinin değiştirileceği yönünde yasa teklifinin TBMM gündemine alelacele hiçbir yöntem, usul ve yasa gözetilmeksizin getirilmiştir. Avukatlık Kanunu’nun 76. Maddesi açıktır. Bu maddede baroların temel amaçları yazılmakta ve bu amaçlardan birinin de “hukukun üstünlüğünü, insan haklarını savunmak ve korumak” olduğu ifade edilmektedir. Bu kapsamda barolar tarafından yapılan açıklamaların neresinde devlete yönelik bir saldırı olduğu, yanıtlanmaya muhtaç bir soru olarak ortada durmakta; bu yasa teklifini meşru kılmak adına nelerin suç vasfına sokulduğu görülmektedir.

Hatırlanacağı üzere geçtiğimiz yıl, bazı baroların adli yıl açılış töreninin Cumhurbaşkanlığı Sarayı’nda yapılmasını protesto etmesi üzerine, AKP Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, bunu bağnazlık ve provokasyon olarak tanımlamış; “İlk çözmemiz gereken meselelerden biri, tüm meslek teşekküllerinin seçim yöntemlerinin temsili demokrasiye uygun hale getirilmesidir” demişti.

Ancak temsili demokrasi diye tanımlanan baro yapılanması ile mevcut teklifin ilintisinin olmadığı açıktır. Mevcut teklif metninin demokrasi değil otokrasi olarak tanımlanması kuşkusuz daha makul olacaktır. Çünkü önerilen delege sisteminin eşitliğe değil, eşitsizliğe yol açacağı, azınlığın çoğunluğa tahakküm edeceği, çoğunluk kararlarının hiçe sayılacağı, demokratik ilkelerden açık tavizler verileceği açıktır. Nitekim yasanın gündeme gelişi biçimi ve zamanlaması yasa teklifinin hizmet edeceği gayeyi de su yüzüne çıkarmaktadır.

4- Maddelerin Değerlendirilmesi:

Teklif metninin ana eksenini 15 inci madde olup mevcut 1136 sayılı Avukatlık Kanunu’nun 77. Maddesinin değiştirilmesi ile çoklu baro sisteminin kurulması öngörülmektedir. Diğer düzenlemeler ise bu değişikliğe ilişkin uyarlamalar biçimindedir. 15 inci maddeye göre, 5000’den fazla avukat bulunan bir yerde 2000 imza ile baro kurulabileceği önerilmektedir. Ancak bu öngörü ancak derneklere yahut sendikalara özgü olup, mesleğin kurucu unsuru olan bir baroya üye olma şartı görmezden gelinmektedir. Kuşkusuz avukatlar belirli imza sayısı ile dernek şeklinde örgütlenmeler oluşturabilir. Ancak bir baro oluşturulması mesleğin yapısına, tabiatına aykırı olduğu gibi mesleği icra aşamasında da çeşitli sorunları beraberinde getirecektir. Yine dikkatlerden kaçmaması gereken en temel husus, mesleğin yapısının bu yasa metniyle yerle bir olacağı hususudur. Anayasa ile meslek örgütlerinin yapısı güvence altına alınmış olup sadece kanun ile anayasaya aykırı bir düzenleme yapılmasının olanaksız olduğunu yukarıda ifade etmiştik. Bu tartışmayı dışarıda tutarak önerilen düzenleme anayasaya uygun olsa dahi uygulamada temel sorunları gün yüzüne çıkaracak, avukatların mevcut sorunlarının artmasına neden olacaktır. 2000 imzayı bulan avukatların hangi amaca göre bir baro oluşturacağı, diğer barolarla ilişkisinin hangi yasal düzey ve formatta olacağı müphemdir. Hal böyle iken adli yardım, CMK gibi hizmetlerin, avukat adaylarının staj yöntemlerinin hangi esaslara göre belirleneceği bilinmemektedir. Bir ilde avukat sayısı ile orantılı birden fazla baronun avukatlık ücret tarifesinden tutun da ortak değerleri hayata geçirmesi aşamasında da sorun yaratacağı ve mesleki disiplini yerle bir edeceği kaygısı hasıldır. Bu kaygı son derece yerinde bir kaygı olup mesleki kazanımları berhava edecektir. Her bir baronun bir siyasi parti gibi, yahut bir şirket gibi yapılara dönüşmesinin yaratacağı kaos, bireyin hak arama mücadelesini de sekteye uğratacaktır.

Teklif metninin bir diğer vahamet arz eden düzenlemesi ise 18 inci maddedir. Delege sayılarında yapılan değişiklik temsilde adalet değil azınlığın çoğunluğa tahakkümünü doğuracak niteliktedir. Her ne kadar 18. madde “*kurumsal olarak baroların birlik genel kurulunda daha etkin bir şekilde temsil edilmesi*” amaçlandığı ifade ediyor ise de getirilen düzenleme sayıca çok olan büyük il barolarının etkinliğinin azaltılması ve küçük illerin etkinliğinin artırılmasına yol açmaktadır. Elbette bu teklifin kamuoyuna duyurulması esnasında da “Anadolu Barolarının” güçlendirilmesi amacına yapılan vurgu; İstanbul, Ankara ve İzmir barolarının hedef alındığını ifade etmektedir. Teklif yasalastığında, bünyesinde Türkiye’nin toplam avukat sayısının %60’a yakını temsil eden bu illerin Birlik Genel Kurulunda temsil oranı %10’un altına inecektir. Üye sayısı ile temsil oranı arasındaki açık nispetsizlik; bu teklifin antidemokratik yanını ortaya koymaktadır.

19. madde bütün Türkiye’de seçimlerin senkron/eşzamanlı yapılmasını zorunlu kılmaktadır. 22. madde ile getirilen ek madde ise bunun yürürlükten hemen sonra ekim ayında gerçekleşmesini öngörmektedir. Baro başkanlığı seçimlerinin siyasi partilerin girdiği seçim yarışına dönüşmesi kaçınılmaz olacak ve yargıdaki siyasallaşma derinleşecektir. Bunun da savunma hakkına hâlel getirmesi kaçınılmazdır. Çoklu baro sisteminin derhal yasalaşması ve önümüzdeki baro seçimlerine yetiştirilme çabası kabul edilemezdir ve son derece tehlikelidir. Avukatlık yasası ve baroların yapısına dair radikal değişikliklerin tam da pandemi dönemine sıkıştırılması mevcut iktidarın beka sorunu ile doğrudan ilintilidir. AKP her alanda kadrolaşma hareketini sürdürmekte, polis ve yargıyı egemenliği altına almışken, iktidarın yargının tek bağımsız kalan yapısı olan baroları hegomonyaya altına alması; önümüzdeki süreçte baroların yandaşlaşması riskini ve daha da vahimi, Amerika’da Mc. Carthy döneminde olduğu gibi “cadı avı” başlatılarak herkesin cezaevine konulması ihtimalini barındırmaktadır.

Diğer maddelerle öngörülen düzenlemeler çoklu baro sistemine içkin olup ana ekseninde yaptığımız 15., 18., 19. ve 22. Maddeye dair yapmış olduğumuz değerlendirmeler yasa metninin bütününe kapsamaktadır. Eleştirilerimizi dile getirdiğimiz maddeler kanun teklifinin ana omurgasını oluşturmaktadır. Diğer madde metinleri ise baroların yapısında gidilen sistem değişikliğinin uyarlanması ile ilintilidir. Yargıda adeta sistem değişikliğine neden olabilecek bu düzenlemenin, kamu yararı içermediği gibi kaotik durumu derinleştirici etkisi tartışmasızdır. Öte taraftan öngörülen çoklu baro yapısının dünyada eşi ve benzeri bulunmamaktadır. Daha evvel de anayasa değişikliği ile başkanlık sistemi 2017 yılında ülkeye entegre edilmiş, tek adam rejiminin zararları ortaya çıkmış durumdadır. Başkanlık sistemi tartışmaları sırasında da “Türk Tipi Başkanlık” modeli dile getirilmiş, ancak dünyada eşi benzeri olmayan bu yönetim biçimi, ülkenin genel yapısına uyum sağlamadığı gibi her alanda bozulmalara yol açmış ve yönetememe krizini ortaya çıkarmıştır. Şimdi de Türk Tipi Çoklu Baro modeli ülke gündemine sokulmuştur. Neye benzeyeceği ve ortaya çıkaracağı sorunların gözle görülebilir olduğu bir sistemin dayatılması son derece tehlikelidir. Komisyon çalışmaları müddetince ortaya konulan iddialar, doneler ve öngörüler ne yazık ki bu sistemin mevcut krizi derinleştirici etkisini ortaya koymaktadır. Buna rağmen antidemokratik bir yapıda ısrar edilmesinin izahı yoktur.

İllere, eyaletlere ya da bölge mahkemelerinin yetki alanlarına göre çizilen sınırlarla örtüşen “tek bir bölgede tek bir baro” uygulaması, bütün demokratik ülkelerde hukuk düzeninin temel bir unsurudur. Yine avukatların baro dışında da kendi özel gündemleri ile mesleki örgütler kurmaları, ABD ve Almanya gibi örneklerde mümkün kılınmıştır. Bunlar, avukatlık mesleğinin bağımsız ve özerk yapısını güçlendirici örneklerdir. Tüm dünyada insan haklarının gelişimi ölçeğinde avukatların savunma alanlarının genişletilmesi ve onları güvence altına alan meslek örgütlerinin siyaset üstü bir şekilde konumlandırılması sadece avukatlar için değil birey hakları için de son derece önemlidir. Dünyada gelişim ileriye doğru iken, Türkiye’de mevcut kazanımların dahi gerisine düşen düzenlemelerin kabulü ve yaşama geçirilmesi tasvip edilemezdir.

5- Teklif Metninin Bütününe Dair:

1136 Sayılı Avukatlık kanunun 76. Maddesi ile 109. Maddeleri mesleğin ihtiyaçlarını, dayanışmayı sağlayan ve çalışmalarını demokratik ilkeler çerçevesinde yürüten kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarıdır. Bütün baroların katılımı ile de barolar birliği oluşmaktadır. Türkiye Barolar Birliği de kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur. Yine Anayasanın 135. Maddesi meslek kuruluşlarının bir kamu kurumu niteliğinde olduğu ve organlarının demokratik ilkeler çerçevesinde olduğu, kanunla düzenlendiğini açıkça belirtilmektedir. Yine Anayasanın 2. Maddesi hukuk devletini güvence altına alınmıştır. Anayasanın 11. Maddesi kanunların anayasaya aykırı olamayacağı ve dolayısıyla bağlayıcılığı ilkesi vardır. Kamu hizmetinin bölünmesi, başta hukuk devletinin ihlali ve ayrıca yargının bağımsızlığının ana omurgası olan savunma, iddia ve karar makamının üçüncü ayağı olan savunma makamının parçalanması, etkisizleştirilmesi ve siyasallaşmasına yol açacaktır. Yargının kamu hizmetini yürüten ve dolayısıyla önemli bir ayağı olan savunma organının sadece birkaç ilde bölünmeye gidilmesi, coğrafi anlamda ayrılmaya neden olan bu teklif yargının işlemeyen özelliğinin tamamen bağımlı hale getirilmesine ve toplumsal anlamda, demokratik mücadeleyi sekteye uğratabilecek bir nitelik kazanacaktır.

Gerek Anayasa’da ve gerekse de CMK’ 130’a göre avukatlık mesleğine savunma dokunulmazlığını getiren hükümler mevcuttur. Savunma dokunulmazlığı kişiye değil, yargısal sürecin daha demokratik, hukuka uygun ve savunma-iddia-karar sürecinde katkı ve daha hatasız, adil kararların verilmesinde önemli bir haktır. Bu dokunulmazlık, kamu adına savunma ve hertürlü iddiaya karşı kişiyi, maznunu korumaya alınan evrensel bir haktır. Türk ceza yargılama sisteminde bu ilke yer yer çiğnenmiştir.

Bu, evrensel hukuk ilkelerine aykırı olan durum;

- a) Soruşturma savcısının şüphelinin de lehine olacak şekilde delil toplama yetkisi,
- b) Soruşturmanın gizliliği ilkesi,

CMK 160.Maddeye göre savcının soruşturmayı başlatması ve delil toplama yükümlülüğünün olması ve yine aynı kanun 157. Maddesinde düzenlenen soruşturmanın gizliliği ilkesinin varlığıdır. Bu her iki kanun hükmü de savunma makamının yetkisini kısıtlayan ve etki eden önemli kısıtlamalardır. Hele hele uygulamada kanunun açık hükmüne rağmen, avukatın delil toplama ve kamu kurumlarının bilgi ve belge istemeye ilişkin olan talebine karşı dirençleri de gözetildiğinde savunma makamının ne denli zorlaştığı ve hatta işlemez halde olduğu aşikâr bir durumdur. Siyasi soruşturmalarda, demokratik kitle örgütlerine ve muhalif olan gazeteci, siyasetçi ve düşünörlere yönelik olan soruşturmalarda yargının bakışı, işleyişi başka bir mecrada yürömektedir. İkili bir hukuk sistemi uygulanmaktadır. Toplumsal, siyasal muhalefet yapan Kürtlere, gazetecilere, avukatlara, siyasetçilere, farklı inanç guruplarına yani iktidardan yana olmayan herkese farklı bir hukuk, iktidardan yana olan kesimlere farklı bir hukuk uygulanmaktadır. Türkiye’de sayısızca failli meçhul olay, toplu katliamlar, siyasal cinayetler, işkenceler, gözaltında kayıplar gibi son 20 yılda sayısızca cinayet işlendi, sayısızca işkence yapıldı ve sayısızca hak ihlalleri gerçekleştirildi. Bunların hepsi cezasız kaldı ve hukuken hesap verme mekanizması hiçbir şekilde işletilmedi.

Siyasi soykırımlar her gün gerçekleştiriliyor, burada C. Savcısı sanık lehine delil toplanmasından bahsedilebilir mi? Elinden gelse direkt yargısız infaza gidiyor, yani muhalif olana uyguladıkları hukuku uyguluyor.

Bu sistemde de savcı, hem savcı, hem avukat, bazen de yargıç konumundadır. İşte tamda bu sistemde avukata bakış açısını gösteren ve tespit ettiğimiz önemli yaklaşımlardır bunlar. Bu savunma makamını yok sayan yasalar neden temizlenmiyor, eğer gerçekten demokrasi kaygınız varsa bunlar neden yapılmıyor. İktidarın, bu kanunun teklifine neden ihtiyaç duyduğunu biliyoruz; çünkü toplumsal muhalefeti yok edip, otoriter yapıyı tahkim edebileceklerinin yolunun bu kanun teklifinin yasalaşmasından geçtiğini düşünüyorlar.

Ceza Muhakemesi Kanunu’nun “Müdafinin dosyayı inceleme yetkisi” başlıklı 153. maddesinin 2. fıkrası da, yayım ve yayın yasağına dayanak alınamaz. Bu hükme göre, *“Müdafinin dosya içeriğini inceleme veya belgelerden örnek alma yetkisi, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise, cumhuriyet savcısının istemi üzerine hâkim kararıyla kısıtlanabilir”*.

Savunma hakkını ihlal ettiği söylenen ve birçok soruşturmada başvurulmuş bu yöntemin sert şekilde eleştirildiği, soruşturma aşamasında “silahların eşitliği” ilkesini bozduğu ve keyfi kullanıldığı ileri sürülmektedir. Bu uygulama kural haline gelmiş ve savcılık makamı adeta polisin elinde bir oyuncığa dönüştürülmüştür. Polisin soruşturma ve keyfi tutum, uygulamaların dışına çıkması mümkün değildir. Mahkemeler ise, adeta birer militan haline getirilmiş olan sulh ceza hâkimlerinin kararlarının dışına çıkma olanakları kalmamıştır.

Savunma makamının fonksiyonunu kısıtlayan diğer önemli kanuni düzenleme ise savcının sanık lehine de delil toplama ve ikili bir görevle donatılmış olmasıdır. Bu aynı zamanda avukatlık makamına bir bakışı da içermektedir. Yani İddia makamı gerektiğinde savunma makamının fonksiyonunu da üstlenmektedir. Bu başlı başına yargılama diyalektiğine aykırı bir durumdur. Aynı zamanda, savunma makamının yüzyüze kalmış olduğu bir sorunu da açığa çıkarmaktadır. Sanık lehine veya dava konusu olan bilgi ve belgelere ulaşamama durumudur. İşte tamda bu kadar imkânsızlık içinde hak ve adalet mücadelesi veren baro ve savunma makamı iktidarın hedefindedir. Bütün bunların yanında demokratik temsiliyete ilişkin olan gerekçedir. Çoklu baro sistemi ile baroların yetkinliği ve etkinliği azalmakta ve kamu kurumu olarak görev yapan meslek kurumu olan barolar hedef alınmaktadır. Kamu hizmetinin bütünlüğü de esas alındığında açıkça Anayasaya aykırı bir düzenleme ile karşı karşıyayız. Temsili demokrasinin ilkelerinden de uzaklaşıldığı açıkça ortaya çıkmaktadır. Bir yandan 2.000 avukatın kurduğu baronun 4 delege ayrıca sayı bakımından az olan barolara 4 delege ve her 5000 avukat için bir delegenin öngörülmüş olması demokrasi ile bağdaşır bir yönü yoktur. 50-60 üyesi olan bir baronun TBB delegesi 4, Adana Barosu 3.059 üye ile 4 delege ile temsil edilecek. Bu tablonun demokratik teamüllere uygun olduğunu söylemek mümkün değildir.

Bu açıdan da bu teklif değerlendirildiğinde Anayasanın eşitlik ilkesini düzenleyen 10. Maddenin çiğnendiği açık bir durumdur. Öte taraftan seçme ve seçilme hakkını düzenleyen Anayasanın 67. Maddesi de ihlal edilmiştir. Bu kanun teklifinin Anayasaya aykırılık nedeniyle, Anayasa Komisyonu, çevreye yapılan müdahaleler nedeniyle bu mücadelenin

sekteye uğratılması nedeniyle Çevre Komisyonu, insan haklarının ihlallerine karşı mücadeleyi sekteye uğratacağı nedeniyle İnsan Hakları İnceleme Komisyonu tali komisyon olarak görüşlerinin alınması gerekmektedir. Bu bağlamda sırf Adalet Komisyonuna işin havale edilmesi nedeniyle burada görüşülmesi doğru değildir.

Ancak, Sevil Rojbin Çetin'e yapılan işkence ve insan hakları ihlalleri ile son yıllarda sistematik hale gelen işkencenin önlenmesi ve araştırılması için partimiz tarafından 30 Haziran 2020 tarihinde verilen araştırma önergesi üzerine; AKP adına söz alan İnsan Hakları İnceleme Komisyonu başkanının, işkenceyi savunur mahiyetteki talihsiz konuşması kabul edilemez. Bu anlayışa sahip bir başkanın, İnsan Hakları İnceleme Komisyonunun başında bulunması, bu komisyonun insan hakları ihlallerinde gereken adımları atmayacağı kanaatini taşımamıza neden olmuştur. Bu nedenle, bu komisyonun insan haklarından yana olan üyelerini ayrı tutmak üzere göstermelik bir komisyon haline geldiği açığa çıkmıştır. Diğer yandan, çocuk tecavüzçülerine karşı, kadın cinayetlerine karşı, işkenceye karşı, her türlü adaletsizliğe karşı mücadele eden baroların parçalanması, bölünmesi projesi nedeniyle ikili bir anlayış ortaya çıkacaktır. İnsan hakları ihlallerini dile getiren, işkenceyi gündeme getiren bir baroya karşı; bu mücadeleyi etkisizleştirmeye çalışacak olan yandaş bir baroyla karşı karşıya kalacağız. Tıpkı, Meclise sunulan işkenceyi araştırma önergesi nedeniyle konuşan İnsan Hakları İnceleme Komisyonu başkanının sergilediği hukuk dışı tavrın bir benzeriyle karşı karşıya kalacağız.

Anayasanın 10'uncu maddesi "Kanun önünde eşitlik" ilkesini ifade etmektedir. Bu kanun teklifiyle getirilen ve her baroda o çoklu baro sistemini getiren sistemde 5 bin avukata 1 delege tayin edilmesi ve bu 5 bin avukatın ancak 1 delegeyle temsil edilmesi hususu kanun önünde, Anayasa önünde eşitlik ilkesini çiğneyebilecek nitelikte olan bir önermedir. Bu nedenle de biz, Anayasa'nın 10'uncu maddesi gözetildiğinde burada kanun önünde ve Anayasa önünde bir eşitsizlik ilkesinin var olduğunu çok açık bir şekilde belirtmek isteriz. Diğer taraftan kanunların Anayasa'ya aykırı olmayacağı ilişkin Anayasa'nın 11'inci maddesi de vardır ki o da amir hükümlerden bir tanesidir. Peki, burada mevcut olan bu uygulamada veya bu teklifte ne var? Bu teklifte kamu kurumu niteliğinde olan baroyu veya birkaç tane ilde olan baroları bölme ve parçalama ilkesine ilişkin olan kanun teklifindeki maddelerin Anayasa'nın 11'inci maddesine aykırı olduğunu söyleyebiliriz. Neden mi? Çünkü barolar birer kamu kurumudur, tüzel kişiliğe sahip birer kamu kuruluşudur ve kendisini barındırdığı veya kendisine üye olan mevcut bütün avukatların haklarını savunan, savunmayı icra eden Anayasal kurumlardır.

AKP iktidarı döneminde çeşitli reformlarla yargıda birtakım değişiklikler yapıldı. Tabii, bu reform süreci, yargıdaki reform süreci uzun bir süredir, 2011 yılından itibaren temel yasalarda çok ciddi değişiklikler yapılmak suretiyle işe koyuldu. 2011 yılından bu yana o kadar çok değişiklik yapıldı ki âdeta Türkiye'nin hukuk coğrafyası, hukuk zemini tamamen değiştirildi ve değişikliğe uğratıldı. Tabii, o zamanda da -tartışma sürecine şöyle bir baktığımız zaman- yine muhalefetin çok ciddi itirazları oldu. AKP/MHP iktidarı, kanun yapma sürecinde, meslek kuruluşlarından ve sivil toplum örgütlerinden görüş almaması, büyük bir eksikliğe yol açmaktadır.

Ceza Muhakemesi Kanunu'nda kural hâline gelmiş olan soruşturmanın gizlilik ilkesi söz konusu. Avukatlık mesleğinin, savunma makamının en önemli sorunlarının başında gelen yine gizlilik kararlarıdır. Siz savunma yapacaksınız, silahların eşitliği ilkesi var yargılama

hukukunda ama bir tarafı ağır basıyor, bir tarafın elinde bütün imkânlar var ama diğer tarafta savunma yapacak olan, savunma makamının elinde hiçbir fırsat yok ve hiçbir bilgi ve belge yok. Dolayısıyla sizin tutuklamaya karşı savunma yapabileceğiniz, dayanabileceğiniz hiçbir deliliniz de yok, elinizde hiçbir imkân da yok. Dolayısıyla bu da önemli sorunların başında gelen bir husus, bunun da derhâl değiştirilmesi gerekiyor. Bu kanun teklifi sadece Adalet Komisyonunun gündeminde olması gereken bir kanun teklifi değil. Anayasa Komisyonunu ilgilendiriyor, Çevre Komisyonunu ilgilendiriyor, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunu ilgilendiriyor, tali komisyonlar olarak bu komisyonların muhakkak ki görüşlerine başvurulması gerekiyor.

Bu teklif yasalaştığında; Avukatlık Kanunu'nda, Anayasa'da ve savunma makamında, yargıyı vücuda getiren bütün kurumlarda, gerçek anlamda uzlaşmaz çelişkilere yol açacaktır. Bu kanun teklifi yasalaştığında, gerçekten de mağdur olacak olanlar, savunmasız kalacak olanlar; kadınlar olacak, çocuklar olacak, iş cinayetleriyle karşı karşıya kalacak olan emekçiler olacak, ezilen halklar olacak ve gerçek anlamda ekonomik krizin etkilerine maruz kalan insanlar ve emekçi kitleler en çok etkilenen kesimler olacaklardır. Bu sebeplerden ötürü bu kanun teklifinin derhâl gözden geçirilmesini ve bütünlüklü olarak da kanun yapma tekniğine de aykırı olan bu kanun teklifinin geri çekilmesi elzemdir.

Avukatlık mesleğiyle ilgili olan avukatın kamu hizmeti olduğuna dair ve yine Anayasa'nın 36'ncı maddesiyle yargının bir bütün olduğuna dair, Anayasa'nın 9'uncu maddesi gerçek anlamda bu işin aslında ne denli sakıncalı olduğu, ne denli Anayasa'ya aykırı olduğunu çok net bir şekilde ortaya koyuyor. Kamu avukatları gerek bağlı bulundukları kurum açısından gerek meslekleri açısından ve gerekse disiplin açısından bağlı bulundukları kuruma tabi olduğunu herkes çok iyi biliyor. Öte taraftan, şimdi Anayasa'nın teklifi, sistematigi içerisinde baktığınız zaman, meslek kuruluşu avukatlık mesleği ancak diğer meslek kuruluşlarından farklı olan bir özelliği var. O da şu: Anayasa'da diğer meslek kuruluşları nerede, hangi maddede belirtilmiş; biri, Anayasa'nın 51'inci maddesindeki sendika kurma hakkı, diğeri ise yine Anayasa'nın 33'üncü maddesini ihtiva eden Dernekler Kanunudur. Bu nedenle eğer avukatlık mesleği yargı kurumunun içerisinde bir bütün olarak ele alınmamış olsaydı avukatlık mesleği için ayrı bir Anayasa maddesi ihtiva etmiş olacaktı. Dolayısıyla, Anayasa'nın teklifi ilkesi çerçevesi içerisinde baktığımız zaman avukatlık mesleği, avukatlık hizmeti bir kamu hizmetidir dolayısıyla Anayasa'nın 9'uncu maddesindeki yargı bütünlüğü içerisinde değerlendirmek gerekiyor.

Eğer avukatlık mesleğinin niteliğini arttırmak istiyorsanız, öncelikle adliyelerdeki ve duruşma salonlarındaki oturma düzenini ve fiziki yapıyı değiştirerek işe başlayabilirsiniz. Adliyelerde çoğu zaman duruşmaya girerken saatlerce ayakta bekliyorsunuz, oturacak bir sandalye ve bir oturak dahi bulamıyorsunuz; işte avukatların sorunlarından bir tanesi budur. Hükümet, bu politikalarla toplumu güçsüzleştiriyor, toplumu yoksullaştırıyor ve bu politikaların sonucunda asgari ücretin altında dahi çalışmak zorunda bırakılan bir savunma makamı yaratılıyor. Bir toplumda savunma zayıfladığında toplum da zayıflar.

Türkiye'de çok ciddi sorunlarla karşı karşıyadır halklarımız. Her şeyden önce, rafa kaldırılan temel hak ve hürriyetler sorunuyla biz karşı karşıyayız. Tarafsızlığını ve bağımsızlığını yitirmiş olan bir yargı problemiyle biz karşı karşıyayız. Türkiye'de temel sorunları ayyuka çıkmış ve çok ciddi boyutlara ulaşmış olan Kürt sorunu, işsizlik sorunu, inanç sorunu, toplumsal barış problemi ve bütün bunların çözüm noktası olacak olan bir toplumsal sözleşme

yani Anayasa sorunuyla biz karşı karşıyayız. Şimdi, tam da bu noktada, bu kanun teklifinin görüldüğü bu süreçte biz Türkiye'nin bir demokrasi karnesini tartıştık ve bu vesileyle sorunların çözüm yollarını dile getirdik. Biz, bu kanun teklifinin görüşme sürecinde yargının fotoğrafını çektik, yargının sorunlarının ne derecede büyük boyutlarda olduğunu hep beraber dile getirdik.

Kamu hizmeti veren savunma makamı bölünecek, özelleştirilen yargı, kişi hak ve hürriyetleri açısından ciddi sakıncalar yaratacaktır.

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 76. maddesinde Baroların tanımında “meslek disiplini” yerine “meslek düzenini, ahlakını, saygınlığını” koruma ifadeleri yer almaktadır. Gerekçede “düzen” yerini “disiplin” kavramına bırakmış, “saygınlık” ise yok olmuş görünüyor. Çok daha çarpıcı olanı da 76. maddedeki “hukukun üstünlüğünü, insan haklarını savunma ve koruma” gibi avukatlık mesleğini diğer meslek kuruluşlarından farklı kılan temel niteliğe yer verilmemiş olmasıdır. Maddedeki tanımda “çalışmalarını demokratik ilkelere göre sürdüren” ifadesinin gerekçede yer almamış olması da diğer bir çarpıcı nokta. Bu durumda teklifi hazırlayanlar Baroların mesleki saygınlık, hukukun üstünlüğü ve insan haklarını savunma ve koruma ile çalışmalarını demokratik ilkelere göre sürdürmeyle ilişkisini kurmamış görünmektedirler. Ancak bunları öngören kanun maddeleri de değiştirilmemektedir.

Esasa dair

Temel değişikliklerden biri çoklu baro sistemidir. Teklifin 1. maddesiyle bir ilde birden fazla baro kurulmasına imkân tanımakta, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 13, 14, 15, 16, 20, 21, 23, 24, 25 ve 26. maddeler çoklu baro sistemine uyum sağlama amacını taşımaktadır. Dolayısıyla 26 maddenin 19'si çoklu baro sistemiyle ilişkilidir ve nasıl yapılacağı 15. maddede düzenlenmiştir. Buna göre beş binden fazla avukat bulunan illerde asgari iki bin avukatla yeni bir baro kurulabilir.

İkinci temel değişiklik temsil hususuna ilişkindir. 18. madde “kurumsal olarak baroların Birlik genel kurulunda daha etkin bir şekilde temsil edilmesi” amaçlandığı ifade edilmekle birlikte, getirilen düzenleme sayıca çok olan büyük il barolarının etkinliğinin azaltılması ve küçük illerin etkinliğinin artırılmasına yol açmaktadır. Lafızda ifade edilmese de etkinliği azaltılan barolar İstanbul, Ankara, İzmir barolarıdır. Teklif yasalaştığında, bünyesinde Türkiye'nin toplam avukat sayısının %60'a yakını temsil eden bu illerin Birlik Genel Kurulunda temsil oranı %10'un altına inecektir.

19. madde bütün Türkiye’de seçimlerin senkron/eşzamanlı yapılmasını zorunlu kılmaktadır. 22. madde ile getirilen ek madde ise bunun yürürlükten hemen sonra ekim ayında gerçekleşmesini öngörmektedir. Burada da 2017 Anayasa değişikliğiyle getirilen TBMM-Cumhurbaşkanı seçimlerinin eşzamanlı olarak yapılması sayesinde gerçekleştirilen yasama-yürütme-yargı eşgüdümüne benzer bir eşgüdüm hedeflendiği söylenebilir. Son yıllarda devlet yönetimine dair karar vericilerin söylemleri ve anayasal/yasal tasarrufları daha çok eşgüdüm içinde hareket eden bir siyasal ve toplumsal işleyiş tasavvurunu ortaya koymaktadır.

Diğer maddelerin bu üç temel amaç ile ilişkisi bulunmamaktadır. 7. madde avukatların mahkemeye çıkarken cüppe dışında başka bir zorunluluğa tabi tutulamayacaklarını öngörmekte, 10. madde avukatların meslekleriyle ilgili suçlarda temyiz imkânı getirmekte, 12. madde mesleğe yeni başlayacak avukatların baro keseneğini azaltmakta, 17. madde süresinden önce görevden ayrılan baro başkanının yerinin doldurulmasını yeniden düzenlemektedir.

Anayasal boyut

1136 sayılı Avukatlık Kanunu Anayasanın yargının üç temel direğinden biri olan savunma mesleğinin Anayasal hükümlere göre somutlaştırılması mahiyetindedir.

Anayasanın 2. maddesi hukuk devleti ilkesini Cumhuriyetin değiştirilmesi teklif edilemez niteliklerinden görmektedir. Hukuk devleti ilkesinin nasıl anlaşılması gerektiğini ise Anayasanın diğer maddelerine bakarak anlayabiliriz.

Anayasanın 2. maddesinde insan hakları da Cumhuriyetin temel niteliklerden biridir. Anayasanın 36. Maddesinde güvence altına alınan “yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma hakkı ile adil yargılanma hakkı” hem hukuk devletini somutlaştıran bir ilkedir, hem de bireylerin sahip oldukları temel hakların korunması için yaşamsal nitelikteki bir temel haktır. Bu madde “Hakların korunması ile ilgili hükümler” kısmında yer alır. O halde avukatlık mesleğinin hak arama ve adil yargılanma hakkıyla, bununla bağlantılı olarak temel hakların korunmasıyla doğrudan ilgisi vardır. Savunma hakkındaki bir zafiyet domino taşı gibi tüm haklara sirayet eder. Hak arama hürriyetinin güvence altına alınması yargı bağımsızlığıyla sağlanır. Yargı bağımsızlığı Anayasanın 138 ve devamı maddelerinde düzenlenmiştir. Hak arama yollarının tamamında savunma ve adil yargılanma hakkının geçerli olması anayasal bir zorunluluktur. Bu zorunluluk savunma fonksiyonunu da kapsamaktadır. Savunmanın işlevini kaybettiği yerde, yargının tarafsızlığını sağlamak çok güçtür. Etkili savunma yargıcı daha dikkatli incelemeye ve ulaşacağı sonuçların sağlam hukuki gerekçelere dayandırmaya sevk eder. Savunma fonksiyonundaki zafiyet, yargıda keyfiliklerin kapısını aralar. Hak ve özgürlükler bundan zarar görebilecek, siyasal düzenin meşruiyeti bakımından da zaafırlara yol açabilecektir.

Anayasanın 135. Maddesi avukatlar da dahil olmak üzere, kamusal boyutu bulunan mesleklerinin, kamusal işlevlerine, önem sıralaması ve niteliklerine bakmaksızın kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu şeklinde örgütlenmesini zorunlu görmüştür.

İlk olarak, bu maddede öngörülen kurumların varlığı mensuplarının hak ve menfaatlerini korumaya indirgenemez. Böyle olsaydı, barolar ve diğer meslek örgütleri sendikalar veya dernekler biçiminde örgütlenebilirdi. Yahut Anayasada bunlara ilişkin ayrı bir düzenleme yapılmasına gerek görülmezdi. Mesleklerin kamu hizmeti boyutu ağır bastığı için ayrı ve tekli bir örgütlenme modeline geçilmiştir.

İkinci olarak Anayasa ve yasa diyalektiği bir anayasal normun nasıl anlaşılması gerektiği hakkında fikir vermektedir. Kamu kurumu niteliğindeki mesleklerin örgütlenişine dair yasal düzenlemeler, bu konuda hukuk düzeninde nasıl bir varsayımın geçerli olduğunu söyler. Gerek 1961 Anayasası, gerekse 1982 Anayasası tekli kamu kurumu niteliğindeki meslek örgütü kabulünden hareket etmişlerdir. Lafızları bunu açık bir şekilde ortaya koymasa da, zamanında bu yönde başka bir ihtimal bulunmadığından, açıklığa da gerek duyulmamıştır. Hatırladığımız kadarıyla çoklu baro veya çoklu meslek örgütü tartışması Türkiye’nin geçmişinde gündem olmamıştır. 135. Maddenin sendikalara ve derneklere ilişkin maddelerden farklı kaleme alınmış olması ve metinsel farklılıklar, Anayasanın tekli bir sistemden hareket ettiğini göstermektedir. Anayasanın merkeziyetçi, kamusal boyutu bulunan sosyal ve siyasal dinamikleri hiyerarşik bir dizge içinde gözlem ve denetim altında tutma tercihi de bu çıkarımı destekler niteliktedir. Anayasanın bu tercihinin sorunlu olması ayrı bir sorundur. Sonuç olarak Anayasanın 135. Maddesinin bu yorumu karşısında kamu kurumu

niteliğindeki meslek örgütlerinde çoklu meslek odası anlayışının hukuka uygun olduğunu söylemek zordur.

Çoklu baro uygulaması “Devletin genel esasları” kısmında yer alan 9. maddedeki yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı ilkeleriyle uyumsuz görünmektedir. Zira çoklu baro uygulaması, avukatlık mesleğiyle baroların görev tanımı içinde yer alan hedefler için uğraşmayı güç birliği içinde tek irade olarak ortaya koymalarını engellemekte, hukukun üstünlüğü ve insan haklarının korunması ile yargı bağımsızlığı bakımından en büyük tehdit olan siyasi iktidar karşısındaki direnci zayıflatabilecektir. Bu nedenle çoklu baro düzenlemesi, nasıl düzenlenirse düzenlensin anayasal çerçeve içinde meşrulaştırılması çok güç bir düzenlemedir. Diğer yandan Anayasanın 2. maddesinde yer alan “demokratik devlet” ilkesi de baroların ve birliğin örgütlenişinde dikkate alınmak zorundadır. Anayasa Mahkemesinin açık ifadesiyle “Hukuk devletin bir gereği olarak adaletli bir hukuk düzeninin kurulabilmesi de diğer seçimler yanında kamu kurumu niteliğindeki meslek örgütlerinin seçimlerinde de seçime katılacakların adil bir biçimde temsil edilmesine bağlıdır. Temsilde adaletin sağlanmadığı bir seçimin demokratik olmasından ve hukuk devleti ilkesine uygunluğundan söz edilemez”

Anayasanın 135. Maddesi kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının organlarının kendi üyeleri tarafından yargı gözetimi altında ve gizli oyla seçileceğini öngörmektedir. Bu durumda Anayasanın 67. Maddesinde seçime dair tüm ilkelerin ve zorunlulukların bu seçimlerde de geçerli olması gerekir. Türkiye’deki avukatların %60’ına yakını bünyesinde barındıran üç büyük il barosunun Türkiye Barolar Birliğindeki temsilini %10’un altına çekecek bir düzenlemenin bu temel ilkelerle bağdaşmayacağı açıktır.

Sonuç olarak; bu teklif gündeme gelmesine yol açan siyasal olaylar, getiriliş usulü, gerekçesi ve düzenleme biçimi itibarıyla Anayasa ile bağdaştırılması güç bir tekliftir, bunun da ötesinde teklif ile kamu yararı amacının güdüldüğünü söylemek de zordur. Bütün bu nedenlerle bu kanun teklifi; Anayasanın 2. 9. 10. 11. 67. ve 135 inci hükümlerine, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6 ncı maddesine aykırılık içermektedir.

Bu itibarla parlamentonun temsil ettiği halk iradesine, hukuk devleti ilkesine, demokrasiye, insan haklarına saygı gereği bu kanun teklif metninin genel kurul gündemine getirilmemesi tarihi ve vicdani bir yükümlülüktür.

İzah etmiş olduğumuz hususlar doğrultusunda kanun teklifine dair eleştirilerimizin dikkate alınması temennisiyle muhalefet şerhimizi Komisyon Başkanlığına sunuyoruz. Saygı ile arz olunur.

07.07.2020

Züleyha Gültüm

İstanbul

Ayşe Acar Başaran

Batman

Abdullah Koç

Ağrı

MUHALEFET ŞERHİ

Komisyonunda görüşülen 2/2999 sayılı Avukatlık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile ilgili muhalefet şerhimizdir.

Basında Çoklu Baro düzenlemesi olarak yer alan sayılı Avukatlık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine İYİ Parti olarak karşı olduğumuza dair gerekçelerimiz aşağıda yer almaktadır. Aşağıda belirtilen hususlar nedeniyle baroların yapısında değişiklik öngören kanun değişikliği teklifinin uygun olmadığı kanaatindeyiz:

1. 1136 sayılı Avukatlık Kanunu’nun “Barolar” başlıklı 76. maddesinin 1. fıkrasına göre **kamu kurumu niteliğinde** meslek kuruluşlarıdır. Baroların **yargı erkinin kurucu unsurlarından biri olması** ve **kamu kurumu niteliğinde olmaları** nedeniyle, çoklu baro uygulamasının **devletin “üniter yapısı”** ile bağdaşmamaktadır. Çoklu baro uygulaması, Baroların şu anki kamu tüzel kişiliği niteliğine zarar verir; devlet kurumunun yapısı ile uyuşmaz. “Tek Millet, Tek Bayrak, Tek Vatan, Tek Devlet” sloganını benimseyen iktidar partisinin “Çoklu Baro” sistemini savunması tezat oluşturmaktadır.

2. Çoklu Baro sistemi **kamusal faaliyetler olan** ve uygulamada Baroların yetki alanında olan **CMK, Adli Yardım ve disiplin işlemleri** gibi kurumların işlevsizleşmesine sebep olur. Bu gibi faaliyetler, gelecekte, müstakil baroların mevcudiyeti nedeniyle muhtemelen Adalet Bakanlığı’na devredilecektir ve bu durum da yargı erkinin en önemli unsurlarından savunma faaliyetlerinin bakanlık bünyesinde yürütülmesine ve doğal olarak politize olmasına vesile olacaktır. Baroların yetkilerinin azaltılması ve bazı kamusal faaliyetlerin Bakanlıklara bağlanması **çoğulcu demokrasilerde örneğine rastlanmayan, otokrat rejimlerin** ise ayırt edici özelliklerindendir.

3. Avukatlık mesleği Avukatlık Kanunun 1’inci maddesi uyarınca kamu hizmeti güden serbest bir meslektir. Avukatlık mesleğinin serbest bir meslek olması savunmanın bağımsızlığının teminatıdır. Ancak kamuoyunda çoklu baro olarak ifade edilen sistemin kurulması halinde oluşacak müstakil ve politize baroların oluşumu, hâlihazırda siyasi baskı altında karar almak zorunda olan hâkimlerin de içerisinde bulundukları durumu zorlaştıracaktır. **Coğrafi teminata** sahip olmayan hâkimler, iktidar partisinin barosuna kayıtlı avukatların davalarına bakarken objektif karar veremeyeceklerdir. Zira, günümüzde pek çok hâkim, HSK’nın siyasallaşmış doğası gereği çoğu zaman objektif kriterlere göre karar verememekte, verdiklerinde ise tayin yahut sürgün tehdidi altında görevlerine devam etmektedirler. Bu durum da yargı erkinin gerektiği gibi işlememesine, adil yargılanma hakkının zarar görmesine ve adli faaliyetlerin daha fazla politize olmasına neden olacaktır.

4. Mevcut sistem de avukatların delege ile temsili “Avukat sayısı yüzden fazla olan barolar, yüzden sonraki her üç yüz üye için ayrıca birer delege seçerler.” şeklindedir. Delege temsiliyeti noktasında oldukça adaletli olan bu sistem baro seçimlerinde uygulanan blok liste uygulaması ile sekteye uğramaktadır. Çarşaf liste uygulaması ile bu sorunun giderileceği kanaatindeyiz. seçim sistemi adil bir hal alacaktır. Bu da ancak TBMM’de kurulacak objektif ilkelere dayalı kurulacak bir komisyon hazırlanmalıdır.

Barolarda Seçim ve Temsil

Türkiye Barolar Birliği başkanı Prof. Dr. Metin Feyzioğlu iki dönem Demokratik Sol Avukatlar grubunun adayı olarak Ankara Barosu seçimlerini kazanmıştır. Birlik seçimlerinde, gelenek haline gelmiş olan değişim Ankara Barosu başkanın birlik başkanı olmasıdır. Feyzioğlu, Türkiye Barolar Birliği 32. Olağan genel kurulunda 447 delegenin 209'unun oyunu alarak 26 Mayıs 2013 tarihinde Türkiye Barolar Birliği'nin 8. başkanı seçilmiştir. 2017 yılında yapılan seçimde ise tek aday çıkan ve seçilen Feyzioğlu 2021 yılında yapılacak seçime hazırlanmaktadır.

Avukatlık Kanunu'nun 114 üncü maddesinde de görüleceği üzere her baronun delege sayısı o baroya kayıtlı avukat sayısına göre belirlenmektedir. Bu nedenle birlik seçimlerinde oy kullanacak delegenin çoğunluğu da İstanbul, Ankara ve İzmir Barolarındadır. (İstanbul Barosu Başkanı Av. Mehmet Durakoğlu Önce İlke Çağdaş Avukatlar Grubunun, Ankara Barosu Başkanı Av. Erinc Sağkan Demokratik Sol Avukatlar Grubunun, İzmir Barosu Başkanı Av. Özkan Yücel ise Çağdaş Avukatlar grubunun adayı olarak baro seçimlerini kazanmışlardır.)

Üç büyük baronun yönetiminin tavrı hukukun üstünlüğünden yanadır. Siyasi bir gelecek kaygısıyla değil, hukuksuz bir gelecek korkusuyla hareket eden baroların söylemlerinden siyasi bir anlam çıkarmak yerine, hukuki bir sonuç çıkarılmalıdır. Ancak, kayıtlı avukat sayısı daha az olan ve genellikle taşra illerde kurulan barolar için aynı durum söz konusu değildir. Bu barolarda ekseriyetle baro başkanı sıfatı, siyasete geçme basamağı olarak görülmekte ve siyasi amaçlar hukuki kaygıları bastırmaktadır. Nitekim bu baroların yönetimlerinde de iktidar partilerinin tesiri oldukça fazladır.

Bu durumun önüne geçmek için farklı alternatiflerle İstanbul, Ankara ve İzmir Barolarının delege sayıları azaltılarak çağdaş baroların birlik seçiminde ki etkinliğinin azaltılması amaçlanmıştır.

Örneğin İstanbul Barosunu ele alalım; İstanbul Barosuna kayıtlı 46.052 avukat bulunmaktadır. Bu sayı Türkiye'deki avukatların %36.07 tekabül etmektedir. İstanbul Barosu'nun mevcut sistemde delege sayısı 137'dir. Toplam delege sayısının %28,66'ına tekabül etmektedir. Mevcut halinde bile delege temsili avukat sayısını karşılamazken, bu rakamın 1.000'e çıkarılması halinde İstanbul Barosu'nun delege sayısı 49'a düşecek, temsili ise %14,54 olacaktır.

BARO	AVUKAT SAYISI	MEVCUT DELEGE	MEVCUT DELEGE		AVUKAT		YÜZDEYE GÖRE		HÜKÜMET FORMÜLÜ	
			TEMSİL YÜZDESİ	SAYISINA	GÖRE YÜZDESİ	DELEGE SAYISI	DELEGE SAYISI	3+1 (1000 AVUKAT)	TEMSİL YÜZDESİ	
1 İSTANBUL BAROSU	46052	137	28,66%	36,07%	172,39	49	14,54%			
2 ANKARA BAROSU	17598	52	10,88%	13,78%	65,88	20	5,93%			
3 İZMİR BAROSU	9612	29	6,07%	7,53%	35,98	12	3,56%			
4 ANTALYA BAROSU	4757	15	3,14%	3,73%	17,81	7	2,08%			
5 BURSA BAROSU	3757	12	2,51%	2,94%	14,06	6	1,78%			
6 ADANA BAROSU	3059	10	2,09%	2,40%	11,45	4	1,19%			
7 KONYA BAROSU	2680	9	1,88%	2,10%	10,03	5	1,48%			
8 MERSİN BAROSU	2362	8	1,67%	1,85%	8,84	5	1,48%			
9 GAZİANTEP BAROSU	1908	7	1,46%	1,49%	7,14	4	1,19%			
10 KOCAELİ BAROSU	1868	7	1,46%	1,46%	6,99	4	1,19%			
11 KAYSERİ BAROSU	1809	6	1,26%	1,42%	6,77	4	1,19%			
12 ŞANLIURFA BAROSU	1539	5	1,05%	1,21%	5,76	4	1,19%			
13 MUĞLA BAROSU	1527	6	1,26%	1,20%	5,72	4	1,19%			
14 DİYARBAKIR BAROSU	1526	6	1,26%	1,20%	5,71	4	1,19%			
15 DENİZLİ BAROSU	1360	5	1,05%	1,07%	5,09	4	1,19%			
16 HATAY BAROSU	1346	5	1,05%	1,05%	5,04	4	1,19%			
17 SAMSUN BAROSU	1300	5	1,05%	1,02%	4,87	4	1,19%			
18 BALIKESİR BAROSU	1265	5	1,05%	0,99%	4,74	4	1,19%			
19 AYDIN BAROSU	1245	5	1,05%	0,98%	4,66	4	1,19%			
20 ESKİŞEHİR BAROSU	1229	5	1,05%	0,96%	4,60	4	1,19%			

AKP Grubunun, İYİ Parti Grubumuzu ziyaretinde yaptığı görüşmede, baro seçim sistemi ile alakalı nisbi temsil sisteminin de getirilebileceğini ancak çoklu baro sisteminden yana olduklarını ve bununla ilgili farklı alternatifler üzerine çalıştıklarını ifade ettiler. 5 binin üzerinde avukatı olan illerde, 2 bin avukatın bir araya gelmesiyle yeni barolar kurabileceği bir sistem önerdiler. Bizde bu sisteme karşı olduğumuzu baro seçimlerinde çarşaf liste uygulamasının katı kurallarla uygulanmasının yeterli olacağını dile getirdik.

Farklı alternatiflerle İstanbul, Ankara ve İzmir Barolarının delege sayılarının azaltılmasının bir yıl sonra yapılacak birlik seçimlerini hedeflediği açıktır. İstanbul, Ankara ve İzmir Barolarının etkinliği azaltılarak, bağımsız yargının teminatı baroların üstüne siyasi vesayet kurulması hedeflenmektedir. Nitekim bu teklifin 2010 ve 2013 yıllarında ait bir FETÖ çalışması olduğu tüm kamuoyunun malumudur. 1136 Sayılı Avukatlık Kanunu'nun 1 inci maddesinde yer alan ve avukatlık mesleğinin mahiyetini “Kamu hizmeti ifa eden serbest bir meslek” olarak tanımlamıştır. Bu hüküm bağımsız savunmanın teminatı olup konjonktürel siyasi tartışmalarının konusu dahi olmamalıdır.

Teknik açıdan aşağıda belirtilen hususlar nedeniyle baroların yapısında değişiklik öngören kanun değişikliği teklifinin uygun olmadığı kanaatindeyiz:

1. 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun “Barolar” başlıklı 76. maddesinin 1. fıkrasına göre kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarıdır. Baroların yargı erkinin kurucu unsurlarından biri olması ve kamu kurumu niteliğinde olmaları nedeniyle, çoklu baro uygulamasının devletin “üniter yapısı” ile bağdaşmamaktadır. Çoklu baro uygulaması, Baroların şu anki kamu tüzel kişiliği niteliğine zarar verir; devlet kurumunun yapısı ile uyumsuz. “Tek Millet, Tek Bayrak, Tek Vatan, Tek Devlet” sloganını benimseyen iktidar partisinin “Çoklu Baro” sistemini savunması tezat oluşturmaktadır.

2. Çoklu Baro sistemi kamusal faaliyetler olan ve uygulamada Baroların yetki alanında olan CMK, Adli Yardım ve disiplin işlemleri gibi kurumların işlevsizleşmesine sebep olur. Bu gibi faaliyetler, gelecekte, müstakil baroların mevcudiyeti nedeniyle muhtemelen Adalet Bakanlığı'na devredilecektir ve bu durum da yargı erkinin en önemli unsurlarından

savunma faaliyetlerinin bakanlık bünyesinde yürütülmesine ve doğal olarak politize olmasına vesile olacaktır. Baroların yetkilerinin azaltılması ve bazı kamusal faaliyetlerin Bakanlıklara bağlanması çoğulcu demokrasilerde örneğine rastlanmayan, otokrat rejimlerin ise ayırt edici özelliklerindendir.

3. Müstakil ve politize baroların oluşumu, hâlihazırda siyasi baskı altında karar almak zorunda olan hâkimlerin de içerisinde bulundukları durumu zorlaştıracaktır. Coğrafi teminata sahip olmayan hâkimler, iktidar partisinin barosuna kayıtlı avukatların davalarına bakarken objektif karar veremeyeceklerdir. Zira, günümüzde pek çok hâkim, HSK'nın siyasallaşmış doğası gereği çoğu zaman objektif kriterlere göre karar verememekte, verdiklerinde ise tayin yahut sürgün tehdidi altında görevlerine devam etmektedirler. Bu durum da yargı erkinin gerektiği gibi işlememesine, adil yargılanma hakkının zarar görmesine ve adli faaliyetlerin daha fazla politize olmasına neden olacaktır.

TEKLİFİN TÜMÜ ÜZERİNDEKİ GÖRÜŞLERİMİZ

Avukatlar, kamu hizmeti yapan, kanunu bilen, hak ve özgürlükleri savunan kişilerdir; barolar da bununla görevli ve bunu takip eden, onların meslek kuruluşlarıdır. Kanunu bilen, hak ve özgürlükleri savunan binlerce avukatın yönetim şeklini değiştiren bir kanun yapılmaktadır. Baştan beri özellikle baroların fikri alınmadığı gibi avukatların fikri almadan, hatta zorlayarak bu kanun, bu pandemi süreci içinde, İç Tüzük hükümlerine aykırı biçimde, birtakım riskleri de göze alarak Komisyonla görüşmeye açılmıştır. Tabii ki usul hataları var ama en önemli usul hatası: Böylesine hukuk bilen insanları ilgilendiren bir kanunu yaparken onların fikri hiç alınmadan, tartışmadan, bugün de barolar kapıda bekletilerek, yine de burada o ayıbı gidermeden bu kanunun hazırlanıyor olmasının usul eksikliğini ve ayıbını Türkiye Büyük Millet Meclisi ortadan hiçbir zaman kaldıramaz. Bu, öyle bir usul ve içtihat hâline gelir ki bundan böyle Türkiye Büyük Millet Meclisinde, ilgilileri, halk ve kişiler hiç nazara alınmadan kanun yapmaya başlamanın yolu açılır. Dünyanın hiçbir parlamentosunda, hiçbir meclisinde bu usulle, bu teknikle kanun yapılmaz. Baroların çağrısına kulak tıkandıktan sonra, Baro Başkanları yürümek istediler, Anayasa'nın 34'üncü maddesine göre haklarını kullanmaya çalıştılar; ancak neredeyse gözaltına alındılar, çember altında tutuldular ve 34'üncü maddedeki çok doğal haklarını dahi engellenmek istendi. Baro Başkanları vazgeçmiş olsaydı bundan sonra artık hangi vatandaş, Türkiye'de hangi kurum 34'deki hakkını kullanabilirdi? İktidarın bu ve benzeri uygulamalarıyla aradığı ve hedeflediği nedir diye sorulduğunda akıllara “tek tek bütün hakların, özgürlüklerin, hukukun, temel özgürlüklerin artık ortadan kaldırılması mı?” sorusu gelmektedir.

İYİ Parti olarak bu Kanun Teklifi'nin yasalaşmasının, hukuki ve siyasi neticeleri itibarıyla son derece sakıncalı olduğunu düşünmekteyiz. 130 bin civarında avukat meslektaşlarımızın geleceğini ve statüsünü iktidar kanadında yer alan ve o barolara kayıtlı 10-15 milletvekili belirlemek isteyerek bu Kanun Teklifini hazırlamışlardır. Yüz binleri geçen avukat meslektaşlarımızı temsil eden baroların tümünün muhalefetine rağmen onların hiç fikrini komisyon görüşmelerine almadan, tümenden karşı çıkmalarına rağmen 10-15 iktidar mensubu avukat ve hukukçu milletvekilinin hazırladığı teklifi Meclisten geçirmek için Genel Kurula

getirmek vicdanı yaralamaktadır. Bu teklif ile ortaya çıkan birinci yanlışlık hukuktan anlayan, kanunu bilen, avukatlara danışmadan kendileriyle ilgili bir yönetim şeklinin belirleniyor olmasıdır. Bu, bir nevi vesayet uygulamaktır. Komisyonunda yer alan ve seçilmiş bir vekil avukat olmak, hukukçu olmak, asla böylesi bir düzenleme yetkisini kimseye vermeyeceği kanaatindeyiz.

Bu kanun teklifi, demokratik değildir, temsilde adalet getirmemektedir. Kanunun genel gerekçesine bakıldığında, iktidar mensubu milletvekillerinin ileri sürdükleri gibi barolarda siyaset yapılıyor, demokratik değil, temsilde adalet yoktur cümlelerinin hiçbirine genel gerekçede rastlanmamaktadır.

Genel gerekçede şu ifadelere yer verilmiştir: “*Baro hizmetlerinin daha sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla.*” Yine “*Bu minvalde kamu hizmeti niteliğinde serbest bir meslek olan avukatlık mesleğinin daha iyi bir şekilde icra edilebilmesi amacıyla avukatlık kanununda ve bazı kanunlarda değişiklikler yapılmaktadır. Düzenlemeler kurumsal yapı ve meslekte karşılaşılan bazı sorunlara çözüm bulunmasına ilişkin hususları kapsamaktadır.*”

Bu bakımdan genel gerekçe temsilde adaletle ilgili bir tek cümle yoktur, barolarda siyaset yapıldığında dair tek cümle yoktur. Peki neden yok gerekçede? 4970 avukat var mensubu olan ve Türkiye’nin dördüncü büyük barosu Antalya barosu yeni düzenlemeyle dört delegeyle temsil edilecektir. Ancak aynı zamanda Türkiye’nin en küçük barolarından, Tunceli 43 üyesi vardır ve o da dört delegeyle temsil edilecektir. Aylardır temsilde adalet arıyoruz gerekçesiyle baro düzenlemesi için kamuoyu oluşturulan kanunun genel gerekçesinde temsilde adaletsizlik yer almaktadır.

Peki, temsilde adalet gerekçesi bulunmadığına göre bu kanun teklifi karşımıza niye geldi? Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin yetki ve güç elde etmeye doymadığını ve yetki ve güçten azami yararlanmak istediğini kabul etmek gerekmektedir. Cumhurbaşkanı, bu sistem içinde yürütmeyi kontrol edebilmektedir, yasamayı kontrol edebilmekte, yargıyı kontrol edebilmekte, hatta özgür medyayı da kontrol ve denetimi altında tutabilmektedir. Ancak iki kurum üzerinde denetimi ve yetkisi yoktur; biri, yargının savunma ayağı olan serbest avukatlardan müteşekkil barolar üzerinde Hükûmetin etkisi ve baskılaması söz konusu değildir. İkincisi de sosyal medya etki alanı dışındadır. Bu iki gücü henüz Hükûmet baskılayamamıştır ama son günlerdeki gelişmelere baktığımız zaman, hem yargının savunma ayağını bu yasayla hem de sosyal medya üzerinde birtakım tasarruflarla belki de hemen yine önümüzdeki günlerde gelecek bir yasa teklifiyle o da gündeme gelmesi beklenmektedir. Hükûmetin barolar üzerindeki etkisi yine belki istediği anlamda olmayacaktır ama baroları bölmek ve parçalamak suretiyle, çoklu baro oluşturmak suretiyle her tasarrufunun alıcısı olacaktır. Elde edilen, ortaya çıkan baroların önemli bir bölümü iktidarın tasarruflarını destekler hâle gelmekle serbest avukatlık ve baroların savunma ayağı, yargının savunma ayağı etkisini kaybedecektir; etkisini kaybetmesi de zaten Hükûmetin şu yasa teklifiyle aradığı kandır.

Son derece sakıncalı olan bu yasa teklifinin 100 bini gecen avukatları temsil eden baroları dinlemeden hukukçu milletvekillerinin “Biz hazırladık.” demelerine rağmen, yukarıdan gelen bu taslağın Meclisten geçmesi bu Meclisin utancı olacaktır; Adalet Komisyonunun da büyük mahcubiyeti olacaktır. Bütün dünya bunu izlemektedir. Belki bugüne kadar ilgileriyle

tartışmadan, paylaşmadan, onlarla iletişim kurmadan birçok torba kanun yapıldı ama barolara ve kanun yapmayı, kanunu bilen avukatlara böyle bir oldubittiği kabul ettirmek söz konusu değildir. 150 bin avukata “Biz, sizin nasıl yönetileceğinizi buradan şu kanunla tespit ettik, sizin elinize verdik ve size bir vesayet rejimi uyguluyoruz.”u anlatmak mümkün olmayacaktır.

Türkiye’de yargının etki altında kalmasının en önemli delili “17 -25 Aralık milattır.” sözüdür. Yani, bir siyasi iktidarın bu kadar tescilli yargıya müdahalesi dünyada kolay kolay görülür bir hadise değildir. Sizler de bilirsiniz ki “bu milattır, 2013 tarihinden öncesini sorgulamayın, 2013 tarihinden sonrasını yani 17 -25 Aralık 2013 tarihini milat sayalım, ondan sonrasını sorgulayın” demek, hem bir Anayasa suçudur hem de yargıya doğrudan bir baskı ve etkidir. Baroları eleştirmem gerekirse Türkiye’de barolar bu konuyu yeterince eleştirmemiştir ve gün gün gelerek her kurumun özgürlük alanı, yetki alanı daraltılmaya başlanmıştır. Geçen gün, Sayın Bülent Arınç “Masum değiliz” demiştir. Evet, hepimiz biliyoruz masum olmadığını ve itiraflarda da bulunmuştur: “Biz, onları sevdik, güvendik, inandık ve birlikte hareket ettik.” dedi ama bu masum bir şey değil ki, devleti teslim ettik demek istedi. Yani, bir terör örgütüne biz devleti teslim ettik. Yine, AK Parti Tanıtım ve Başkan Yardımcısı olarak uzun yıllar görev yapan Emre Cemil Ayvalı, dedi ki: “Evet, biz FETÖ örgütüne Kemalistleri kırdırmak istedik.” Şimdi, bu itiraflar ne yenilir yutulur itiraflar ne de affedilir itiraflar ne de “Biz kandırıldık, Allah affetsin.” demekle ortadan kalkacak itiraflar olduğunu kabul etmek gerekmektedir. Burada bir haklı cümle vardır ki “Biz, FETÖ örgütünün gerçekten bir terör örgütü olduğunu bilemezdik.” bu bir mazerettir. İyi ama 2013 tarihinden önce FETÖ örgütüyle en küçük irtibatı olan, selam veren, Bank Asya’ya yatırım yapan, sempati duyan, dini duygularla yaklaşan ve gerçekten onun adam öldürebilecek, eline silah alabilecek bir terör örgütü olabileceğini vesaire düşünmeyen binlerce insan o mazerete sığınmaksızın bugün tutuklu ya da hükümlü olduğunu bilmek gerekiyor. Şimdi, bu nereden ileri geliyor? “2013 tarihi milattır.” Sözünden. Yeryüzünde bir siyasi iktidarın, bir siyasi erkin “bunu milat say” deme hakkı olmadığı gibi gerçek yargıçların, savcılarının da böyle bir iddiayı milat kabul ederek, talimat kabul ederek o tarihten sonrasını araştırıp, soruşturması da o derece Anayasa’ya aykırılıktır. Ama maalesef Türkiye’de bunları yaşadığımız için o çok önemli soruşturmalar gele gele geldiği noktada, Cumhuriyet Gazetesi, Sözcü Gazetesi gibi FETÖ örgütü konusunda Türkiye’yi yıllardır uyaran ama sadece iktidara muhalefet olan önemli basın kurumları bugün bu suçlardan takibat altındadır ve yine birçok masum gazeteci, yazar muhalefet olduğu için casusluktan, terör örgütü üyeliğinden tutuklu ya da hükümlüdür.

Dolayısıyla yargı talimat alıp da yörüngesinden saptığı zaman gerçeğe ulaşması son derece zor olduğu gibi, bir suçun kaynağına, köküne, temeline inme şansı da kalmadığı için böylesine gereksiz alanlarda dolaşıp durmaktadır. Bunları ortaya koyabilecek gücü elinde tutan organ savunma ayağıdır, serbest avukatlık sistemidir ve cesur avukatlardır ama avukatların da tümüne “Adaletin sağlanması için mücadelenin içine gir.” deme şansımız da yoktur. Maalesef, çoklu baro sistemi olduğu zaman genç avukatlar hâkim, savcı olacaklar, ne yapmak zorundadırlar? Genç avukatlar hâkim, savcı olabilmek için iktidara yakın, iktidar yanlısı bir baroyu genellikle seçmek zorunda kalacaktır. İkincisi, zaten, iktidardan etkilendiğini söylediğimiz yargının ise bu defa, iktidara yakın barolardan etkilenmemesi mümkün değildir. Yargı yine bir zorluk altında, baskı altında kalacaktır. Üçüncüsü de avukat ihtiyacı olan yurttaşların avukata müracaat ederken işini mümkün olduğu kadar daha kolay çözebilmek adına

ya da öyle inandığı için iktidar mensubu barolardan kendisine avukat seçmeye yönelecektir. Yine, bir taraftan “Barolarda siyaset yapılıyor.” gerekçesine de değinmek istiyorum. Baroların tabii ki belli bir ölçüde siyaset yapması doğaldır. Biraz önceki hatiplerin de söylediği gibi, siyasetin her alanda olması doğaldır, zaten siyasetiniz de bir yaşam yoktur, bu da doğal karşılanır ama çoklu baroların oluşması hâlinde siyasi görüşlere göre de ayrılabilceği gibi, etnik kökenine, ideolojisine, hatta inanç farklılıklarına göre Türkiye’de baroların ayrışması söz konusu olabilecektir. Onun için, bu yasa metninde, yasa teklifinde söylenen hiçbir husus gerekçesinde görölmediği gibi, biraz önce bahsettiğim çok basit bir gerekçeyle, hatta gerekçe bulunmaksızın bu teklif hazırlanmıştır. Avukat iktidar mensubu hukukçu milletvekilleri “İmza sahibiyiz.” diyen milletvekilleri bu teklifi takdim ederken “Demokratik değil, adaletsizlik var, siyaset yapılıyor ve dünyada en iyi örnekleri, parlayan örnekleri bulacağız.” gibi iddialarla yola çıkarken genel gerekçede bunların hiçbirisi yok ama gerekçe, savunma ayağının baskılanması, etkisiz bırakılması, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin yargının bu ayağına da sanki etki yapmak ya da etkisiz kılmak ihtiyacından olduğu zannını ortaya koymaktadır. Bu kanunun vebali, maalesef, iktidar mensubu hukukçulara yüklenmiş olacaktır. Dünyada da gerçekten Meclisimizin verdiği önemli yanlış kararlardan biri olarak her zaman karşımıza çıkacaktır. Hukuktan anlayan, demokrasinin, kanunların ne olduğunu bilen yüz bini aşkın avukata sormadan “Siz böyle yönetilmelisiniz.” demek, onlara vesayet uygulamak demektir; onlara bunu yaparken “Biz demokrasiyi savunuyoruz.” demek son derece yanlıştır.

Türk milletinin gündemine baktığımız zaman, Türk milletinin gündeminde barolarla ilgili bir değişiklik talebi yok. Yine, avukatların gündeminde de baroların işleyişine ilişkin, seçimine ilişkin herhangi bir talepleri yok. Yani durup dururken barolar üzerinde böyle bir değişikliğe neden gidildi? Kanunu hazırlayan arkadaşların görüşlerine baktığımızda, barolarda işlevlerin tıkandığı, meslektaşların problemlerine çözüm bulmada yetersiz kalındığı ve buna benzer, baroların kendi içerisinde çoklu baro olmaksızın çözülebilecek problemlerde baroların tabiri caizse kimyasını bozacak şekilde bir değişikliğe ihtiyaç duyuluyor.

Bize göre, söylenenlerin veya dile getirilenlerin bir kısmında haklılık payı olmakla birlikte, büyük bir bölümü maalesef hukuki ve maddi gerçekleri karşılamıyor. Yani, açıkçası baktığımızda burada kanun metnini, teklifini hazırlayan arkadaşların genel sıkıntısı - dillendirilen- Ankara, İstanbul, İzmir delege sayısının baro yönetimine egemen olmasından kaynaklanıyor ve netice itibarıyla da getirilen yenilikle her ile 4 delege, daha sonra da 5 bini aşan her avukata da 1 delege şekliyle tasarlanıyor. Buna baktığımızda, bu da temsilde adaleti açıkçası sağlamıyor yani 40 üyesi olan bir baroya 4 delege veriyorsunuz, bu arada 4.720 avukatı olan bir baroya da yine 4 delege veriyorsunuz yani burada temsilde adalet nasıl olacak? Bir yandan "Temsilde adalet olmuyor." diye dertleniyoruz, şikâyet ediyoruz diğer bir tarafta da tabiri caizse temsilde adaleti tarihe gömüyoruz. Buyurun, doğrudan doğruya demokrasiyi işletelim ve nispi temsil sistemini getirelim, D'Hondt sistemini uygulayalım, bütün avukatlar sandık başına gitsinler. Olayı somutlaştırmak için büyükşehir belediye başkanlığı seçiminden örnek verelim. Bir seçmen sandık başına gidiyor. 1 oyunu büyükşehir belediye başkanlığı için kullanıyor, diğer oyunu ilçe belediye başkanlığı için kullanıyor, diğer 1 oyunu belediye meclis üyeliği için kullanıyor. Netice itibarıyla Aksaray ilinden örnek verdiğimizizde, mesela, İl

Belediye Başkanlığını AK PARTİ kazanıyor, 16 tane AK PARTİ Belediye Meclis Üyeliği kazanmış, 13 tane Milliyetçi Hareket Partisi kazanmış, 3 tane de İYİ PARTİ kazanmış. Netice itibarıyla her görüş her siyasi parti bu Mecliste kendisini temsil etme imkânı buluyor. Aynı şekilde, Barolar Birliği Başkanını, Barolar Birliği yönetim organlarını, il baroları ve yönetim organlarını buyurun avukatlarımız doğrudan doğruya seçsinler. Doğrudan doğruya demokrasi uygulansın. "Katılım yok." denilmekte, "8 bin avukat 40 bin avukatı temsil ediyor." denilmekte. Bunun önüne geçmenin en güzel yolu bu ve her avukat Barolar Birliğinin organlarında, başkanlık seçiminde iradesini ortaya koyar ve netice itibarıyla da hiç kimse ortaya çıkan iradeden şikâyetçi olmaz. "Temsilde adalet." diyoruz. Bir taşra avukatı bugüne kadar Ankara, İstanbul, İzmir Barolarının egemenliğinden şikâyetçi olabiliyor ama getirilen bu uygulamayla da temsilde adaleti sağlamayı bir tarafa bırakın adaletsizliği en üst seviyeye çıkmaktadır. Getirilen uygulamayla 35-40 avukatı olan bir baroya 4 delege verilmekte, 4.700 veya 4.990 avukatı olan bir baroya da 4 delege verilmektedir. Bu adaletsizlik bu temsilde adaletsizlik izah edilemez. Temsilde adaletsizlik Şikâyet problemi daha da büyütülmektedir.

Avukatlarımızın günümüzde ki talepleri farklı. Aidat keseneği konusu var. Beş yıl süreyle yarı yarıya değil ilk üç yıl hiç aidat alınmaması gerekmektedir avukatlarımızdan. Aidat almamanın yanında avukatlarımız bürosunu açtığında ilk üç yıl boyunca ödeyecekleri SSK'sına, vergisine, kirasına, elektriğine, suyunu, bunlara bir çözüm getirilmelidir. Günümüzde "Z kuşağı" diye anılan, 2000'den sonra doğan; yine, onun bir altında "Y kuşağı" denilen, 1980'den sonra doğan yaklaşık 29 milyon insanımız var. Bunların içerisinde avukat olanlar var. Yapılan değişiklikle yönetimlere beş yıl kıdem şartı getiriliyor. Milletvekili olma yaşı 18'e düşmüşken, zaten hukuk fakültesini bitiren bu genç en azından 20 yaşında, dolayısıyla milletvekilliğini esirgemediğiniz gencimizin baronun yönetim kuruluna girmesine mâni olunmakta. Bu yüzden avukatlarımız bu beş yıllık kıdem şartının kaldırılmasını talep ediyor. Avukatlar barolardan şikâyetçi değilken, avukatlarımızın bu kadar problemi varken çoklu baroyu getirmenin hiçbir faydası yoktur.

15 Temmuzdan önce, hain FETÖ kalkışmasından önce her ilde bu hain örgütün bir hukuk derneği vardı ve o derneğin görüşlerini benimsemeyen onlarca avukat arkadaşımız ticari kaygıları vekillikleri için, mahkemeler huzurunda itibar görmeleri için gittiler, o lanetlenesi örgütün derneklerine üye oldular. Buraya üye olan avukatların büyük bir kısmı şimdi içeride, büyük bir bölümü de meslekten ihraç edildi. Siyasi partiler de insanlar gibi doğuyor, büyüyor, yaşıyor ve siyasi ömrünü tamamlıyor. Ak Parti iktidardan gittiğinde yerine gelecek siyasi iradenin acaba Ak Parti'ye yakın olan baroyu bir önceki dönemde de olduğu gibi örgüt üyeliğiyle suçlama gibi bir yanlışlıkla karşı karşıya kalacağından endişe ediyoruz. Bu yüzden avukatlarımızın "tek baro" taleplerinin değerlendirilmesi gerekmektedir.

Baroların tekrar düzenlenmesi ve bazı kanunlarda değişiklik teşebbüsünde baroların fikri alınmamış, yeterli işişareler yapılmamış, barolar ülkemizde yeni bir sorun ve kamplaşma aracı hâline getirilmiştir. İktidarın "Baroların fikrine ihtiyacımız yok, biz yaparız, herkes uyar." şeklindeki yanlış bir anlayışı Türkiye'yi hukuk devleti ve hukuk devleti özelliğinden ve demokrasiden daha çok uzaklaştıracaktır. Bu büyük yanlış Türkiye Cumhuriyeti'nin dışarıdaki ve içerideki düşmanlarının ekmeğine yağ sürecektir, Türkiye aleyhine faaliyet gösterenlere yeni malzemeler verecektir. Siyasi görüşlerle yapılacak olan çoklu baro düzenlemesi, her gelen

iktidara yakın ve onun emrinde olacak güdümlü bir baro gerçeğini maalesef ortaya çıkaracaktır. Bu durum baroların fonksiyonlarını zayıflatacaktır, ülkeyi daha da karmaşırtıcı, karmaşaya sokucu, sert ve sosyal grupları birbirinden ayrıştırıcı, birbirine yabancılaştırıcı, bir sosyal bütünleşmeye değil olsa olsa çözülmeye hizmet edecektir. Sosyal bir hukuk devleti; avukatlık mesleğini karmaşırtıcı, "bizden" "ondan" anlayışı şeklindeki metot yanlışını aşmalıdır diye düşünüyoruz. Baro seçimleri başta olmak üzere, avukatların mesleki faaliyetlere iştiraklerini artırıcı önlemlere ihtiyaç vardır. Yapılan araştırmalarda sürekli itibar kaybeden, güven kaybeden yargıya bu düzenlemeyle bir balta da savunma tarafından vurulmuş olacaktır.

Türkiye olarak ve diğer konularda yapacağımız yanlışlarla Türk dünyasına ve akraba topluluklarımıza da maalesef kötü örnek olacağız diye endişe etmekteyiz. Sarsılan güven tamir edilmeli, avukatları meslekten soğutucu sorunlar ortadan kaldırılmalıdır. Her alanda olduğu gibi bu konuda da üniter millî devlet anlayışıyla çelişen uygulamalardan uzak durmalıyız. Bir işgal ve darbe teşebbüsü olan FETÖ örgütünün 15 Temmuz 2016'da nasıl önlendiğini ve tekrar Türk milleti olduğumuzu unutmamalıyız. Eğer o terör örgütüyle aynı çizgide hareket edecek olursak onların yapmak istediklerini yapacak. O zaman 15 Temmuz 2016 hain ve güdümlü işgal ve darbe teşebbüsüne karşı olmanın bir anlamı kalmaz.

Son yıllarda Türk milletine mensubiyet duygusunun rakibi olarak gündeme gelen aşırı hemşericilik, cemaatçilik, mezhepçilik, etnik taassup ve ayrımcılığa göre baroların şekillenmesi yargıya ve savunmaya nasıl bir fayda sağlayabilir? Böyle bir uygulama olsa olsa Türkiye Cumhuriyet devleti düşmanlarını mutlu edecektir. Bütünü değil ama parçaları esas alan her uygulama bölücü, karmaşa yaratıcı sonuçlar doğurabilir diye endişelerimiz var. Yakın geçmişte emniyet teşkilatı, millî eğitim ve sağlıkta ortaya çıkan iki farklı siyasi örgütlenmelerin doğurduğu sonuçlar hâlâ hafızalarımızda durmaktadır. Yargı bağımsızlığı için baroların, Türkiye Barolar Birliğinin yürütme karşısında bağımsızlığı korunmalıdır ve buna dikkat edilmelidir. Çoklu baroda baro altında yürütmeye yaranma yarışı yarın hukuk devletine kan kaybettirecek, huzur, istikrar ve güven getirmeyecektir. Bu bakımdan Türkiye Barolar Birliğine, illerdeki barolara rakip çıkarmak yerine onları daha verimli, daha hizmet yapabilir hâle sokmak gerekir.

Yeni mezun olan bir avukat arkadaşımız ticari kaygılarla, ekmek kavgası kaygısıyla, kişiliğini, kimliğini bir tarafa bırakarak kendisine ticari menfaat sağlayacak olan barolardan birine kaydolmak zorunda kalacaktır. Çoklu baroda disiplini nasıl sağlanacak? Örnek olarak 2 nolu baro başkanı üyesine disiplin cezası verdiğinde onun bu disiplin cezasına kızıp bir başka baroya kaydolması gibi durum olacak dolayısıyla disiplini sağlanamayacak. Baro başkanları avukatları barolarına kaydetmek maksadıyla belki de mesleğin ve baronun umuma yaraşmayacak, yakışmayacak tutum ve davranışlarda bulunabilecekler.

Türk adalet sistemine, avukatlık camiasına, barolarımıza çok fayda getiremeyeceğini, temsilde adalette sıkıntı olduğunu ama temsilde adaletin çoklu baroyla giderilemeyeceğini, temsilde adaleti sağlamak istiyorsak her avukatın sandık başına giderek kendi iradesiyle oyunu kullanıp her görüşün, her düşüncenin bu barolar yönetiminde yer almasını sağlayabilir.

Bu kanun metninde, avukatların taleplerinin karşılanması adına bir tür kıyafet serbestisi bir de haklarında verilen cezalara karşı temyize gidebilme hakkından başka bir şey

görülmemekte. Avukatların çoklu baro gibi bir talebi yokken neden böyle bir teklif önümüze geldi? Siyasi irade, memur sendikalarında olduğu gibi avukatların tamamını kendilerine yakın barolara kaydedebiliriz düşüncesiyle hareket ediyorlarsa bunda yanılırlar çünkü avukatlar bugüne kadar öyle bir durumda hiç baş eğmemişlerdir; onurlarından, kişiliklerinden, meslek etik ve kurallarından taviz vermemişlerdir.

Keşke bu kanun teklifinde stajyer avukatlarımızın ekonomik durumlarını düzelten maddeler olabilseydi. Yine, keşke bu kanun metninde yıllarca hukuk fakültesinde okuyup daha sonra avukatlık stajı yapmayı bekleyen ama işinden ve aşından olmayı göze alamayan kamu çalışanlarına staj konusunda bir düzenleme yapılsaydı. Keşke bu kanun teklifinde avukatların cübbeyi giydiğinde yetersiz oldukları hususundaki endişelerini ortadan kaldıracak staj eğitimiyle ilgili ciddi düzenlemeler olabilseydi. Keşke bu düzenlemede, baroya kayıtlı avukatların yaklaşık yarısını oluşturan genç avukatlarımızın da baro yönetim organlarında görev alabilmelerini sağlayacak düzenlemeler yapabilseydi. Keşke, bu düzenlemelerde, tıpkı noterlerde olduğu gibi, her hukuki düzenlemede ekonomik durumlarını düzeltecek benzer düzenlemeleri avukatlar için de yapabilseydi. Emekli olan avukatlarımızın ortalama 2.500 lira maaş aldığı bir durumda emeklilikle ilgili bir düzenleme yapabilseydi. Kamuda çalışan avukatlarımızın özlük hakları hususunda bir sesiniz çıkabilseydi.

Kanun teklifi bu şekliyle yasallaştığında Türkiye'nin üniter yapısını, baroların kamu tüzel kişiliğine, baronun gücüne, baronun yargının diğer iki unsuru olan savunma ve hüküm karşısında zayıflamasına, avukatlar arasında ki birlik ve beraberliğe, dayanışmaya önemli ölçüde zarar vererek savunmanın zayıflamasına, adalet arayışının güçsüzleşmesine dolayısıyla vatandaşın hak arama özgürlüğüne erozyonlara sebep olacaktır.

Biz İYİ PARTİ olarak genelde her madde üzerinde kendi düşüncelerimizi, siyasi kaygılardan uzak, Türkiye gerçekleriyle, avukatlık mesleğini icra eden insanların görüşlerini de alarak dile getirdik. Biz Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak, milletin vekilleri olarak, Türk milletinin en yüksek iradesinin temsil edildiği bu Yüce Meclisi, bu Mecliste Türk milletinin problemlerinin çözülmesinin bir an önce gerçekleşmesini bekliyoruz.

Maddeler Üzerinde Görüşlerimiz

2. Madde

Teklifin	2'nci	maddesinin	teklif	metninden
----------	-------	------------	--------	-----------

çıkarılmasını teklif edilmiştir.

Gerekeç: Kamu kurumu niteliğinde ve kamu tüzel kişiliğini haiz baroların bölünmesini öngeren bu teklif, devletin üniter yapısı ve idarenin bütünlüğü ilkesi ile bağdaşmamaktadır. Bu kapsamda, ilgili hükmün muhteviyatının baroların bölünmesiyle alakalı olması sebebiyle kanun teklifinden çıkarılması gerekmektedir.

3. Madde

Teklifin 3'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini teklif edilmiştir:

Madde 3: 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 16'ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 16: 3'üncü maddenin a, b ve f bentlerinde yazılı koşulları taşıyan ve hukuk mesleklerine giriş sınavında başarılı olanlardan kamu niteliğinde meslek icra edenlerle ilköğretim veya ortaöğretimde öğretmenlik yapanlar hariç stajyer olarak sürekli staj yapmalarına engel işleri ve 5'inci maddede yazılı engelleri bulunmayanlar, staj yapacakları yer barosuna bir dilekçe ile başvururlar.

Gerekçe: Teklif ile kamu görevi ya da öğretmenlik mesleği icra edenlerin avukatlık stajı boyunca bir taraftan da işlerine devam etmelerinin önü açılmaktadır

4. Madde

Teklifin 4'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını teklif edilmiştir.

Gerekçe:

Kamu kurumu niteliğinde ve kamu tüzel kişiliğini haiz baroların bölünmesini öngören bu teklif, devletin üniter yapısı ve idarenin bütünlüğü ilkesi ile bağdaşmamaktadır. Bu kapsamda, ilgili hükmün muhteviyatının baroların bölünmesi ile alakalı olması sebebiyle kanun teklifinden çıkarılması gerekmektedir.

6. Madde

Maddenin teklif metninden çıkarılması önerilmiştir.

Gerekçe: Kamu kurumu niteliğinde ve kamu tüzel kişiliğini haiz baroların bölünmesini öngören bu teklif, devletin üniter yapısı ve idarenin bütünlüğü ilkesiyle bağdaşmamaktadır. Bu kapsamda, ilgili hükmün muhteviyatının baroların bölünmesiyle alakalı olması sebebiyle kanun teklifinden çıkarılması gerekmektedir.

8. Madde

Maddenin teklif metninden çıkarılması önerilmiştir.

Gerekçe: Kamu kurumu niteliğinde ve kamu tüzel kişiliğini haiz baroların bölünmesini öngören bu teklif, devletin üniter yapısı ve idarenin bütünlüğü ilkesiyle bağdaşmamaktadır. Bu kapsamda, ilgili hükmün muhteviyatının baroların bölünmesiyle alakalı olması sebebiyle kanun teklifinden çıkarılması gerekmektedir.

9. Madde

Maddenin teklif metninden çıkarılması önerilmiştir.

Gerekçe: Kamu kurumu niteliğinde ve kamu tüzel kişiliğini haiz baroların bölünmesini öngören bu teklif, devletin üniter yapısı ve idarenin bütünlüğü ilkesi ile bağdaşmamaktadır. Bu kapsamda, ilgili hükmün muhteviyatının baroların bölünmesi ile alakalı olması sebebiyle kanun teklifinden çıkarılması gerekmektedir. Ek olarak, Cumhuriyet Savcısı ve baro temsilcisinin bulunması zorunluluğu, esasen yazıhânenin kolluk tarafından hukuka uygun aranmasını temin etmek amacıyla konulmuş bir düzenlemedir ancak baro temsilcisinin soruşturulan avukatla aynı baroya mensup olması düzenlemenin esas amacına ulaşmasını engelleyecektir.

11. Madde

Maddenin teklif metninden çıkarılması önerilmiştir.

Gerekçe: Kamu kurumu niteliğinde ve kamu tüzel kişiliğini haiz baroların bölünmesini öngören bu teklif, devletin üniter yapısı ve idarenin bütünlüğü ilkesiyle bağdaşmamaktadır. Bu kapsamda ilgili hükmün muhteviyatının baroların bölünmesiyle alakalı olması sebebiyle kanun teklifinden çıkarılması gerekmektedir. Ek olarak, yapılan değişiklikle avukatların yer barolarına karşı mevcut bulunan yükümlülükleri (sır saklama yükümlülüğüne aykırı olmadıkça bilgi vermek yahut yer barosunun avukata para cezası verebilmesi gibi), kayıtlı olunan baro başkanına ve kayıtlı olunan baro yönetim kuruluna devredilmektedir. Kamusal görev ifa eden avukatların kamusal nitelik arz eden faaliyetlerine ilişkin yürütülen disiplin soruşturmaları politize edilmektedir. Aynı baro içerisinde görevli bir kişinin işlediği disiplin suçu, onunla aynı görüşü paylaşan ve aynı baroya kayıtlı bir soruşturmacı tarafından incelenirse hakkaniyetin sağlanamama ihtimali mevcuttur.

12. Madde

Teklifin 12 inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesi teklif edilmiştir.

“MADDE 12- 1136 sayılı Kanunun 65 inci maddesinin birinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Şu kadar ki, mesleğin ilk üç yılında baro keseneği alınmaz.”

Gerekçe: Avukatlık mesleğinin icrası açısından en hassas ve zorlu geçen yıllar mesleğe ilk adım atılan yıllardır. Bu kapsamda, mesleğe yeni başlayan avukatların karşılaşmış oldukları zorlukların giderilmesi amacıyla ilk üç yıl boyunca baro keseneği alınmaması gerekmektedir.

17. Madde

Teklifin 17 inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesi teklif edilmiştir.

“Madde 96 – Baro başkanı en fazla iki defa olmak üzere dört yıllık bir görev süresi için seçilir.

Baro başkanı, levhada yazılı ve avukatlıkta en az beş yıl kıdemli avukatlar arasından gizli oyla seçilir. Üye sayısı yüzden az olan barolarda kıdem şartı aranmaz.

90 ıncı maddenin ikinci ve altıncı fıkraları hükümleri, baro başkanının seçimi hakkında da kıyasen uygulanır.

Seçim döneminin bitmesinden önce ayrılan baro başkanının yerine baro yönetim kurulu tarafından, kendi üyeleri arasından, kalan süreyi tamamlamak üzere baro başkanı seçilir.”

Gerekçe: Teklif edilen değişiklik uyarınca seçim döneminin bitmesinden önce ayrılan baro başkanının yerine baro yönetim kurulu tarafından, kendi üyeleri arasından, kalan süreyi tamamlamak üzere baro başkanı seçileceği öngörülmektedir. Ancak yürürlükteki haliyle madde baro başkanın dilediği kadar seçime girme ve seçilme hakkı tanımaktadır. Bu yönüyle kişilerin barolar üzerinde tekelleşmesinin önü açılmaktadır. Uygulamada da sorunlar yaratan bu hüküm kaldırılarak bir baro başkanına en fazla iki defa seçilme hakkı tanınmıştır. Ayrıca baro başkanı seçilecek kişilerin mesleki kıdem şartı 10 yıldan beş yıla indirilmiş böylelikle barolarda genç avukatların söz söyleme hakkı artırılmıştır.

18. Madde

Teklifin 18’nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını teklif edilmiştir.

Gerekçe: Kamu kurumu niteliğinde ve kamu tüzel kişiliğini haiz baroların bölünmesini öngören bu teklif, devletin üniter yapısı ve idarenin bütünlüğü ilkesiyle bağdaşmamaktadır. Bu kapsamda, ilgili hükmün muhteviyatının baroların bölünmesiyle alakalı olması sebebiyle kanun teklifinden çıkarılması gerekmektedir.

19. Madde

Teklifin 19 uncu maddesinde yer alan “Ancak olağanüstü toplantıda seçim yapılamaz.” ifadesinin teklif metninden çıkarılmasını teklif edilmiştir.

Gerekçe: Yapılan değişiklik ile Birlik Genel Kurulu’nun baro seçimlerinin yapıldığı yılın (son rakamı çift olan yıllar) aralık ayında Ankara’da toplanacağı öngörülmüştür. Devamında Birlik’in olağanüstü toplantıya çağırılabilceği ancak olağanüstü toplantıda seçim yapılamayacağı belirtilmiş olup olağanüstü toplantıda seçim yapılamayacağı hususu kaldırılmalıdır.

20, 21, 22, 23, 24, 25 ve 26. Maddeler

Maddelerin teklif metninden çıkarılmasını teklif edilmiştir.

Gerekçe: Kamu Kurumu niteliğinde ve kamu tüzel kişiliğini haiz baroların bölünmesini öngören bu teklif, devletin üniter yapısı ve idarenin bütünlüğü ilkesiyle bağdaşmamaktadır. Bu kapsamda, ilgili hükmün muhteviyatının baroların bölünmesiyle alakalı olması sebebiyle kanun teklifinden çıkarılması gerekmektedir.

Hasan Subaşı
Antalya

Ayhan Erel
Aksaray

ADALET VE KALKINMA PARTİSİ GRUP BAŞKANVEKİLLERİ DENİZLİ MİLLETVEKİLİ CAHİT ÖZKAN, ÇANAKKALE MİLLETVEKİLİ BÜLENT TURAN, TOKAT MİLLETVEKİLİ ÖZLEM ZENGİN, ÇANKIRI MİLLETVEKİLİ MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU VE MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ GRUP BAŞKANVEKİLLERİ SAKARYA MİLLETVEKİLİ MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL, MANİSA MİLLETVEKİLİ ERKAN AKÇAY İLE 177 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

ADALET KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**AVUKATLIK KANUNU İLE
BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yer barosu” ibaresi “baro” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- 1136 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasına, “dahildir.” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve staj yaptığı baroya kayıtlı” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 3- 1136 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yer barosuna” ibaresi “baroya” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4- 1136 sayılı Kanunun 17 ncı maddesinin birinci fıkrasının (4) numaralı bendinde yer alan “o baroya yazılı” ibaresi “staj yaptığı baroya kayıtlı” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5- 1136 sayılı Kanunun 42 ncı maddesinin birinci fıkrasına, “gelmesi hallerinde,” ibaresinden sonra gelmek üzere “avukatın kayıtlı olduğu” ibaresi ve “yürütmek için” ibaresinden sonra gelmek üzere “kendi barosuna kayıtlı” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 6- 1136 sayılı Kanunun 44 üncü maddesinde yer alan “aynı baroya” ibareleri “aynı ilde kurulu barolardan herhangi birine” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 7- 1136 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

**AVUKATLIK KANUNU İLE
BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yer barosu” ibaresi “baro” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- 1136 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasına, “dahildir.” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve staj yaptığı baroya kayıtlı” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 3- 1136 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yer barosuna” ibaresi “baroya” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4- 1136 sayılı Kanunun 17 ncı maddesinin birinci fıkrasının (4) numaralı bendinde yer alan “o baroya yazılı” ibaresi “staj yaptığı baroya kayıtlı” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5- 1136 sayılı Kanunun 42 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “gelmesi hallerinde,” ibaresinden sonra gelmek üzere “avukatın kayıtlı olduğu” ibaresi ve “yürütmek için” ibaresinden sonra gelmek üzere “kendi barosuna kayıtlı” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 6- 1136 sayılı Kanunun 44 üncü maddesinde yer alan “aynı baroya” ibareleri “aynı ilde kurulu barolardan herhangi birine” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 7- 1136 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Tokat Milletvekili Özlem Zengin, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu ve Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, Manisa Milletvekili Erkan Akçay ile 177 Milletvekilinin Teklifi)

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“Avukatların resmi kılık ve kıyafeti:

MADDE 49 - Avukatlar, mahkemelere Türkiye Barolar Birliği tarafından şekli belirlenen cübbeyle çıkmak zorundadır. Avukatlara kılık ve kıyafetle ilgili başkaca bir zorunluluk getirilemez.”

MADDE 8- 1136 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Birden fazla baronun bulunduğu illerde baro için ayrılacak yer Türkiye Barolar Birliğine tahsis edilir ve Birlik barolara kayıtlı avukat sayısını esas alarak bu yeri barolara tahsis eder.”

MADDE 9- 1136 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin birinci fıkrasına “Cumhuriyet savcısı denetiminde ve” ibaresinden sonra gelmek üzere “kayıtlı olunan” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 10- 1136 sayılı Kanunun 59 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Avukatların, avukatlık veya Türkiye Barolar Birliği ya da baroların organlarındaki görevlerinden doğan veya görev sırasında işledikleri suçlar nedeniyle verilen bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kararları hakkında 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 286 ncı maddesinin ikinci fıkrası uygulanmaz.”

MADDE 11- 1136 sayılı Kanunun 64 üncü maddesinin birinci fıkrasına “düşmedikçe,” ibaresinden sonra, ikinci fıkrasına ise “avukat hakkında,” ibaresinden sonra gelmek üzere “kayıtlı olduğu” ibareleri eklenmiş ve üçüncü fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “baro” ibaresi “kararı veren baronun” şeklinde değiştirilmiştir.

“Avukatların resmi kılık ve kıyafeti:

MADDE 49- Avukatlar, mahkemelere Türkiye Barolar Birliği tarafından şekli belirlenen cübbeyle çıkmak zorundadır. Avukatlara kılık ve kıyafetle ilgili başkaca bir zorunluluk getirilemez.”

MADDE 8- 1136 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Birden fazla baronun bulunduğu illerde baro için ayrılacak yer Türkiye Barolar Birliğine tahsis edilir ve Birlik, barolara kayıtlı avukat sayısını esas alarak bu yeri barolara tahsis eder.”

MADDE 9- 1136 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Cumhuriyet savcısı denetiminde ve” ibaresinden sonra gelmek üzere “kayıtlı olunan” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 10- 1136 sayılı Kanunun 59 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Avukatların, avukatlık veya Türkiye Barolar Birliği ya da baroların organlarındaki görevlerinden doğan veya görev sırasında işledikleri suçlar nedeniyle verilen bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kararları hakkında 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 286 ncı maddesinin ikinci fıkrası uygulanmaz.”

MADDE 11- 1136 sayılı Kanunun 64 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “düşmedikçe,” ve ikinci fıkrasında yer alan “avukat hakkında,” ibarelerinden sonra gelmek üzere “kayıtlı olduğu” ibareleri eklenmiş ve üçüncü fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “baro” ibaresi “kararı veren baronun” şeklinde değiştirilmiştir.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Tokat Milletvekili Özlem Zengin, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu ve Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, Manisa Milletvekili Erkan Akçay ile 177 Milletvekilinin Teklifi)

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 12- 1136 sayılı Kanunun 65 inci maddesinin birinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir. “Şu kadar ki, mesleğin ilk beş yılında baro keseneği yarı oranında alınır.”

MADDE 13- 1136 sayılı Kanunun 66 ncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bir ilde birden fazla baronun bulunması halinde avukat bunlardan birinin levhasına yazılır.”

MADDE 14- 1136 sayılı Kanunun 67 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “o yer barosu” ibaresi, “bu tespiti yapan baronun” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 15- 1136 sayılı Kanunun 77 ncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler ve üçüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir. “Beşbinden fazla avukat bulunan illerde asgari ikibin avukatla bir baro kurulabilir. Kuruluş müracaatında, kuruluş talebini içeren dilekçe ile ikibin avukatın imzasının ve bu avukatların belirlediği dört kişilik kurucular kurulunun isimlerinin yer aldığı liste Türkiye Barolar Birliğine verilir. Birlik, kuruluş işlemlerini yerine getirmek üzere kurucular kurulunu görevlendirir. Kurucular kurulu en geç altı ay içinde yeni baronun kuruluşunu tamamlar ve Birliğe bildirir. Kuruluşu tamamlanan baronun seçimli ilk olağan genel kurulu, 82 ncı madde hükmü uyarınca yapılır. Avukat sayısının ikibinin altına düşmesi halinde Birlik, asgari avukat sayısının altı ay içinde sağlanmasını yazılı olarak ilgili baroya bildirir. Verilen süre içinde eksiklik giderilemezse baronun tüzel kişiliğine Birlik tarafından son verilir ve son verme kararı Birliğin resmi internet sitesinde ilan edilir. Tüzel kişiliği

MADDE 12- 1136 sayılı Kanunun 65 inci maddesinin birinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir. “Şu kadar ki, mesleğin ilk beş yılında baro keseneği yarı oranında alınır.”

MADDE 13- 1136 sayılı Kanunun 66 ncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bir ilde birden fazla baronun bulunması hâlinde avukat, bunlardan birinin levhasına yazılır.”

MADDE 14- 1136 sayılı Kanunun 67 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “o yer barosu” ibaresi, “bu tespiti yapan baronun” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 15- 1136 sayılı Kanunun 77 ncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler ve üçüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir. “Beşbinden fazla avukat bulunan illerde asgari ikibin avukatla bir baro kurulabilir. Kuruluş müracaatında, kuruluş talebini içeren dilekçe ile ikibin avukatın imzasının ve bu avukatların belirlediği dört kişilik kurucular kurulunun isimlerinin yer aldığı liste Türkiye Barolar Birliğine verilir. Birlik, kuruluş işlemlerini yerine getirmek üzere kurucular kurulunu görevlendirir. Kurucular kurulu en geç altı ay içinde yeni baronun kuruluşunu tamamlar ve Birliğe bildirir. Kuruluşu tamamlanan baronun seçimli ilk olağan genel kurulu, 82 ncı madde hükmü uyarınca yapılır. Avukat sayısının ikibinin altına düşmesi hâlinde Birlik, asgari avukat sayısının altı ay içinde sağlanmasını yazılı olarak ilgili baroya bildirir. Verilen süre içinde eksiklik giderilemezse baronun tüzel kişiliğine Birlik tarafından son verilir ve son verme kararı Birliğin resmi internet sitesinde ilan edilir. Tüzel kişiliği

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Tokat Milletvekili Özlem Zengin, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu ve Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, Manisa Milletvekili Erkan Akçay ile 177 Milletvekilinin Teklifi)

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

sona eren baroya kayıtlı avukatlar ve stajyerler ilan tarihinden itibaren onbeş gün içinde o ilde bir baro varsa o baroya, birden fazla baro varsa diledikleri baroya kaydolar ve bunların devam eden iş ve işlemleri kaydoldukları baro tarafından yürütülür. Tüzel kişiliği sona eren baronun tasfiye işlemleri son yönetim kurulu tarafından Birliğin denetim ve gözetiminde yapılır ve kalan malvarlığı Birliğe geçer.”

“Aynı ilde yeni bir baronun kurulması halinde Türkiye Barolar Birliği, tüzel kişilik kazanma tarihini esas almak ve birden başlamak suretiyle baroları o ilin adıyla numaralandırır.”

MADDE 16- 1136 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin birinci fıkrasına “Genel kurul” ibaresinden sonra gelmek üzere “son rakamı çift olan yıllarda olmak kaydıyla” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 17- 1136 sayılı Kanunun 96 ncı maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Seçim döneminin bitmesinden önce ayrılan baro başkanının yerine baro yönetim kurulu tarafından, kendi üyeleri arasından, kalan süreyi tamamlamak üzere baro başkanı seçilir.”

MADDE 18- 1136 sayılı Kanunun 114 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “ikişer” ibaresi “üçer” şeklinde ve üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Baro genel kurullarınca ayrıca her beşbin üye için birer delege seçilir.”

MADDE 19- 1136 sayılı Kanunun 115 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Birlik Genel Kurulu baro seçimlerinin yapıldığı yılın Aralık ayında, Ankara’da olağan toplantısını yapar.

sona eren baroya kayıtlı avukatlar ve stajyerler ilan tarihinden itibaren onbeş gün içinde o ilde bir baro varsa o baroya, birden fazla baro varsa diledikleri baroya kaydolar ve bunların devam eden iş ve işlemleri kaydoldukları baro tarafından yürütülür. Tüzel kişiliği sona eren baronun tasfiye işlemleri son yönetim kurulu tarafından Birliğin denetim ve gözetiminde yapılır ve kalan malvarlığı Birliğe geçer.”

“Aynı ilde yeni bir baronun kurulması hâlinde Türkiye Barolar Birliği, tüzel kişilik kazanma tarihini esas almak ve birden başlamak suretiyle baroları o ilin adıyla numaralandırır.”

MADDE 16- 1136 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Genel kurul” ibaresinden sonra gelmek üzere “son rakamı çift olan yıllarda olmak kaydıyla” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 17- 1136 sayılı Kanunun 96 ncı maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Seçim döneminin bitmesinden önce ayrılan baro başkanının yerine baro yönetim kurulu tarafından, kendi üyeleri arasından, kalan süreyi tamamlamak üzere baro başkanı seçilir.”

MADDE 18- 1136 sayılı Kanunun 114 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “ikişer” ibaresi “üçer” şeklinde ve üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Baro genel kurullarınca ayrıca her beşbin üye için birer delege seçilir.”

MADDE 19- 1136 sayılı Kanunun 115 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Birlik Genel Kurulu baro seçimlerinin yapıldığı yılın Aralık ayında, Ankara’da olağan toplantısını yapar.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Tokat Milletvekili Özlem Zengin, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu ve Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, Manisa Milletvekili Erkan Akçay ile 177 Milletvekilinin Teklifi)

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Birlik Yönetim Kurulu doğrudan veya en az yirmibeş baronun yönetim kurullarının yazılı istemi üzerine, 117 nci maddede belirtilen görev alanıyla sınırlı olmak kaydıyla, Genel Kurulu olağanüstü toplantıya çağırır. Ancak olağanüstü toplantıda seçim yapılamaz.”

MADDE 20- 1136 sayılı Kanunun 177 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Birden fazla baronun bulunduğu illerde adli yardım bürosu, baroların eşit olarak temsili esas alınarak oluşturulur. Büroda görevlendirme, o ildeki avukatlar arasında eşitlik gözetilerek yapılır. Adli yardım bürosunun oluşturulmasına ve adli yardım hizmetinin yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunca hazırlanan ve Adalet Bakanlığınca onaylanan yönetmelikte gösterilir.”

MADDE 21- 1136 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasının dördüncü cümlesine “yer barosuna” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya o ilde birden fazla baronun bulunması halinde bu barolardan birine” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 22- 1136 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 23- Görev sürelerine bakılmaksızın tüm barolarda baro başkanlığı, yönetim, disiplin ve denetleme kurulu üyelikleri ile Türkiye Barolar Birliği delege seçimleri 2020 yılı Ekim ayının ilk haftasında; Birlik Başkanlığı, yönetim, disiplin ve denetleme kurulu üyelikleri seçimleri ise 2020 yılı Aralık ayı içinde yapılır.”

MADDE 23- 17/7/2004 tarihli ve 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

Birlik Yönetim Kurulu doğrudan veya en az yirmibeş baronun yönetim kurullarının yazılı istemi üzerine, 117 nci maddede belirtilen görev alanıyla sınırlı olmak kaydıyla, Genel Kurulu olağanüstü toplantıya çağırır. Ancak olağanüstü toplantıda seçim yapılamaz.”

MADDE 20- 1136 sayılı Kanunun 177 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Birden fazla baronun bulunduğu illerde adli yardım bürosu, baroların eşit olarak temsili esas alınarak oluşturulur. Büroda görevlendirme, o ildeki avukatlar arasında eşitlik gözetilerek yapılır. Adli yardım bürosunun oluşturulmasına ve adli yardım hizmetinin yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunca hazırlanan ve Adalet Bakanlığınca onaylanan yönetmelikte gösterilir.”

MADDE 21- 1136 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasının dördüncü cümlesine “yer barosuna” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya o ilde birden fazla baronun bulunması hâlinde bu barolardan birine” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 22- 1136 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 23- Görev sürelerine bakılmaksızın tüm barolarda baro başkanlığı, yönetim, disiplin ve denetleme kurulu üyelikleri ile Türkiye Barolar Birliği delege seçimleri 2020 yılı Ekim ayının ilk haftasında; Birlik Başkanlığı, yönetim, disiplin ve denetleme kurulu üyelikleri seçimleri ise 2020 yılı Aralık ayı içinde yapılır.”

MADDE 23- 17/7/2004 tarihli ve 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Tokat Milletvekili Özlem Zengin, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu ve Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, Manisa Milletvekili Erkan Akçay ile 177 Milletvekilinin Teklifi)

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“Birden fazla baro kurulan illerde komisyona üye görevlendirilmesi, baroların eşit ve dönüşümlü temsili esas alınarak yapılır. Görevlendirmeye ilişkin usul ve esaslar Türkiye Barolar Birliği tarafından hazırlanan yönetmelikte gösterilir.”

MADDE 24- 3/7/2005 tarihli ve 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanununun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Birden fazla baro kurulan illerde koruma kurullarına temsilci görevlendirilmesi, baroların eşit ve dönüşümlü temsili esas alınarak yapılır. Görevlendirmeye ilişkin usul ve esaslar Türkiye Barolar Birliği tarafından hazırlanan yönetmelikte gösterilir.”

MADDE 25- 11/3/2010 tarihli ve 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Birden fazla baro kurulan illerde hal hakem heyetlerine üye görevlendirilmesi, baroların eşit ve dönüşümlü temsili esas alınarak yapılır. Görevlendirmeye ilişkin usul ve esaslar Türkiye Barolar Birliği tarafından hazırlanan yönetmelikte gösterilir.”

MADDE 26- 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 66 ncı maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Birden fazla baro kurulan illerde il ve ilçe tüketici hakem heyetlerine üye görevlendirilmesi, baroların eşit ve dönüşümlü temsili esas alınarak yapılır. Görevlendirmeye ilişkin usul ve esaslar Türkiye Barolar Birliği tarafından hazırlanan yönetmelikte gösterilir.”

“Birden fazla baro kurulan illerde komisyona üye görevlendirilmesi, baroların eşit ve dönüşümlü temsili esas alınarak yapılır. Görevlendirmeye ilişkin usul ve esaslar Türkiye Barolar Birliği tarafından hazırlanan yönetmelikte gösterilir.”

MADDE 24- 3/7/2005 tarihli ve 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanununun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Birden fazla baro kurulan illerde koruma kurullarına temsilci görevlendirilmesi, baroların eşit ve dönüşümlü temsili esas alınarak yapılır. Görevlendirmeye ilişkin usul ve esaslar Türkiye Barolar Birliği tarafından hazırlanan yönetmelikte gösterilir.”

MADDE 25- 11/3/2010 tarihli ve 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Birden fazla baro kurulan illerde hal hakem heyetlerine üye görevlendirilmesi, baroların eşit ve dönüşümlü temsili esas alınarak yapılır. Görevlendirmeye ilişkin usul ve esaslar Türkiye Barolar Birliği tarafından hazırlanan yönetmelikte gösterilir.”

MADDE 26- 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 66 ncı maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Birden fazla baro kurulan illerde il ve ilçe tüketici hakem heyetlerine üye görevlendirilmesi, baroların eşit ve dönüşümlü temsili esas alınarak yapılır. Görevlendirmeye ilişkin usul ve esaslar Türkiye Barolar Birliği tarafından hazırlanan yönetmelikte gösterilir.”

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Tokat Milletvekili Özlem Zengin, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu ve Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, Manisa Milletvekili Erkan Akçay ile 177 Milletvekilinin Teklifi)

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 27- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 28- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

MADDE 27- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 28- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

